

KRONIKA MESTA

TVRDOŠÍN

za rok 2016

**Kraj: Žilinský
Okres: Tvrdosín**

KRONIKA MESTA

TVRDOŠÍN

za rok 2016

.....
Mgr. Vlasta Jančeková
zástupkyňa primátora mesta

.....
Ing. Ivan Šaško
primátor mesta

.....
Mgr. Anna Čelková
ved. odd.školstva, kultúry a mládeže

Zápis do kroniky Mesta Tvrdošín za rok 2016 spracovala: Mgr. Anna Čelková
Grafická úprava a šport: Mgr. Jakub Betuštiak

Mestským kronikárom do roku 2015 bol Bc. Štefan Kormaňák. Kronika mesta Tvrdošín bola do roku 2015 písaná ručne a obsahovala len najdôležitejšie udalosti. Možnosť zaznamenať udalosti elektronicky dáva možnosť rozšíriť informácie a venovať sa aj ďalším témam, ktoré obsiahnejšie odzrkadľujú predchádzajúci a súčasný život mesta, ale aj jeho staršiu históriu. Snahou je, aby občan aj návštevník získal čo najviac informácií o živote a dianí v meste. V niektorých častiach sa vraciame viac do minulosti, aby sme jednotlivé témy ukázali v širších súvislostiach.

OBSAH

ZÁKLADNÉ ÚDAJE	1
I. VEREJNO – SPOLOČENSKÝ ŽIVOT	1
Samospráva	1
Mestský úrad.....	2
Mestské zastupiteľstvo, obdobie 2014 – 2018	2
Zastúpenie mesta v Žilinskom samosprávnom kraji	4
Demografické údaje.....	4
Verejno-spoločenský život	5
Medzinárodná spolupráca.....	8
Partnerské mestá	12
Štátna správa	12
II. EKONOMICKÝ ŽIVOT.....	13
Hospodárenie mesta	13
Úspešné projekty	14
Výstavba a zmeny charakteru mesta	16
Štátny fond rozvoja bývania	21
Hospodárstvo.....	21
Najvýznamnejší priemysel v meste	21
Najvýznamnejší poskytovatelia služieb	21
Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba	22
Miera nezamestnanosti okresu Tvrdosín	22
III. ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE	22
Zdravotníctvo	22
Združenie zdravotne postihnutých Oravy.....	23
Sociálna oblasť	23
Centrum sociálnych služieb Orava	24
Komunitné centrum Žirafa	25
IV. ŠKOLSTVO	25
Predškolská výchova a základné vzdelanie	25
Mimoškolské aktivity.....	27
Detské a záujmové združenia.....	29
Stredné školy.....	30
V. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A CESTOVNÝ RUCH.....	34
Skládka komunálneho odpadu	38
Zberný dvor.....	38
Bioplynová stanica.....	38
Starostlivosť o životné prostredie	39
Príroda a životné prostredie.....	39
Pozemkové spoločenstvá.....	39
Poľovnícka komora.....	40
Poľovnícke združenie Háj Tvrdosín	40
Muškársky klub	41
Cestovný ruch.....	41
Oravice.....	42
Mestské termálne kúpaliská	42
Ski park	42
Meander Park Oravice	43
Využitie prírodných zdrojov	43
Náučný chodník.....	43
Relaxačný chodník	44

VI. KULTÚRNO – SPOLOČENSKÝ ŽIVOT	44
Mestské kultúrne stredisko	45
Mestská knižnica	46
Kultúrne ustanovizne	47
Drevený gotický kostol Všetkých svätých	47
Galéria M. Medvekej	47
Art galéria Schürger	47
Miestny odbor Matice slovenskej	48
Výtvarné umenie	48
Kultúrne –spoločenské podujatia	49
VII. ŠPORT A TELESNÁ KULTÚRA	55
Ocenení športovci za rok 2015	55
Prierez športových udalostí roku 2016.....	55
Športové kluby	58
VIII. HISTÓRIA MESTA, INÉ UDALOSTI, ZAUJÍMAVOSTI	62
110 rokov Urbáru v Tvrdosíne	62
Otec atómového vedca sa narodil v Tvrdosíne	64
Všestranný športovec pochádza z Tvrdosína	66
Veterán protikomunistického odboja in memoriam	67
Z histórie Art galérie Schürger	67
Miroslav Knap	68
Hieronym Balko	68
Z histórie CVC	69
Výročia významných historických udalostí	71
Výročia významných osobností	72

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Katastrálne územie mestskej časti Tvrdošín je 1 943 ha, mestskej časti Medvedzie 548 ha, mestskej časti Krásna Hôrka 1 154 ha. Celková výmera vrátane mestskej časti Oravice (2 010 ha) je 5 655 ha (56,55 km²). Nadmorská výška: Chotár Tvrdošína má pomerne členitý, pahorkatinný až vrchovinový povrch s výškovým rozpätím 566 – 1 076 m n. m. (569 m n. m. centrum mesta), mestská časť Oravice, vzdialená 22 km od Tvrdošína 789 m n.m.
GPS 49.34°S 19.56°V.

Mesto s 9 100 obyvateľmi je v súčasnosti ekonomickým, spoločenským a kultúrnym centrom okresu Tvrdošín. Už v praveku bol známym, pretože ním viedla Jantárová cesta, vedúca od Baltického mora až po Jadran a nachádzala sa tu colná stanica s Poľskom. Pre mnohých turistov sa Tvrdošín stal pravidelnou zastávkou, pretože ním aj dnes prechádza medzinárodná cesta I/59, vedúca do Poľska.

Mesto Tvrdošín je administratívnym centrom okresu Tvrdošín. Štatút okresného mesta získal v roku 1996. Do jeho pôsobnosti patria mesto Trstená a obce Suchá Hora, Hladovka, Vitanová, Čimhová, Liesek, Brezovica, Zábiedovo, Štefanov, Nižná, Podbiel, Oravský Biely Potok, Habovka a Zuberec.

Územnosprávne je okresné mesto Tvrdošín začlenené do Vyššieho územného celku Žilinského samosprávneho kraja. Jeho východná hranica je súčasne štátnou hranicou s Poľskom. Situované je v juhovýchodnom cípe Oravskej kotliny medzi Skorušinskými vrchmi a Oravskou vrchovinou. Je druhým najväčším mestom na Orave.

I. VEREJNO – SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

SAMOSPRÁVA

Mestský úrad

Orgánmi mesta sú mestské zastupiteľstvo a primátor, ktorí sú volení na 4-ročné volebné obdobie.

Mestské zastupiteľstvo mesta Tvrdošín pozostávalo z 13 poslancov.

Dňa 15. 11. 2014 sa uskutočnili voľby do orgánov samosprávy obcí – komunálne voľby, ktorými bol za primátora mesta opätovne zvolený Ing. Ivan Šaško.

Ustanovujúce zasadnutie Mestského zastupiteľstva v Tvrdošíne sa konalo dňa 15. 12. 2014.

Organizačná štruktúra mestského úradu v Tvrdošíne k 1. 1. 2016

Primátor: Ing. Ivan Šaško

Zástupca primátora: Mgr. Vlasta Jančeková

Sekretariát: Mgr. Tatiana Hreusová

Hlavná kontrolórka: Ing. Emília Záborská

Oddelenie správne, sociál. vecí a správy majetku: Mgr. Klementína Šaradinová, vedúca oddelenia, Ing. Michal Erhardt - odborný referent

Matrika a sociálny pracovník: Mgr. Blažena Pajerchinová - odborný referent

Evidencia obyvateľstva: Bc. Ľubica Grossová - odborný referent, Mgr. Elena Kováčová - referent

Oddelenie výstavby: Mgr. Michal Jaroš, vedúci oddelenia, Jana Urbanová - odborný referent, František Novák - referent

Spoločný stavebný úrad: Peter Kontra

Štátny fond rozvoja bývania: Mgr. Michal Jaroš

Finančné oddelenie: Ing. Anna Šefčíková, vedúca oddelenia, Anna Adamčáková - finančná účtovníčka, Eva Turčáková - účtovníčka, Viera Medvecká - účtovníčka, Alena Ferencíková - odborný referent, daň z nehnuteľností, Mgr. Miroslava Dibdiaková - personálna pracovníčka, mzdová účtovníčka

Oddelenie školstva, kultúry a mládeže: Mgr. Anna Čelková, vedúca oddelenia

Mestské kultúrne stredisko: Mgr. Erika Čajková - odborný referent, Alžbeta Privitzerová - referent, Jozef Lepáček - odborný referent, Mgr. Jakub Betuštiak - referent, Mgr. Miroslava Spišiaková - referent

Mestská knižnica: Bc. Amália Šimičáková - odborný referent

Spoločný školský úrad: PaedDr. Iveta Belancová - metodička

Mestská polícia: Ľubomír Margeťák, náčelník mestskej polície

Mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora.

Mestský úrad zabezpečoval organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom.

K 31. 12. 2016 malo Mesto Tvrdosín – právnická osoba - celkom 121 zamestnancov/ mestský úrad - 19, matrika - 1, knižnica - 1, mestská polícia - 1, mestské kultúrne stredisko - 6, opatrovateľská služba - 7, čistička odpadových vôd Oravice - 1, projekt na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti - 3, podpora vytvorenia pracovného miesta v prvom platenom zamestnaní - 2, materské školy - 37, školské jedálne v MŠ - 10, ZUŠ - 24, CVC - 8, Školský úrad - 1.

PRÍSPEVKOVÉ A ROZPOČTOVÉ ORGANIZÁCIE MESTA

Mesto Tvrdosín je zriaďovateľom príspevkovej organizácie – Technické služby mesta Tvrdosín a Hotel Limba s podnikateľskou činnosťou, rozpočtovej organizácie – Základná škola Márie Medveckej, Medvedzie 155, Tvrdosín, obchodnej spoločnosti – TERMALSPORT TS s. r. o. so 100 % účasťou mesta.

Stav zamestnancov k 31. 12. 2016 v týchto organizáciách: Mesto Tvrdosín - 121, Technické služby mesta Tvrdosín - 67, Základná škola M. Medveckej - 68, TERMALSPORT TS s. r. o. - 9. Mesto Tvrdosín aj so svojimi organizáciami malo k 31. 12. 2016 celkom 265 zamestnancov.

TECHNICKÉ SLUŽBY MESTA TVRDOŠÍN

Základná činnosť: zber a zneškodňovanie iných odpadov

Marián Ondrašák, riaditeľ technických služieb, Ľubomír Gregorec, Bc. Eva Lucká: vedúca ekonomického strediska, Bc. Alena Adamusová – ekonómka, analytička, Nataša Medvecká - účtovníčka, fakturantka, Mgr. Miroslava Dibdiaková - mzdová účtovníčka, Monika Vranová - účtovníčka, pokladníčka.

Strediskom 5 Technických služieb mesta Tvrdosín je hotel Limba.

TERMALSPORT TS S.R.O. - so 100% účasťou mesta Tvrdosín

Predmet činnosti: prevádzkovanie termálnych kúpalísk Oravice

Mestské zastupiteľstvo uznesením č. 3/07 zo dňa 23. 4. 2007 schválilo založenie spoločnosti s ručením obmedzeným s obchodným názvom Termalsport TS s.r.o. so sídlom na Trojičnom námestí. Spoločnosť vznikla 30. 5. 2007 a svoju činnosť začala 1. 6. 2007 prevádzkovaním termálnych kúpalísk v Oraviciach.

V roku 2016 bola zabezpečená celoročná prevádzka kúpalísk. Ich činnosť zabezpečovalo 9 pracovníkov. Pravidelne bol prevádzaný odber a rozbor vzoriek vody z bazénov a ochladzovacej nádrže.

Štatutárne orgány: konatelia – Ing. Ivan Šaško, Mgr. Vlasta Jančeková

Bc. Eva Lucká: výkonná riaditeľka, Ján Šturek - vedúci termálnych kúpalísk Oravice

ZÁKLADNÁ ŠKOLA MÁRIE MEDVECKEJ

Sídlo: Medvedzie 155, 027 44 Tvrdosín

Riaditeľka: Mgr. Dagmar Šašková

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO, OBDOBIE 2014 – 2018

Poslanci MsZ

Zastupiteľský zbor mesta je zložený z 13 poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na štyri roky 2014 - 2018. Ustanovujúce zasadnutie mestského zastupiteľstva sa konalo 15. decembra 2014.

Poslanci mestského zastupiteľstva

Volebný obvod č. 1 Mgr. Vlasta Jančeková, Ján Gonda, Mgr. Dušan Šoltés
Volebný obvod č. 2 MUDr. Ján Jelenčík, Ivan Plevík
Volebný obvod č. 3 PhDr. Anna Mravcová PhD., MUDr. Stanislav Fukas
Volebný obvod č. 4 Milan Kuriak, Mgr. Roman Mojš
Volebný obvod č. 5 Mgr. Erik Gandi, Bc. Lukáš Lepáček
Volebný obvod č. 6 Milan Kováč
Volebný obvod č. 7 Magdaléna Lucká

Mestská rada

Magdaléna Lucká, Mgr. Vlasta Jančeková, Ján Gonda, Milan Kováč

KOMISIE MsZ

Komisia výstavby, dopravy a ŽP

Predseda: Ján Gonda
Tajomník: Mgr. Michal Jaroš
Člen: Ivan Plevík, Milan Kuriak, Ing. Kamil Krasula, Ing. Martin Obtulovič, Jozef Kavuljak, Jozef Belopotočan, Ing. Miroslav Medvecký

Komisia finančná a správy mestského majetku

Predseda: Mgr. Erik Gandi
Tajomník: Ing. Anna Šefčíková
Člen: Bc. Lukáš Lepáček, Eva Zvarová, Bc. Helena Rošková, JUDr. Božena Loneková, Pavol Sýkora, PhDr. Miroslav Gabara

Komisia cestovného ruchu, podnikateľských aktivít a verejného poriadku

Predseda: Mgr. Dušan Šoltés
Tajomník: Mgr. Tatiana Hreusová
Člen: MUDr. Ján Jelenčík, Milan Kolečník, Bc. Štefan Kormaňák, Mgr. Štefan Klimčík, JUDr. Veronika Lepová, Mgr. Alexandra Planietová

Komisia kultúry, školstva, športu a mládeže

Predseda: Milan Kováč
Tajomník: Mgr. Anna Čelková
Člen: PhDr. Anna Mravcová, PhD., Ján Zemeník, Ján Šturek, Mgr. Vladimír Šlesár, Milan Sirota, Elena Balleková

Komisia sociálna, zdravotná a bytová

Predseda: Magdaléna Lucká
Tajomník: Mgr. Klementína Šaradinová
Člen: MUDr. Stanislav Fukas, Mgr. Roman Mojš, Valéria Klimčíková, MUDr. Anna Medvecká, Bc. Oľga Čuchorová

Komisia pre energetiku

Predseda: Ivan Plevík
Tajomník: Ing. Michal Erhardt
Člen: Milan Kováč, Rastislav Zembjak, Jaromír Degan, Ing. Patrik Kecera, Ing. Richard Súlovec

Výbor pre mestskú časť Oravice

Mgr. Jančeková Vlasta, MUDr. Jelenčík Ján, Gonda Ján, Belopotočan Jozef, Ing. Pafčo Jozef – zapisovateľ

Rada starších

MUDr. Anna Medvecká, MUDr. Adriana Rašková, Jozef Belopotočan, Mária Galasová

ZASTÚPENIE MESTA V ŽILINSKOM SAMOSPRÁVNOM KRAJI

Ing. Ivan Šaško – poslanec ŽSK (4. volebné obdobie od r. 2001)

Mgr. Vlasta Jančeková – členka komisie kultúry a cestovného ruchu Zastupiteľstva ŽSK

DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bolo v meste Tvrdosín 9.355 trvale bývajúcich obyvateľov z toho 4.697 mužov a 4.658 žien. Podľa vekových skupín 0-14 rokov je 1.539 detí, 15-54 rokov je 5.756 obyvateľov a nad 55 rokov je 2.060 obyvateľov. Hustota obyvateľstva je 165,43 obyvateľov/km².

NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

Slovenská: 9.066 obyvateľov - 96,91%, maďarská: 1 – 0,01%, rómska: 8 – 0,09%, rusínska: 1 – 0,0%, ukrajinská: 4 – 0,04%, česká: 42 – 0,45%, nemecká: 1 – 0,01%, poľská: 22 – 0,24%, srbská: 1 – 0,01%, ruská: 2 – 0,02%, židovská: 1 – 0,01%, moravská: 2 – 0,02%, bulharská: 4 – 0,04%, iná: 12 – 0,13%, nezistená: 188 – 2,01%,

ŠTRUKTÚRA OBYVATELSTVA PODĽA NÁBOŽENSKÉHO VÝZNAMU

Rímsko-katolícka cirkev: 8.136 /86,96%/, Evanjelická cirkev augs. vyznania: 82 /0,88 %/, Grécko-katolícka cirkev: 15 /0,16%/, Pravoslávna cirkev: 7 /0,07%/, Náboženská spol. Jehovovi svedkovia: 17 /0,18%/, Kresťanské zbory: 6 /0,06%/, Bratská jednota baptistov: 2 /0,02%/

VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Počet obyvateľov sa za obdobie rokov 2001 - 2016 znižoval.

Prehľad počtu obyvateľov k 31. decembru.

Rok	Dospelí a deti od 15 rokov	Deti do 15 rokov	Spolu
2001	7.377	2.033	9.410
2002	7.427	1.912	9.339
2003	7.509	1.831	9.340
2004	7.545	1.778	9.323
2005	7.586	1.703	9.289
2006	7.583	1.672	9.255
2007	7.619	1.633	9.252
2008	7.685	1.547	9.231
2009	7.674	1.570	9.244
2010	7.686	1.563	9.249
2011	7.708	1.512	9.220
2012	7.683	1.514	9.197
2013	7 681	1 499	9 180
2014	7 625	1 497	9 122
2015	7 589	1 479	9 068
2016	7 541	1 471	9 012

● V roku 2016 (stav k 31. 12. 2016) bolo evidovaných 9.012 obyvateľov, čo je zníženie o 56 obyvateľov v porovnaní s rokom 2015.

● Z celkového počtu obyvateľov bol počet obyvateľov v mestskej časti Tvrdosín 2.736, Krásnej Hôrke 955, sídlisku Medvedzie 4.633, Medvedzí 688.

● V roku 2016 sa v meste narodilo 90 detí, z toho 48 dievčat a 42 chlapcov.

● Na trvalý pobyt sa prihlásilo 102 osôb a odhlásilo sa 175 osôb. V roku 2016 zomrelo 73 občanov, 42 mužov a 31 žien.

● Počet uzavretých sobášov bol 77. Prvým dieťaťom narodeným v roku 2017 bol Aleš Čuchor, nar. 3. 1. 2017.

● V roku 2016 nás opustili: najstaršia občianka mesta Mária Chorvátová (nar. 1921 v Krásnej Hôrke) a najmladší občan Mário Poláčik (nar. 2009, sídl. Medvedzie).

VEREJNO - SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

● Národné informačné stredisko Slovenskej republiky, a. s. vyhodnotilo Mesto Tvrdosín za rok 2016 ako Mesto s predpokladom stabilného rozvoja. Bola mu udelená pečať Rozvoja obcí a miest, ktorá potvrdzuje výnimočnú pozíciu na trhu, deklaruje dôveryhodnosť, prosperitu a finančnú stabilitu. Je to silný marketingový a prestížny nástroj pri komunikácii s obchodnými partnermi, investormi, zákazníkmi, konkurenciou a širokou verejnosťou.

● Rok 2016 sa niesol v znamení 20. výročia vzniku okresu Tvrdosín. Občania si viacerými spôsobmi pripomenuli rok 1996, keď primátor mesta Ivan Šaško prevzal z rúk premiéra Vlády SR dekrét, ktorým sa stal Tvrdosín sídlom okresu pre 15 hornoo-ravských obcí. Obnovil sa tak okres Tvrdosín po 74 rokoch, ktorý trval od roku 1777 a zanikol v roku 1922.

Novoročná čaša 2016 v hoteli Limba.

● Na podujatí Novoročná čaša sa 26. februára v Centre tradícií a turizmu, v hoteli Limba stretli predstavitelia samosprávy, poslanci, riaditelia škôl, podnikatelia, športovci a hostia, osobnosti, ktoré sa v roku 2015 pričínili o rozvoj mesta.

Primátor ocenil za hospodársky, kultúrny a ďalší rozvoj mesta Róberta Beňuša, majiteľa fitness centra Gorilla Gym, Juraja Chomu, majiteľa Ski a Thermal Aquaparku Oravice, Michala Belvončíka, majiteľa firmy Remab

s.r.o, Rudolfa Fukasa, riaditeľa firmy Hydac Electronic s.r.o, Juraja Kubalu, konateľa firmy VOMS, Rastislava Šubjaka, majiteľa firmy Rašub, Mariana Grígeľa, majiteľa Stavebnín Grígeľ, Antona Kurjaka, majiteľa firmy Kompletkrov, ktorý okrem výstavby Urbárskej koliby Hubertky realizoval mnohé práce priamo v našom meste, dekana Jána Marhefku, ktorý 13 rokov svojho kňazského života venoval Tvrdosínu, Dalidu Haťapkovú, ktorá stála pri zrode Bioplynovej stanice v Tvrdosíne.

Primátor s ocenenými podnikateľmi.

ocenenie florbalistky Michaela Ješšová a Barbora Spišiaková, Kristína Belicová, futbalisti Jaroslav Hradský, Martin Branický, stolné tenistky Natália Divinská a Katarína Belopotčanová, tenistka Karolína Šašková, za snooker Andrej Burdel a Jaroslav Kulina za úspech na svetovej letnej špeciálnej olympiáde (tenis). Za reprezentáciu mesta a športové úspechy patrili ocenenia aj športovým klubom – FBK ženy, dorast, staršie žiačky a mladšie žiačky, FK – dorast a CVČ Tvrdosín. Špeciálne ocenenie patrilo aj futbalistom, ktorí nestratili duchapritomnosť a svojim hrdinským činom pomohli pri záchrane detí unikajúcich z horiacej chaty v Oraviciach.

● Primátor Ivan Šaško a jeho zástupkyňa Vlasta Jančková prevzali 12. apríla v Zakopanom medzinárodné ocenenie na kongrese Združenia Euroregiónu „Tatry“, kde bolo mesto Tvrdosín a gmina Kościelisko ocenené ako najlepšie spolupracujúce samosprávy. Komisia pri svojom hodnotení zobrala do úvahy zrealizované

Za reprezentáciu mesta a športové úspechy v roku 2015 získali

Zástupcovia z Tvrdosína a Kościeliska po prevzatí ocenenia.

a záchranného zboru v Dolnom Kubíne a primátora mesta I. Šašku sa 30. januára uskutočnilo stretnutie s dobrovoľnými hasičmi z Tvrdosína, počas ktorého im minister Kaliňák odovzdal kľúče od nového hasičského automobilu s protipovodňovým prívesom.

● Víťanie detí do života patrí medzi

prvé slávnostné chvíle mladých Tvrdosínčanov ako občanov mesta. Počas roka rodičov s najmenšími obyvateľmi na radnici niekoľkokrát privítala zástupkyňa primátora Vlasta Jančeková. Zápis detí do pamätnej knihy bol doplnený

finančným príspevkom a vecným darčekom v sprievode kultúrneho programu. ● Koncom mája sa uskutočnilo stretnutie ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Romana Berceľho s primátormi Dolného Kubína, Tvrdosína a starostami Oravy, na ktorom informovali ministra o kolapse dopravného zaťaženia na trase cesty R3 vedúcej Oravou. Za naše mesto sa stretnutia zúčastnil primátor I. Šaško, ktorý odovzdal ministrovi CD s názvom Kolaps dopravy na Orave, ktoré dokumentovalo neúnosný stav dopravného zaťaženia, najmä v Tvrdosíne. Primátor pripomenul ministrovi okrem iného petíciu občanov nášho mesta a obcí na trase R3, ku

projekty v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007 - 2013 a množstvo spoločných aktivít s poľskými partnermi (stretnutia predstaviteľov samospráv, riaditeľov školských zariadení, podnikateľov, záchranných zložiek, celomestské podujatia na námestiach a v mestskej časti Oravice, výmeny žiakov, športové podujatia).

● Za účasti podpredsedu vlády SR, ministra vnútra SR R. Kaliňáka, predsedu ŽSK J. Blanára, prezidenta Hasičského a záchranného zboru SR A. Nejedlého, prezidenta Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR V. Horvátha, riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Žiline, riaditeľa Hasičského

by bol doplnený finančným príspevkom a vecným darčekom v sprievode kultúrneho programu.

● Koncom mája sa uskutočnilo stretnutie ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Romana Berceľho s primátormi Dolného Ku-

ktorej sa pripojili aj občania celej Oravy. Vtedy žiadali, aby táto cesta bola zaradená medzi najvyššie priority Vlády Slovenskej republiky pri rozvoji cestnej infraštruktúry na severnom Slovensku. Svojimi podpismi občania celej Oravy deklarovali, že sú za „urýchlené začatie už pripravenej výstavby prvého úseku Tvrdošín – Nižná,“ ktorý bol v pláne Vlády SR na začatie už v roku 2011.

● Každoročne začiatkom júna organizujú Priaznivci Pustého hradu zo Zvolena cyklojazdu po stopách obchodnej cesty Via Magna, ktorá smerovala od Baltického až po Jadranské more. Jej časť prechádzajú zvolenský cyklisti pod názvom Cyklojazda Via Magna. Účast-

níkov, vedených Jaroslavom Čuchorom, rodákom z nášho mesta privítala a následne odštartovala zástupkyňa primátora Vlasta Jančeková a poslanec mestského zastupiteľstva Milan Kováč.

● Každoročne sa v obradnej sieni mestského úradu koná slávnostné stretnutie s predškôlkami z materských škôl. Tento rok sa konalo 30. júna za účasti zástupkyne primátora Vlasty Jančekovej.

● Primátor Ivan Šaško zastupoval mesto v dňoch 7. – 9. júla na Summite regiónov miest, ktorý zorganizovali Výbor regiónov Európskej únie spolu s hlavným mestom Slovenskej republiky a Bratislavským samosprávnym krajom. Medzi hlavné témy patrilo zjednodušenie čerpania eurofondov a dopravná infraštruktúra.

● Už po 24-krát bola 22. júla na Skalke nad Medvedzím zapálená Vatra zvrchovanosti pod záštitou Slovenskej národnej strany, Mesta Tvrdošín a Miestneho odboru Matice slovenskej za účasti čelných, krajských a okresných predstaviteľov SNS a primátora mesta. Pripomenuli sme si prijatie Deklarácie o zvrchovanosti Slovenskej republiky, ktorá bola dôležitým krokom k naplneniu sebaurčenia slovenského národa vedúcim ku vzniku vlastného štátu – Slovenskej republiky 1. januára 1993.

● Primátor I. Šaško sa 31. augusta spolu so starostami Oravy stretol s ministrom životného prostredia Lászlom Sólymosom. Na stretnutí rezonovali témy, ako ochrana pred povodňami, výstavba kanalizácie, vysychanie lesov, čierne skládky a mnohé iné témy, ktoré sa úzko dotýkajú života v našom regióne. Primátor sa zaujímal o kroky ministerstva pri záchrane prírody kvôli hrozbe lykožrúta smrekového, ktorá sa na Oravu šíri z tatranských lesov.

● Na pozvanie ambasádora Spojených štátov amerických sa primátor Ivan Šaško 30. novembra zúčastnil podujatia, počas ktorého boli predstavené najnovšie americké technológie pre „Inteligentné mestá“. Inteligentné mestá (Smart Cities) vytvárajú plány pre budúce investície za pomoci informačných technológií s účasťou a podporou všetkých zainteresovaných subjektov, ktoré pôsobia na danom území. Cieľom tejto iniciatívy bolo povzbudiť mestá testovať nové technológie a inovatívne riešenia, a tým posilniť ich konkurenčnú pozíciu, čo by zvýšilo ich atraktivnosť pre investorov a odborníkov.

● Internetový portál Slovakregion.sk vyhlásil 6. ročník súťaže Najkrajšie mesto a obec Slovenska, ktorá prebehla od 1. apríla do 31. októbra. Jej výsledky boli zverejnené v novembri 2016. Hoci sa naše mesto zapojilo do súťaže pomerne neskoro, zo 144 miest Slovenska sa vďaka všetkým, ktorí sa do ankety zapojili, umiestnilo sa na 29. mieste.

● V Žilinskom kraji sa v roku 2016 po prvý raz udeľovali ceny za aktívne občianstvo a ľudskosť v kategóriách aktívny mládežník a občan, top starosta, obec s najpriateľskejším vzťahom k mládeži a top čin ľudskosti. Oceňovanie sa realizovalo s podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR z Programov pre mládež a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR z programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd. Rada mládeže Žilinského kraja pod záštitou predsedu Žilinského samosprávneho kraja Juraja Blanára dňa 9. decembra vyhlásila víťazov. Za naše mesto bol nominovaný v kategórii Top starosta/ primátor I. Šaško, ktorý získal uznanie za aktívne občianstvo a ľudskosť.

● S podporou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR z Programov pre mládež a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR z Programu Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd, pri príležitosti 20. výročia Štátneho fondu (ŠF) rozvoja bývania Ing. Juraj Kurňavka vyjadril poďakovanie primátorovi a mestu Tvrdošín za kvalitnú a odbornú spoluprácu a osobný prínos pri naplňaní poslania ŠF rozvoja bývania v oblasti bytového fondu.

● Primátor Ivan Šaško sa spolu s poslancom MsZ Milanom Kováčom, predsedom OR SNS zúčastnili na slávnostnom XXIII. Sneme Slovenskej národnej strany, ktorý sa konal 18. júna v Martine pri príležitosti 145. výročia vzniku SNS. Rad Martina Rázusa, najvyššie stranické vyznamenanie pre osobnosti Slovenska, ktoré sa zaslúžili o jeho zušľachtovanie, propagáciu, či inak sa celoživotným dielom zaslúžili o rozvoj kultúry, tradícií, vedy bol tento rok udelený našej rodáčke, speváčke ľudových piesní, folklórnej legende Darinke Laščiakovej. Z rúk predsedu SNS Andreja Danku ho prevzala jej vnučka Simona Frantová. Získala ho v poradí druhá, pred rokom bol udelený hercovi Š. Kvietikovi. Pri tejto príležitosti bol spracovaný filmový dokument, ktorý hovorí o jej živote, o tom, ako odišla z Tvrdošína až po to, s akými spomienkami sa vracia na rodnú Oravu. Pred piatimi rokmi jej primátor I. Šaško udelil titul Čestná občianka mesta Tvrdošín. Udený jej bol na slávnostnom

Zľava: M. Kováč, V. Jančeková, M. Lucká a I. Šaško.

podujatí pripravenom pri príležitosti jej životného jubilea.

● Za účasti predsedu Matice slovenskej (MS) Mariána Tkáča, správcu MS Maroša Smoleca, štátneho tajomníka Ministerstva vnútra SR Rudolfa Urbanoviča, bývalého riaditeľa Domu MS v Liptovskom Mikuláši Milana Stromka a súčasného Mareka Nemca, primátorov, starostov a ďalších osobností politického, spoločenského, kultúrneho života a športu a ďalších hostí sa uskutočnilo stretnutie, ktorého cieľom bolo bilancovať činnosť Domu MS a oblastného výboru MS zahrňujúceho oblasť Liptova a Oravy i oceniť osobnosti, ktoré prispeli k naplňaniu cieľov a ďalšiemu rozvoju miestnych odborov MS. Po trojhodinovom programe nasledovalo cenenie významných

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

● Prostredníctvom Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013 boli v roku 2015 vybudované Centrá tradícií a turizmu (CTT) v Tvrdošíne a v poľskom Kościelisku. Slávnostného otvorenia Centra v Kościelisku sa 15. januára. s poslancami, podnikateľmi a zástupcami združení z Kościeliska zúčastnili i predstavitelia mestského úradu a poslanci z Tvrdošína. Počas stretnutia podpísal primátor I. Šaško wójtom B. Pitoňom Dohodu o partnerskej spolupráci do roku 2020. Predmet spolupráce sa týkal vedenia spoločnej ponuky turistických atrakcií nachádzajúcich sa na území Gminy Kościeliska a Mesta Tvrdošín, tvorby komunikačných spojení, tvorby komplexných a integrovaných turistických ponúk, využitia možnosti získania prostriedkov EÚ s cieľom realizácie spoločných projektov, podpory podnikania, inovatívnosti a konkurencieschopnosti, obnoviteľných zdrojov energie a ochrany životného prostredia, kultúrnej výmeny a výmeny detí a mládeže, spolupráce medzi verejnými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami. Druhá dohoda sa

Otvorenie CTT 15. januára v Kościelisku.

zident ocenil organizáciu podujatia - lyžiarsky bežecký pretek, a taktiež spoluprácu mesta Tvrdosín a gminy Kościelisko za kontakty, ktoré rúcajú bariéry medzi oboma štátmi.

● Primátor I. Šaško 28. mája podpísal Dohodu o partnerskej spolupráci do roku 2020 medzi gminou Laskowa a mestom Tvrdosín s wójtom gminy Czesławom Stanisławczykom pri príležitosti 10. výročia spolupráce dychových súborov Tvrdosanka a Parafialna Deta Orkiestra. Obidve strany v nej deklarovali záujem o partnerskú spoluprácu medzi samosprávami, verejnými inštitúciami, podnikateľskými subjektmi a mimovládnyimi organizáciami. Okrem spoločných kultúrnych, hospodárskych záujmov a rozvoja cestovného ruchu, dohoda otvára dvere pre realizovanie projektov z programov Európskej únie.

V popredí zľava: M. Kováč, V. Jančeková, A. Duda, I. Šaško, E. Gandi.

I. Šaško a C. Stanisławczyk po podpise dohody.

elektronické technológie, zabezpečujúce nové formy propagácie regiónov. Projekt obsahoval aj vybudovanie turistického informačného centra v Oraviciach a použitie elektronických technológií v podobe mobilných sprievodcov, ktoré by umožnili turistom objavovanie zaujímavých miest a modernú ekologickú výchovu prostredníctvom moderného rádiového vysielateľa (Blue-tooth). Použitie tohto systému by vytvorilo nové príležitosti pre rekreáciu v krásnom prírodnom prostredí, a zároveň predstavilo prvky zábavy a získanie vedomostí o prírodnom a kultúrnom dedičstve. Virtuálny sprievodca by mal prostredníctvom mobilu sprevádzať aj zrakovo postihnutých ľudí.

týkala oblasti rozvoja cestovného ruchu medzi mestom a gminou. Poskytovatelia služieb v cestovnom ruchu budú propagovaní na oboch stranách hranice a návštevníkom budú poskytovať zľavy na niektorý druh služieb. Prvou spoločnosťou z nášho mesta, ktorá sa do projektu zapojila je Termalšport TS, s.r.o., mestské termálne kúpalisko.

● V poľskom Witowe sa 27. 2. stretlo vedenie mesta a poslanci mestského zastupiteľstva s poľským prezidentom Andrzejom Dudom v rámci športového podujatia Stopa bez hraníc, ktorú organizuje gmina Kościelisko, Meander Park a Mesto Tvrdosín. Pre-

● V roku 2016 mesto pokračovalo v príprave projektov, ktoré by mohli byť podporené z fondov Európskej únie. Zástupcovia mesta a gminy Kościelisko sa 2. júna stretli na slovensko-poľskej hranici v Oraviciach. Témou ich stretnutia bola aktualizácia myšlienok prepojenia Oravíc s Poľskom v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020. Spoločne pripravili projekt s názvom Turistika bez hraníc – Chodníkom pašerákov. Ideou projektu bolo prepojenie dvoch centier cestovného ruchu cykloturistickým chodníkom, a to mesta Tvrdosín a gminy Kościelisko nadviazaním na už vybudované cyklistické chodníky a cyklomagistrály regiónu a kraja a na zabezpečenie rozvoja prírodného a kultúrneho dedičstva pohraničia.

Okrem investičnej časti boli do projektu zahrnuté aj

● Mesto zareagovalo aj na ďalšiu výzvu programu Interreg a pripravilo ďalší spoločný mikropjekt s názvom Cestou záchrany sakrálnych pamiatok poľsko-slovenského pohraničia Gminy Kościelisko a Mesta Tvrdosín. Týkal sa rekonštrukcie piatich sakrálnych pamiatok kultúrneho dedičstva, na ktorých by bolo potrebné vykonať nielen odborné reštaurátorské práce, ale pri niektorých aj úpravu okolia. Do projektu boli zaradené pamiatky: sv. Ján Nepomucký, Mariánsky stĺp, Pieskovcové levy, Súsošie Sv. Trojica, Centrálny kríž v cintoríne v Medvedzí. Projekt má za cieľ vplývať na zvýšenie atraktivity a konkurencieschopnosti prihraničnej oblasti vytvorením nových produktov cestovného ruchu založených na kultúrno-prírodnom dedičstve. Hoci projekty neprešli v 1. kole hodno-

Žiaci z Kościeliska na návšteve kostola Všetkých svätých.

Otvorenie predajne BAU-MIX.

je spoluprácu aj v oblasti školstva. Žiaci základných škôl z Tvrdosína sa zúčastnili v dňoch 19.- 23. júla ďalšieho ročníka divadelného festivalu Multi Culty v poľskej gmine Kobylnica. Stretli sa tu mladí ľudia zo štyroch krajín Vyšehradskej štvorky. Slovensko reprezentovalo naše mesto, Poľsko gmina Kobylnica, Českú republiku mesto Malá Morávka a Maďarsko mesto Bátonyterenye. Vďaka družobným vzťahom s viacerými zahraničnými mestami sa mohli žiaci nášho mesta zúčastniť kultúrnych a športových stretnutí na medzinárodnej úrovni, zdokonaľovať jazykové znalosti, získavať nové skúsenosti. Program bol koncipovaný tak, aby sa účastníci dozvedeli o kultúre iných krajín,

tenia, obidve samosprávy sa dohodli, že budú reagovať na ďalšie výzvy programu Interreg.

● V areáli bývalej mliekarny bola 11. júna slávnostne otvorená nová predajňa Baumix. Zúčastnil sa jej aj wójt A. Karlak z gminy Jablonka, s ktorým primátor I. Šaško rokoval o budúcej spolupráci.

● Družba s poľskou gminou Kościelisko umožňu-

Tvrdosínski žiaci v Kobylnici.

vymenili svoje umelecké zážitky počas workshopu a zúčastnili sa exkurzií k zaujímavým miestam poľskej kultúry a histórie.

● Dňa 5. augusta naše mesto navštívila delegácia vedená wójtom Leszecom Kulińskim a členmi Rady gminy z partnerskej gminy Kobylnica. Témou ich rokovaní boli ďalšie postupy na úrovni ce-

Na radnici v Tvrdosíne.

zhraničnej spolupráce zameranej na mládež, šport a kultúru. Vymenili si skúsenosti na úrovni samospráv a venovali sa spoločnej vízie tvorby spoločných projektov.

● V auguste prijalo vedenie mesta delegáciu zástupcov samosprávy a gymnázia z mesta Rájec – Jestřebí. Témou rozhovorov boli informácie o fungovaní miest, skúsenosti oboch samospráv, legislatíve, podnika-

Zástupcovia českého mesta Rájec - Jestřebí v MsKS.

a stavebných firiem gmin Kobylnica a Kościelisko. Delegáciu oboch gmin privítal primátor I. Šaško a jeho zástupkyňa V. Jančková. Účelom návštevy bolo napĺňanie cieľov partnerských dohôd – posunutie od spolupráce na kultúrno – spoločenskej úrovni k hospodárskej spolupráci. S gminou Kobylnica má mesto podpísanú dohodu o spolupráci od roku 2004 a obnovenú od roku 2007. Doteraz bola na úrovni samospráv a výmeny mládeže, keďže táto gmina nespadá do oprávneného územia na čerpanie finančných prostriedkov z eurofondov. Zástupcovia mesta

teľských aktivitách a možnostiach rozvoja školstva. Následne po tomto stretnutí podpísal primátor Ivan Šaško Dohodu a spolupráci českým mestom Rájec – Jestřebí a litovským mestom Biržai. Projekt, do ktorého sa mesto zapojilo si dal za cieľ prepojiť športové a podnikateľské aktivity, spoluprácu samospráv, zvyšovanie úrovne jazykových vedomostí a vedomostí o regionálnej geografii, organizovaním športových súťaží a netradičných športov. Zástupcovia mesta, mestského zastupiteľstva a Gymnázia navštívili v auguste partnerské mesto Biržai.

● Za účelom rozšírenia cezhraničnej spolupráce navštívili 14. októbra 2016 naše mesto zástupcovia samospráv

Zľava: I. Šaško, B. Pitoň, Leszek Kuliński.

Zástupcovia Tvrdosína, Kościeliska a Kobylnice v obradnej sieni.

lupracujúcich miest – Biržai v Litve. Tu prebehlo rámci programu Erasmus + oficiálne predstavenie projektu, uskutočnili sa pracovné schôdzky členov realizačných tímov, stretnutie predstaviteľov miest, a tiež už konkrétne pracovné stretnutia a školenia. Cieľom projektu bolo rozvíjanie podnikateľských a jazykových schopností účastníkov, naučiť sa práci v teréne s videokamerou, GPS navigáciou, prenosu dát do počítačov s ich následným využitím pre cyklotrenažéry. Ide o zaznamenávanie zaujímavých cyklotrás s informáciami

sa s predstaviteľmi Kobylnice kontaktovali počas medzinárodného projektu partnerských miest Twin Town či každoročných návštevách detí z Tvrdosína na medzinárodnom divadelnom festivale Multi – Culty.

● Vedenie mesta sa spolu s riaditeľkou Gymnázia Tvrdosín, členmi pedagogického zboru, zástupcami mesta Rájec-Jestřebí v rámci projektu Športujme, spolupracujme a vzdelávajme sa zúčastnili od 14. do 18. novembra návštevy v ďalšom z troch spo-

doplnenými v spolupráci s mestami, ako sú napríklad turistické zaujímavosti, dopravná dostupnosť, možnosti ubytovania a pod. Počas nasledujúcich dvoch rokov sa uskutočnia výmenné pobyty, športové kempy pre žiakov. Vytvárať budú tiež fiktívne cestovné kancelárie, ktoré budú propagovať vlastný región. Vytvárať budú cyklotrasy, pomáhať pri organizácii súťaží v netradičných športoch a žiaci budú mať možnosť spoznať život v regióne, meste a škole svojich partnerov.

PARTNERSKÉ MESTÁ

● Najčulejšie partnerské vzťahy od roku 2 000 udržiava mesto s poľskou Gminou Kościelisko, s ktorou spoločne realizovali projekty týkajúce sa rekonštrukcie a modernizácie kultúrnych zariadení – kultúrne domy, zariadenia cestovného ruchu, amfiteátre, cesty, chodníky v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007–2013, za čo v roku 2016 získali ocenenie v súťaži o Cenu Petra Buriana pre najlepšie spolupracujúce samosprávy – členov Euroregiónu „Tatry“.

● K ďalším partnerským poľským gminám patria Kobylnica (od r. 2007), Laskowa (r. 2016) a Limanowa (r. 2010).

● V roku 2007 sa mesto zapojilo do projektu Twin Town (Európa pre obyvateľov), kde patrí 10 európskych miest. V rámci projektu Twin Town spolupracuje mesto Tvrdosín s týmito mestami: Durbuy – Belgicko, Kobylnica – Poľsko, Kościelisko – Poľsko, Orimattila – Fínsko, Östhammar – Švédsko, Uusikaupunki – Fínsko, Valga – Estónsko, Valka – Lotyšsko, Weissenburg – Nemecko. Do roku 2015 sa pravidelne zúčastňovalo stretnutí v jednotlivých partnerských mestách.

● Twin Town 2011 sa konal od 6. do 10. júna v Tvrdosíne.

● V roku 2012 bola podpísaná dohoda o pokračovaní spolupráce partnerských miest: Kobylnica (Poľsko), Zarszyn (Poľsko), Kościelisko (Poľsko), Walce (Poľsko), Nižná Sitnica (SR), Oľka (SR), Tvrdosín (SR), Malá Morávka (Česká republika). V roku 2016 sa

Tvrdosín zapojil do projektu s mestom Rájec-Jestřebí (ČR) a Biržai (Litva).

ŠTÁTNA SPRÁVA

● V Okresnom úrade v Tvrdosíne bolo 19. septembra v rámci projektu Eso – efektívna, spoľahlivá a otvorená verejná správa, vytvorené Klientske centrum. Vzniklo z potreby odbremeniť občanov od administratívnej záťaže a s cieľom sústrediť úradné pracoviská na jednom mieste. Centrum má sedem pracovísk, kde okrem osvedčení listín a podpisov sa sá vybaviť živnosť, výpis z registra trestov, nový občiansky a vodičský preukaz, cestovný pas. Je zriadené na prízemí administratívnej budovy, kde sa tiež nachádza Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Výnimkou je jedine katastrálny odbor, ktorý ostal v pôvodnej budove na Michalskom námestí. Z Nižnej bol presťahovaný dopravný inšpektorát. Navyše, namiesto pôvodných troch stránkových dní, sa dajú všetky náležitosti vybaviť každý deň.

● Okresný úrad má tieto pracoviská: 1. supervízor, podateľňa, osvedčovanie listín a podpisov; 2. odbor živnostenského podnikania a odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií; 3. pozemkový a lesný odbor; 4. oddelenie okladov odboru poriadkovej polície; 5. okresný dopravný inšpektorát; 6. odbor starostlivosti o životné prostredie, 7. katastrálny odbor.

● Novým prednostom sa stal PhDr. Jozef Turčák.

● Štátnu správu pre okres Tvrdosín vykonáva Okresný úrad Náместovo s odbormi: odbor živnostenského podnikania, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, odbor pozemkový a lesný, odbor všeobecnej vnútornej správy.

II. EKONOMICKÝ ŽIVOT

HOSPODÁRENIE MESTA

● Rozpočet mesta bol vyrovnaný v príjmovej aj výdavkovej časti. O dobrom hospodárení vypovedá prebytok vo výške 685 tisíc eur, ktorý bol presunutý do rezervného fondu. Správnosť hospodárenia bola overená auditorskou spoločnosťou, auditom konsolidovanej účtovnej závierky za rok 2016.

● V roku 2016 mesto prijalo 53 druhov grantov a dotácií, z toho 51 druhov na bežné a 2 druhy na kapitálové výdavky.

● Do mestského rozpočtu pribudli finančné prostriedky z Ministerstva kultúry SR na softvérové a hardvérové vybavenie mestskej knižnice a na nákup kníh, z Ministerstva MŠVVaŠ SR na audiovizuálnu techniku a športové náradie na vybavenie telocvične ZŠ M. Medveckej z projektu „Rozvoj výchovy a vzdelávania žiakov v oblasti telesnej a športovej výchovy formou dostavby, rekonštrukcie alebo výstavby novej telocvične a na vybavenie telocvične na rok 2016.

● Žilinský samosprávny kraj zmysle všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov poskytol dotácie na realizáciu XXVI. ročníka folklórneho festivalu v Oraviciach (23. – 24. júla), pre dychovú hudbu Tvrdosanka, organizujúcu Fordych, krajskú súťaž a prehliadku malých dychových hudieb Žilinského kraja (31. júla) s postupom na celoštátnu súťaž a pre výtvarníka Miroslava Knapa na monografiu Raj fantázie a labyrint snov.

● Dobrovoľná požiarna ochrana SR, Bratislava poskytla dotáciu pre Dobrovoľný hasičský zbor Mesta Tvrdosín na zabezpečenie materiálno-technického vybavenia DHZO, na osobné ochranné pracovné prostriedky pre jej členov, ich odbornú prípravu a zabezpečenie servisu - opravy a nákup náhradných dielov na techniku a požiarnu motorové vozidlá.

● Dobrá sociálna politika mesta sa i tento rok odrazila na výške miestnych daní a poplatkov za komunálny odpad. Naše mesto patrí už roky k mestám s najnižšími daňami na Slovensku, o čom svedčí jeho postavenie v rebríčku okresných miest podľa výšky daní z nehnuteľností. Z analýzy Podnikateľskej aliancie Slovenska vyplýva, že Tvrdosín je mestom s 5. najnižším zaťažením výšky daní z nehnuteľností, kde výška dane z nehnuteľností dosiahla v roku 2016 pomer 55,9 % k celoslovenskému priemeru, patrí mu 3. miesto (dane z domov na bývanie), 3. miesto (daň pre majiteľov rodinných domov s rozlohou 800 m²), 7. miesto (daň pre podnikateľa s pozemkom 1500 m²), 7. miesto (daň z priemyselných stavieb), 9. miesto (daň z administratívnych a obchodných priestorov) na Slovensku. Sadzba 9 eur za osobu na celý rok za komunálny odpad bola tým najnižším poplatkom, ktorý bol možný, a aj ohraňovanie maximálneho poplatku 36 eur za rok pre štvorčlennú a viacčlennú domácnosť.

● Aktualizovaný bol strategický dokument Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja, komplexná predstava o budúcom rozvoji mesta. Obsahuje okrem strategickej časti aj programovú časť. Zameraný je na trvalo udržateľný hospodársky, sociálny a rozvoj, ktorý korešponduje s územnoplánovacou dokumentáciou. Je dokumentom, ktorý vytvára podmienky na vznik a rozvoj územiaj spolupráce a partnerstiev, podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj mesta. Je základným dokumentom pre zapájanie sa do programov, ktoré umožňujú čerpanie finančných prostriedkov z fondov Európskej únie aj v novom programovom období 2014-2020. V predchádzajúcom programovom období (2007-2013) naše mesto do svojho rozpočtu navyše získalo spolu takmer 24 500 000 eur.

● V tomto roku prebiehali práce na ROEP Tvrdosín, Medvedzie a na Doplnku č.1 Územného plánu mesta Tvrdosín (k.ú. Oravice), ktoré budú pokračovať aj v roku 2017.

● Počas roka mesto investovalo do oblasti občianskej vybavenosti, do všetkých mestských častí.

● Mestská skládka komunálneho odpadu funguje od roku 1991. Keďže sa rýchlo zapĺňala, v priebehu 25 rokov bolo ju potrebné niekoľkokrát rozšíriť. Stavebné práce zabezpečovali technické služby. Po inštalácii monitorovacieho systému tesnosti skládky, tesniacich fólií ukončili práce v decembri inštaláciou drenážneho

XXVI. ročník folklórneho festivalu v Oraviciach.

Výstavba novej kazety komunálneho odpadu.

systému. Výstavba novej kazety skládky bola financovaná z mestského rozpočtu. Jej prevádzka by mala na niekoľko rokov zabezpečiť uskladňovanie odpadu.

- V mestskej časti Vladina bolo dané do užívania nové multifunkčné ihrisko s umelou trávou pre loptové športy – futbal, volejbal, tenis, nohejbal a ďalšie.

- Investované bolo do rekonštrukcie zdravotných a školských zariadení patriacich pod správu mesta. Mesto si zachovalo vysoký štandard poskytovania sociálnych služieb, podporovalo neziskové organizácie, športové kluby, zabezpečovalo celomestské podujatia, ktorých sa zúčastňovali aj obyvatelia iných miest.

- V roku 2016 mesto poskytlo zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 15/2008 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta ŠK – futbalovému oddielu Tvrdosín, Volejbalovému klubu Tvrdosín, Mestskému šachovému klubu Tvrdosín, Mestskému stolnotenému klubu Tvrdosín, Florbalovému klubu Tvrdosín, Turistickému klubu Tvrdosín – Medvedzie, Tenisovému klubu Tvrdosín, Občianskemu združeniu Medvedzie, ZO Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Strednej odbornej škole lesníckej Tvrdosín, Hokejovému klubu ALTIS Oravská Priehrada, SNOOKER Clubu Tvrdosín, TJ Roháče – Zuberec, Občianskemu združeniu triklub ORAVA Podbiel, ORAVA BEARS – chopper klubu Tvrdosín, OZ Projekt PLUS Tvrdosín, Občianskemu združeniu Medvedzie, OZ Bakalár, neinvestičný fond rozvoja SPŠ a OA Tvrdosín. Za tento rok poskytlo mesto príspevky vo výške 60.561,55 €.

Otvorenie nového multifunkčného ihriska na Vladine.

ÚSPEŠNÉ PROJEKTY

- O počte úspešných projektov a sume získaných finančných prostriedkov do mestskej pokladnice vypovedá informatívna správa, ktorú predniesla zástupkyňa primátora Vlasta Jančeková na októbrovom mestskom zastupiteľstve. Z nej sú vybrané najpodstatnejšie informácie.

Predmetom správy boli informácie o plnení záväzkov, ktoré vyplývali zo zmluvných podmienok pri čerpaní finančných prostriedkov z eurofondov. Tie muselo mesto, ako prijímateľ pomoci, dodržiavať nielen počas realizácie, ale aj po jej skončení, zaviazalo sa zabezpečiť trvalosť každého projektu. Niektoré z projektov mesto spolufinancovalo 5 percentami, na niektoré získalo plnú sumu. Výnimku tvoril projekt rekonštrukcie mestského hotela Limba, kde sa mesto spolupodieľalo na financovaní 50 percentami. Na všetky projekty financované z eurofondov boli kladené nároky, sledovaná účelnosť použitých prostriedkov a mimoriadne bolo sledované aj verejné obstarávanie. Po ukončení každého projektu boli vypracované monitorovacie správy, v ktorých bolo pravidelne vyhodnocované plnenie jednotlivých ukazovateľov. Na ne nadväzovali finančné kontroly, vládne audity a kontroly na mieste trvajúce päťročné obdobie. Všetky doteraz zrealizované projekty boli už ukončené, alebo, kým boli v plnení, boli charakterizované: „Bez zistenia nedostatkov.“

ZŠ M. Medveckej.

PROJEKTY

- **Základná škola Márie Medveckej:** „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ M. Medveckej k zníženiu energetickej náročnosti školy“ o celkovom rozpočtovom náklade 1 125 163,22 eur. Na túto investičnú akciu získalo mesto 95 percent prostriedkov Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVaRR SR). Projekt sa začal realizovať 18. 03. 2010, ukončený bol 31. 10. 2011.

- **Materská škola Medvedzie:** „Rekonštrukcia a modernizácia Materskej školy Tvrdosín-Medvedzie“ o náklade 707 318,91 eur. Projekt bol realizovaný 95 percentami z dotácie (MVaRR SR). Začiatok realizácie 18. 01. 2010, termín

Materská škola v Medvedzí.

mesto z dotácie (MVARR SR). Práce sa začali 25. 05. 2010, ukončené boli 30. 09. 2011.

● **Skládka komunálneho odpadu: „Zakrytie a rekultivácia skládky NNO Tvrdosín Jurčov Laz“** pred-stavovalo sumu 937 609,47 eur. Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR) poskytlo dotáciu 95 percent. Práce trvali od 18. 11. 2008 do 30. 06. 2010.

rozpočtom. Realizácia projektu začala 10.02.2011, ukončená bola 31. 05. 2012.

● **Verejné osvetlenie: „Zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia v Tvrdosíne“** o rozpočtovom náklade 335 737,00 eur. Výška poskytnutej dotácie z Úradu vlády SR, spolufinancovaného z Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu SR predstavuje 100% z celkových oprávnených výdavkov. Projekt trval od 30. 07. 2008 do 01. 04. 2011.

● **Vodné hospodárstvo: „Vybudovanie infraštruktúry vodného hospodárstva v mestskej časti Tvrdosín – Oravice“** zahŕňa výstavbu vodovodu, kanalizácie a čističky v čiastke 1 754 446,00 eur. Projekty boli realizované z dotácie Úradu vlády SR spolufinancovanej z Finančného mechanizmu EHP (42,5 percenta), Nórskeho finančného mechanizmu (42,5 percenta) a zo štátneho rozpočtu SR (15 percent). Práce prebiehali od 20. 08. 2009 do 30. 04. 2011.

● **Hotel Limba, „Centrá tradícií a turizmu“** – rekonštrukcia si vyžiadala 2 057 689,24 eur. Výška poskytnutej dotácie z PCS PL-SK 2007-2013 bola vo výške 1 055 098,82 eur, 7 501,20 eur zo štátneho rozpočtu. Mesto sa podieľalo sumou 995 089,22. Práce trvali od 16. 04. 2014 do 31. 12. 2014.

● **Cesty na sídlisku Medvedzie: „Cesta s výhľadom na Tatry, zlepšenie cestnej infraštruktúry mesta Tvrdosín a Gminy Koscielisko“** v sume 1 366 642,61 eur. Projekt bol realizovaný v rámci z

ukončenia 30. 04. 2011.

● **Hasičská stanica: „Rekonštrukcia a dostavba objektu hasičskej stanice v Tvrdosíne“** v čiastke 276 904,74 eur. Ministerstvo výstavby poskytlo 95 percent. Projekt bol realizovaný od 22. 10. 2009 do 30. 11. 2010.

● **Trojičné námestie: „Revitalizácia centra mesta Tvrdosín“** v sume 1 320 000 eur. 95 percent na projekt získalo

Slávnostné otvorenie hasičskej stanice

● **Objekt bývalej MŠ na Farskej ulici: „Zmena palivovej základne v objekte kultúrno-spoločenského centra v Tvrdosíne“** o rozpočtovom náklade 456 606,22 eur. 95 percent získalo mesto z (MŽP SR). Začiatok realizácie bol 04. 10. 2010, ukončenie 30. 06. 2011.

● **„Zberný dvor“** v sume 2 086 349,79 eur bol 95-mi percentami dotovaný z Ministerstva životného prostredia SR, spolufinancovaného Kohéznym fondom a štátnym

Zberný dvor.

● **Mestské kultúrne stredisko: „Tatry nás spájajú, a nedelia“** - rekonštrukcia a modernizácia MsKS bola v čiastke 414 871,88 eur z Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko – SR (PCS PL-SK 2007-2013). Z eurofondov sme získali 85 percent a zo štátneho rozpočtu 10 percent finančných prostriedkov. Projekt bol ukončený 31. 03. 2011.

Novovybudované cesty.

PCS PL-SK 2007-2013. Z eurofondov získalo mesto dotáciu vo výške 85 percent, zo štátneho rozpočtu 10 percent. Rekonštrukcia sa začala 08. 04. 2014, ukončená bola 31. 12. 2014.

● **Materská škola v Medvedzí: „Rozšírenie kapacít materských škôl 2015“** o celkovom rozpočtovom náklade 37 800,00 €. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR poskytlo na projekt 36 000 eur. Boli z nej zrealizované rekonštrukčné práce a interiérové vybavenie triedy.

● **Medzinárodný futbalový turnaj: „Zabezpečenie medzinárodného futbalového turnaja 2015“** v čiastke 9 634,00 €. Projekt bol realizovaný z rozpočtovej rezervy predsedu Vlády SR v čiastke 8 000 eur.

● **Ihrisko na Vladine: „Viacúčelové ihrisko“** 33 x 18 m v čiastke 72 286,92 eur v roku 2016 bolo realizované z programu Úradu vlády SR s názvom „Podpora rozvoja športu“. Výška dotácie predstavuje čiastku 40 000 eur. Spolu s primátorom Ivanom Šaškom sa otvorenia zúčastnili Dušan Galis, splnomocnenec Vlády SR pre mládež a šport a Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny.

● **Telocvičňa v ZŠ M. Medveckej: „Rekonštrukcia telocvične 2016“** vo výške 4 290,00 eur. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR poskytlo sumu 3 900,00 eur, z ktorej bolo zakúpené športové náradie, výpočtová a audiovizuálna technika.

● Projekty „**Doplnenie a implementácia modulov softvérového a hardvérového vybavenia Mestskej knižnice v Tvrdosíne**“ a „**Nákup kníh pre mestskú knižnicu**“ boli podporené v roku 2016 z Ministerstva kultúry SR v čiastke 2 600 eur.

VÝSTAVBA A ZMENY CHARAKTERU MESTA

● Keďže sa v meste nachádza 5 lokalít individuálnej bytovej výstavby, mesto postupne zabezpečuje občan-
sku vybavenosť v každej z nich.

IBV Breziny, Krásna Hôrka

● Vybudovaním časti miestnych komunikácií boli prepojené už existujúce miestne komunikácie - ulice Breziny a Železničná. Rozsah tejto časti stavby predstavuje celkovú dĺžku 700 m, šírka miestnej komunikácie je 5 m, plocha miestnych komunikácií je cca 3 500 m². Oravská vodárenská spoločnosť od augusta vybudovala 102,5 m verejnej kanalizácie a 106 m verejného vodovodu. V novobudovanom obytnom súbore, ktorý je už z časti obývaný sa postupne zlepšovali životné podmienky obyvateľov.

IBV Breziny - výstavba cesty.

IBV Široké, Medvedzie

● V lokalite Široké bola vybudovaná cesta s napojením na Družstevnú ulicu – podkladné vrstvy a asfaltový koberec predstavoval 1 330 m². Súčasťou stavby bolo aj odvodnenie povrchových a dažďových vôd pomocou betónových žľabov a položením drenážneho potrubia.

IBV Varta, Medvedzie

● V tejto lokalite technické služby mesta Tvrdosín zre-

IBV Široky - výstavba cesty.

alizovali úpravu a tvarovanie novej miestnej komunikácie, kde boli následne položené NN elektrické rozvody a nová trafostanica. Oravská vodárenská spoločnosť vybudovala 214 m verejnej kanalizácie a 220 m verejného vodovodu.

IBV Hrady, Krásna Hôrka

● Bola pripravovaná projektová dokumentácia pre územné konanie na stavebné objekty: SO 01 Cesta, SO 02 Chodník, SO 03 Kanalizácia splašková, SO

IBV Varta - výkopové práce - kanalizácia.

04 Kanalizácia dažďová, SO 05 Vodovod, SO 06 Rozvody elektro, SO 07 Verejné osvetlenie, Polohopis a výškopis územia. Táto stavba bola v roku 2016 v štádiu ďalšej stavebnotechnickej a povoloľvacej prípravy, t.j. posudzovania zainteresovanými orgánmi štátnej správy a organizáciami.

IBV Pod Žiarcom

IBV Pod Žiarcom - výstavba cesty.

obrubníkov, prípravy podložja a polozenie zámkovej dlažby v celkovom množstve 920 m². V rámci rekonštrukcie chodníka bola zrekonštruovaná aj zastávka Vladína po pravej strane smerom na Námestovo, ktorá spolu s novým chodníkom skrášľila vstup do mesta. Po ukončení stavebných prác na rekonštrukcii chodníka, Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja obnovila v danom úseku asfaltový kryt štátnej cesty II/520.

Ulica Nová

● Rekonštruovaný bol chodník pre peších vedúci popri štátnej ceste I/59 na ulici Nová. Chodník od zástavky v Medvedzí pozdĺž štátnej cesty celou

Ulica Nová - výstavba nového chodníka.

● V mestskej časti Oravice bol položený nový asfaltový koberec na parkovisku pred hlavnou chatou Oravica smerom okolo kostola sv. Anny až po parkovisko pri mestských termálnych bazénoch. Pôvodný stav vozovky už nevyhovoval motoristom ani peším, vzniknuté výmole obmedzovali bezpečnosť chodcov.

Nové futbalové ihrisko

● Cieľom projektu „Rozšírenie športového areálu futbalového ihriska Krásna Hôrka“ bolo rozšírenie

● Tento rok pripravilo mesto pre IBV Pod Žiarcom všetko potrebné pre majetkovo-právne vysporiadanie vlastníckych vzťahov pod miestnu komunikáciu a inžinierske siete.

Ulica Školská

● „Rekonštrukcia chodníka – ulica Školská“ - išlo o rekonštrukciu existujúceho chodníka pre peších, ktorý sa nachádza v intraviláne Mesta Tvrdošín popri ceste II/520 na ulici Školská – ľavá strana v smere staničenia Tvrdošín – Námestovo. Existujúci chodník vybudovaný v 50-tych rokoch bol nefunkčný na cca 80% plochy. Bol vybudovaný nový chodník s prekrytím cestnej priekopy, ktorý prepojuje nový obytný súbor IBV Pod Žiarcom a ulicou Školskou. Stavebné práce na novom chodníku pozostávali z osadenia nových cestných

Ulica Školská - výstavba nového chodníka.

Krásnou Hôrkou až po železničnú stanicu sa výrazným spôsobom pričínal o bezpečnosť chodcov a úprava plochy pri autobusovej zastávke skultúrnila prostredie tejto mestskej časti. Stavebné práce pozostávali z vybúrania pôvodných konštrukcií chodníka a následného osadenia nových cestných obrubníkov o celkovej dĺžke cca 700 m, prípravy podložja a položením zámkovej dlažby o celkovej ploche 1 200 m².

Cesta v Oraviciach

jestvujúceho športového areálu pri futbalovom ihrisku so zámerom vytvoriť novú tréningovú plochu - prírodný trávnik ihriskového typu. Trávnik a celá konštrukcia hracej plochy splnila základné parametre definované normou pre futbalové trávniky. Zemné práce na ploche 6 500 m² zabezpečili technické služby mesta, založenie trávniku bolo uskutočnené dodávateľsky.

● V tomto roku prebehla úprava okolia hotela Limba, ktorý bol v roku 2015 uvedený do prevádzky po rozsiahlej rekonštrukcii v rámci Programu cezhraničnej spolupráce PL-SK. Boli dokončené aj terénne úpravy a spevnené plochy jeho okolia. Položených bolo 140 m² zámkovej dlažby, 1 300 m² asfaltových plôch a upravený bol nespevnený terén - trávnaté plochy výsadbou zelene, kvetov, kríkov a stromov, doplnenie drobnej architektúry. Tento projekt pris-

Výstavba nového futbalového ihriska.

pel k celkovému zatraktívneniu daného priestoru pre obyvateľov a návštevníkov nášho mesta.

● V mestskej tenisovej hale prebehla rekonštrukcia podkladnej vrstvy hracej plochy. Súčasťou rekonštrukcie bolo aj polozenie nového hracieho športového povrchu s čiarovaním - akrylátový viacvrstvový nepriepustný povrch na báze vodou riediteľných komponentov, ktorý je trvale elastický, odolný proti poveternostným vplyvom a nenáročný na údržbu.

● Celkovou generálnou opravou prešla mestská ľadová plocha (inštalovaná v roku 2004), nielen z dôvodu znefunkčnenia chladiaceho zariadenia, ale aj zrovnania asfaltového podkladu, aby po sfunkčnení chladiaceho zariadenia, bola zabezpečená jeho správna funkčnosť a účinnosť. Zrekonštruovaním asfaltovej plochy vznikla možnosť jej využitia aj v letných mesiacoch, a to ako ihrisko pre hokejbal.

● Okrem väčších investičných akcií sa realizovalo niekoľko menších na úseku starostlivosti o životné prostredie a odpadové hospodárstvo – prevádzka a údržba skládky odpadov, rozšírenie separovaného zberu druhotných h

surovín, údržba zelene, drevín, parkov a pod., na úseku dopravy a cestného hospodárstva - údržby a opravy miestnych komunikácií, spevnených plôch, chodníkov, parkových, dopravné značenie, verejné osvetlenie, montáž plastových okien v bytovom dome 256/50 na sídlisku Medvedzie pre 6 bytových jednotiek a obnova interiérového vybavenia mestského úradu - zariadenie kancelárie prvého kontaktu. Na úseku správy budov a zariadení sa uskutočnili opravy a údržby v školských a

Areál cintorína v Tvrdosíne.

predškolských zariadeniach, zdravotných strediskách, cintorínoch a iných objektoch v správe mesta.

● Mesto počas celého roka venovalo pozornosť aj areálom cintorínov. Súčasný trend si však vyžaduje riešiť aj výstavbu urnových hájov, preto mesto dalo spracovať štúdiu pre tento zámer, na základe ktorej bola spracovaná projektová dokumentácia.

● Výstavba trvala 5 mesiacov. Dňa 24. júna 2016 začali prebiehať asanačné práce na predajni Lidl, ktorá bola otvorená 2. 11. 2006. Spoločnosť Lidl Slovensko sa rozhodla pôvodnú predajňu asanovať a na jej mieste postaviť novú. Nová predajňa patrí svojim architektonickým riešením s rozlohou 2 345 m² medzi prvé svojho druhu na Slovensku, pribudlo 15 nových pracovníkov a 95 parkovacích miest. Po slávnostnom

Otvorenie obchodného domu Lidl.

otvorení, ktorého sa zúčastnili primátor Ivan Šaško spolu s obchodným riaditeľom Filipom Dvořákom, vedúcim expanznej kancelárie Vladimírom Nemčekom a riaditeľkou ZŠ M. Medveckej Dagmar Šaškovou bola predajňa 1. decembra daná do užívania.

● Ešte v roku 2015 OZ Projekt Plus v spolupráci s mestom Tvrdošín žiadalo o finančný grant Nadácie Orange na výstavbu rozhľadne na Javorovom vrchu a usporiadanie bežeckých a cyklistických pretekov, ktorých druhý

ročník sa konal v septembri 2016. Pôvodný plán postaviť rozhľadňu na Javorovom vrchu narazil na problém s pozemkami, a teda jej výstavbu bolo potrebné presunúť do inej lokality. Po konzultácii s vedením mesta sa ako vhodná alternatíva javil priestor nad záhradkárskou osadou Úplzeň. Po počiatkových problémoch tak bolo možné začať s prípravou materiálu a prvotnými úpravami terénu pod konštrukciou a následným vybetónovaním základov, na ktorom sa podieľali dobrovoľníci z občianskeho združenia. Nakoľko si nasledujúca fáza výstavby mohutnej rozhľadne vyžadovala prácu odborníkov a ďalšie finančné prostriedky, vedenie mesta prevzalo iniciatívu nad projektom a v krátkom časovom horizonte vyrástla 10 metrov vysoká dvojposchodová

rozhľadňa v nadmorskej výške 800 m. n. m. Pri dobrej viditeľnosti poskytuje pohľad na panorámu oravskej prírody od Babej hory cez Oravskú priehradu, Pilsko, vysielac Maguru, Javorový vrch, Chočské vrchy až po Západné Tatry – Roháče.

● Vedenie mesta predložilo mestskému zastupiteľstvu návrh postaviť krytú plaváreň v Tvrdošíne, pretože najbližšia sa nachádza až v Dolnom Kubíne. Poslanci MsZ podporili tento návrh a počas roka bola vypracovaná urbanisticko-architektonická štúdia aj s ekonomickým rozborom. Malo by ísť o modernú, energeticky nenáročnú a komplexne vybavenú plaváreň, ktorá by slúžila mestu, jeho návštevníkom, ale aj regiónu. V bazénovej hale by sa mal nachádzať 25 metrový bazén so 6-timi plaveckými dráhami, wellness s finskou a parnou saunou a infrasaunou. V relaxačnom priestore by mala byť realizovaná vírivka a oddychové ležadlá. Zo vstupnej haly by mala byť tiež prístupná galéria v bazénovej hale, ktorá by mala slúžiť aj ako hľadisko pre divákov. Vykurovanie by mali zabezpečiť tepelné čerpadlá a fotovoltická elektrárňa. Návrh postaviť plaváreň vyvolal kladnú odozvu u obyvateľov mesta.

● Začiatkom roka prebiehala príprava projektovej dokumentácie k rekonštrukcii takmer tri kilometre dlhému úseku príjazdovej cesty do Oravíc, ktorá bola napojená na už zrekonštruovanú časť v ich centre. Rekonštruk-

Plocha pripravená na výstavbu plavárne.

cia sa uskutočnila z Programu Interreg v rámci projektu „Spájame Tatry s Európou“.

● Aj tento rok venoval primátor veľkú pozornosť mesta vybudovaniu „Rýchlostnej cesty R3 Tvrdosín - Nižná“, ktorej realizácia podľa jeho slov patrí medzi najvýznamnejšie priority pre mesto, nakoľko jeho realizáciou dôjde k výraznému odľahčeniu hlavne tranzitnej dopravy a zvýši sa úroveň, kvalita, bezpečnosť života ľudí nielen žijúcich pri ceste I/59, ale všetkých občanov mesta. Výstavba úseku R3 Tvrdosín – Nižná mala pokračovať už v roku 2010, hneď po odovzdaní úseku obchvatu Trstenej. Ministerstvo dopravy nepodporilo túto stavbu, hoci tento úsek bol majetkoprávne vysporiadaný a existovalo právoplatné stavebné povolenie.

Odvtedy podniklo vedenie mesta rôzne kroky od rokovaní s úradníkmi na ministerstve, investorom Národnou diaľničnou spoločnosťou a ďalšími kompetentnými pracovníkmi cez medializáciu a petíciu, do ktorej sa zapojili občania celej Oravy. S touto problematikou sa zaoberalo aj Zastupiteľstvo ŽSK na svojom koncoročnom zasadnutí, kde sa hodnotila výstavba úsekov diaľnic a rýchlostných ciest v kraji. Keďže bol úsek cesty pripravený po majetkovo-právnej a stavebnej stránke a bolo na stavbu vydané územné a stavebné povolenie, v roku 2016 bol odsúhlasený termín prípravy začatia výstavby úseku R3 Tvrdosín – Nižná - 17. januára 2017, kedy mal byť spustený proces verejného obstarávania na dodávateľa stavby s tým, že sa tento proces ukončí najneskôr 14. septembra 2017. Začiatok výstavby bol naplánovaný na 15. septembra 2017 s tým, že už v roku 2017 by sa malo preinvestovať 10,2 milióna eur ako súčasť celkového rozpočtu, ktorý predstavuje náklad na výstavbu vo výške 80 miliónov eur. Ukončený by mal byť v decembri 2019.

Vizualizácia - časť R3.

Výstavba novej haly firmy Hydac.

Otvorenie benzínovej stanice VOMS.

Čistiareň odpadových vôd v Oraviciach.

Nová strecha na športovej hale.

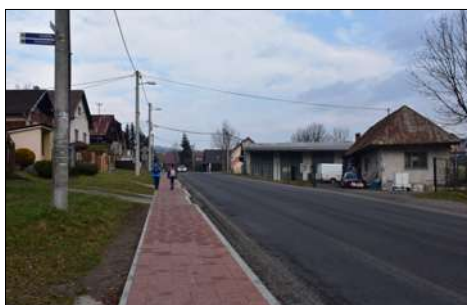
Chodník cez rieku Orava zvýšil bezpečnosť chodcov.

Práce na ceste do Štefanova.

Pokládka nového chodníka.

Zrekonštruovaná hlavná cesta a chodník.

Výstavba kanalizácie na IBV Varta.

ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

● Vedenie mesta už od čias, kedy vznikalo sídlisko Medvedzie, kladlo dôraz na výstavbu bytových domov, kde v súčasnosti býva viac ako tisícka rodín. Byty boli postupom času odkúpené do osobného vlastníctva, s čím vznikla otázka bývania pre sociálne slabšie skupiny. Riešením tejto situácie bola výstavba ďalších bytových domov, ktoré spadajú pod vlastníctvo mesta, a teda aj nájomné je v rámci sociálnej politiky upravené a prispôbené žiadateľom o takéto bývanie.

● Výstavba takýchto bytových domov bola ústredená predovšetkým na sídlisku Medvedzie. Jeden z projektov, medzi ostatnými výnimočnými technológiami i postupmi použitými počas výstavby, sa nachádza na Oravskom nábreží, vedľa materskej školy. Pilotný projekt nízkoenergetickej bytovky bol v roku 2011 v našom meste prvý na Slovensku. Výstavba bola realizovaná použitím nových stavebných materiálov a technológií s využitím solárnej energie na ohrev teplej úžitkovej vody s vykurovaním objektu a prípravou TUV, kde sa využívajú okrem tradičného spôsobu aj plynová kotolňa a tepelné čerpadlá. K výstavbe pilotného projektu, financovaného 100 percentami zo štátneho rozpočtu dopomohol primátor I. Šaško, vtedajší poslanec Národnej rady SR.

● Financovať výstavbu bytových domov bolo možné aj vďaka Štátnemu fondu rozvoja bývania. Pri príležitosti 20. výročia jeho založenia generálny riaditeľ ŠFRB Ing. Juraj Kurňavka vyjadril poďakovanie mestu Tvrdosín za kvalitnú odbornú spoluprácu a osobný prínos pri naplňaní poslania ŠFRB v oblasti výstavby a obnovy bytového fondu.

HOSPODÁRSTVO

● Štruktúra priemyselnej výroby bola zastúpená hlavne drevospracujúcim, elektrotechnickým a potravinárskym priemyslom. Najväčšia výrobná zóna sa nachádza pozdĺž cesty I/59 a v území medzi železničnou traťou a riekou Oravicou. Drobné remeselné prevádzky miestneho charakteru sú rozptýlené v zastavanom území mesta, niektoré sú prevádzkané v rámci rodinných domov.

NAJVÝZNAMNEJŠÍ PRIEMYSEL V MESTE

● HYDAC Elektronik, s.r.o., Urbári s.r.o., AI-TRADE, s.r.o., OBRINČAK, spol. s r.o., Matratex-manufakture s.r.o., Tvrdex, s.r.o., Rastislav Šubjak, RAŠUB, UNI TEAM, spol. s r.o., Parket Vood družstvo, OKNOTYP, s.r.o., PANAX, Ladce Betón, s.r.o., Bioplynová stanica Tvrdosín.

Slávnostné otvorenie novej haly.

● HYDAC Electronic, s.r.o. so sídlom v Krásnej Hôrke zaoberajúca sa komplexnou výrobou hydraulických nádrží, oceľových konštrukcií a ďalších komponentov začala stavať novú výrobnú halu. Zvyšovanie výrobných kapacít si vyžiadalo nové potreby priestorov pre technicko - hospodárskych pracovníkov a výrobu. S nadstavbou administratívnej budovy sa začalo v roku 2015 a práce boli dokončené na jar 2016. Získala sa tým nová plocha - viac ako 500 m², ktorá bola potrebná hlavne pre oddelenie vývoja a vývojovej dielne, kde sa pripravujú zariadenia pre výrobné linky. V nej sa budú vyrábať a montovať komponenty pre hydraulické systémy. Touto výstavbou firma získala ďalších 4 000 m² výrobnej plochy. Spustenie do prevádzky sa plánuje v júni 2017, kedy je 15. výročie začatia výroby v HYDAC Electronic, s.r.o.. Investícia predstavovala viac ako 10 mil. eur. V roku 2017 by mohlo získať prácu cca 40 pracovníkov so strojárskym zameraním pre novú výrobu.

NAJVÝZNAMNEJŠÍ POSKYTOVATELIA SLUŽIEB

● Centrum tradícií a turizmu Hotel Limba, TERMALŠPORT TS s.r.o., STK Tvrdosín, s.r.o., REMAB Belvončík, Remeslo Miloš Jurčí, Stavebniny Garbiar Jozef, Stavebniny Grigel' Marián, UKO Kolečťuková, Technické služby mesta Tvrdosín, Zberné suroviny, Oravská vodárenská spoločnosť, LIDL, Slovenská republika v.o.s., TESCO STORES SR, a.s., CBA Verex, COOP Jednota, BSS s. r. o., Fortuna Breznániková, Slovenská pošta, a.s., Slovenská sporiteľňa, a.s., Všeobecná úverová banka, a.s., Allianz – Slovenská poisťovňa, Kooperatíva – poisťovňa, Komunálna poisťovňa, a.s., ČSOB Poisťovňa, BLACHOTRAPEZ, s.r.o., Pneuservis Mikona, IMAO ELECTRIC s.r.o., Strofer, s.r.o., Strovit s.r.o., AGRIA, BAU-MIX s.r.o., FERAD, autoservis, Ladce Betón s.r.o., Oknotyp s.r.o., - STAMAT s.r.o., Keramika Kubo, Keramika Roháče, Keramika Orava, Autotech-

Pohľad na stavenisko - výstavba OD Lidl.

na, Vladimír Matejka, Autokomplet Pavol Hradský, P-Parket s.r.o., Univel s.r.o., Image Marketing s.r.o., kozmetické a kadernícke služby.

NAJVÝZNAMNEJŠIA POĽNOHOSPODÁRSKA VÝROBA

● Žiarec, poľnohospodárske družstvo, Roľnícke družstvo Pod Skalkou, Urbárski spolumajitelia pozemkové spoločenstvo Tvrdosín, Urbárski spolumajitelia Krásna Hôrka, Komposesorát Medvedzie.

MIERA NEZAMESTNANOSTI V OKRESE TVRDOŠÍN

1.1 Ekonomické údaje

Rok	Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie za okres Tvrdosín	Miera evidovanej nezamestnanosti za okres Tvrdosín
12/2010	14,32 %	13,02 %
12/2011	14,92 %	13,73 %
12/2012	15,20 %	13,90 %
12/2013	14,34 %	13,60 %
12/2014	12,46 %	11,18 %
12/2015	9,71 %	8,74 %
12/2016	7,48 %	6,78 %

● Z uvedeného prehľadu vyplýva, že miera nezamestnanosti v okrese Tvrdosín v rokoch 2010 - 2012 vzrástala. Miera nezamestnanosti od roku 2013 už klesala. Miera nezamestnanosti v decembri 2016 oproti decembru 2015 klesla, a to miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie za okres Tvrdosín klesla o 2,23 % a miera evidovanej nezamestnanosti za okres Tvrdosín klesla o 1,96%, čo je pozitívny trend.

III. ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotnú starostlivosť v meste poskytovali

Lekári, praktickí pre deti a dorast

Lendová Ivona MUDr., Zdravotné stredisko Tvrdosín
Medvecká Anna MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie
Klabníková Andrea MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie

Lekári, praktickí pre dospelých

Fukas Stanislav MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie
Kudlačáková Marta MUDr., Tvrdosín, Trojičné námestie
Kubasová Jarmila MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie

Zubní lekári

Hreus Vladimír, MUDr., Zdravotné stredisko Medvedzie
Kormoš Vladimír, MUDr., ambulancia Medvedzie - SOŠ lesnícka
Kormošová Alena, MUDr., ambulancia, Tvrdosín,
KM – DENT, s. r. o., Zdravotné stredisko Tvrdosín
Kormošová Lena, MUDr., Tvrdosín

Odborní lekári

Šaško Peter, MUDr., gynekologická ambulancia, Zdravotné stredisko Medvedzie
Kováľová Katarína MUDr., gynekologická ambulancia, Tvrdosín
Jana Belvončíková, MUDr., ORL - ušné, nosné, krčné amb., Zdravotné stredisko Medvedzie
Oľga Olexová MUDr., klinická imunológia a alergológia, Tvrdosín

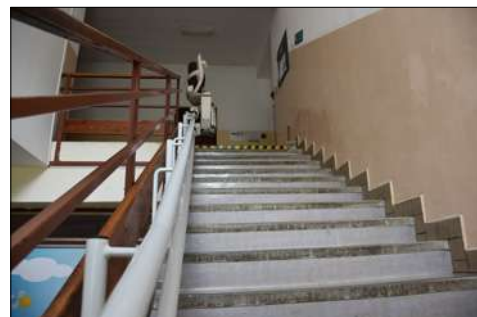
ADOS

Zdravotná starostlivosť bola poskytovaná od 8. 1. 2015 prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS, Medvedzie, Tvrdosín, PhDr. Eva Medvecká, PhDr. - ADOS VITA.

Lekárne

LEKÁREŇ, Medvedzie
LEKÁREŇ, Tvrdosín

● Vybudovanie bezbariérového vstupu do zdravotného strediska v Tvrdosíne. Dňa 26. júla tam bola inštalovaná schodisková sedačka na elektrické ovládanie. Jej realizáciou bol zabezpečený požadovaný štandard pre prístup imobilných a starších ľudí jednak pre potreby zdravotnej služby, ale tiež pre zabezpečenie dostupnosti do Centra právnej pomoci, ktoré je navštevované klientmi zo širokého okolia Oravy a Liptova.

ZDRUŽENIE ZDRAVOTNE POSTIHNUTÝCH ORAVY

● V Tvrdosíne má sídlo ZZPO, ktorého poslaním je zlepšovať kvalitu života občanov s ťažkým zdravotným postihnutím a občanov s nepriaznivým zdravotným stavom. Medzi hlavné činnosti ZZPO patrí: bezplatné poskytovanie sociálneho poradenstva a vykonávanie sociálnej prevencie na základe vydaného povolenia MPSVR SR v zmysle zákona o sociálnej pomoci, poskytovanie poradenstva z oblasti legislatívnej, predovšetkým z oblasti sociálneho poistenia a sociálnej pomoci požičiavanie, pomoc pri vybavovaní a zaobstarávaní zdravotníckych a kompenzačných pomôcok, vyhľadávanie občanov so zdravotným postihnutím, s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorí potrebujú pomoc inej osoby a monitorovanie ich životných podmienok zabezpečovanie urgentnej pomoci občanom v domácnosti formou výjazdu do domácnosti, organizovanie rekondično-rehabilitačných pobytov pre deti, mládež, dospelých, spolupráca so štátnou správou, samosprávou obcí a inými subjektmi poskytujúcimi sociálnu pomoc a organizovanie vzdelávacích aktivít.

● Združenie pripravilo pre svojich členov kúpanie v termálnych kúpaliskách v Oraviciach a zľavnené vstupné do kúpeľov v rámci Slovenska.

SOCIÁLNA OBLASŤ

● Mesto zabezpečovalo opatrovateľskú službu v byte občanov. V roku 2016 bolo opatrovaných 20 občanov, z toho 6 mužov a 14 žien. Opatrovateľskú službu vykonávalo 7 zamestnancov nášho mesta. Zároveň zabezpečovalo pre dôchodcov spoločné stravovanie v ZŠ M. Medveckej a individuálne s dovozom stravy do domácností. Počet týchto stravníkov za rok 2016 bol v priemere 10, počet obedov za rok 2016 - 2 069.

● Zabezpečovalo pomoc občanom v hmotnej núdzi prostredníctvom dávok sociálnej pomoci, dotáciami z ÚPSVaR na stravu a učebné pomôcky. Finančne prispievalo na celomestské podujatia pre seniorov, na kluby dôchodcov.

● V roku 2016 boli dôchodcovia organizovaní v troch kluboch dôchodcov. Ich poslaním bolo predovšetkým organizovanie spoločenského a kultúrneho života, ktorý je z psychologického, sociálneho a ľudského hľadiska pre občanov tejto kategórie mimoriadne dôležitý a potrebný. Prostredníctvom klubov seniori mali možnosť zapájania sa do vecí verejných, možnosť kultúrneho a spoločenského vyžitia, účasť na rôznych podujatiach, či vlastné organizovanie výletov, zájazdov a iných spoločenských kultúrnych a športových podujatí.

● Klub dôchodcov Tvrdosín viedla Mária Gallasová. Klub evidoval 68 členov. V roku 2016 realizovali nasledovné aktivity: V apríli sa stretli na výročnej členskej schôdzi, v máji boli na jednodňovom výlete spolu s inými klubmi v meste,

navštívili obec Klin a Kalváriu v Bobrove. V júni sa boli kúpať v Meandri v Oraviciach a v júli v mestských kúpaliskách. V auguste absolvovali rekondičný pobyt na chate v Oraviciach a v Turčianskych Tepliciach. V septembri sa boli spoločne kúpať v mestských termálnych kúpaliskách v Oraviciach. V októbri absolvovali jednodňový výlet do Poľska. V decembri sa zúčastnili podujatia Sviatok príbuznosti.

Klub dôchodcov v Tvrdosíne úzko spolupracoval s ostatnými klubmi, a to hlavne pri organizovaní väčších kultúrnych a relaxačných podujatí.

● Členovia Klubu dôchodcov Nádej (Medvedzie a Krásna Hôrka) sa schádzali každý štvrtok na Mestskom kultúrnom stredisku Medvedzie. Klub v počte 84 členov viedla Helena Hlušáková. V roku 2016 realizovali nasledovné aktivity: Vo februári zorganizovali výročnú členskú schôdzu spojenú s fašiangovým posedením v sále MsKS Medvedzie. Zorganizovali výlet do poľskej Jablonky, relaxovali v aquaparku v Oraviciach, v letných mesiacoch - v mestských bazénoch v Oraviciach. V septembri boli na výlete v Kline

pri soche Pána Ježiša a v Bobrove na Kalvárii, v mestských termálnych bazénoch v Oraviciach, na trhoch v Jablonke. Kalendárny rok ukončili posedením s primátorom I. Šaškom pri jedličke v športovej hale na podujatí Sviatok príbuznosti.

● Klub dôchodcov Skalka Medvedzie mal 82 členov a v roku 2016 ho viedol Eduard Vasek. Stretávali sa pravidelne každú stredu v priestoroch ZŠ M. Medvekej. Klub dôchodcov Skalka si v roku 2016 založil aj základnú organizáciu Jednoty dôchodcov Slovenska. V roku 2016 si zorganizovali zájazd do Kežmaruku a Levoče, zúčastnili sa osláv 20. výročia okresnej organizácie JDS v Nižnej. V rámci športových akcií sa zúčastnili súťaže v kolkoch. V máji si zahrali stolný tenis v Nižnej a petang v Trstenej. Zúčastnili sa športového dňa na futbalovom ihrisku. Každú stredu mali pravidelné pohybové činnosti v telocvični ZŠ M. Medvekej. V októbri si zašportovali na bowlingu v Trstenej a v novembri si zahrali biliard na Medvedzí. V rámci vzdelávania sa zúčastnili zdravotnej prednášky – ČSČK. Dve členky študujú na Univerzite tretieho veku. Jednota dôchodcov Slovenska Skalka Tvrdosín zorganizovala už tradičné katarínske posedenie pre svojich členov.

● Sociálnu pomoc (sociálne poradenstvo, sociálnu prevenciu) poskytovali aj neštátne subjekty - Informačné centrum mladých Orava, o.z. a Združenie zdravotne postihnutých Oravy, o. z., v ktorom bolo evidovaných 84 členov z mesta Tvrdosín.

CENTRUM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB ORAVA

● Sociálne služby v meste zabezpečovalo Centrum sociálnych služieb Orava. Pracovisko Medvedzie – tvorí 5 objektov navzájom prepojených chodbou s veľkým parkom, športovým ihriskom, oddychovou zónou a altánkom. Poskytuje celoročný pobyt 130 chlapcom a mužom s ťažkými postihnutiami v dvoj a

trojlôžkových izbách. V zariadení je veľká spoločenská sála s pódium, viacero dielní, TV a PC kútikov a na každom oddelení je spoločenská miestnosť. Zariadenie poskytuje rôzne druhy terapií, rehabilitáciu, prácu v záujmových krúžkoch, organizuje výstavy, rôzne športové a spoločenské podujatia, výlety a iné. Pracovisko ul. SNP – tvoria dva rodinné domy vo veľkej záhrade v centre mesta. Poskytuje celoročný pobyt 18 mužom a 10 ženám, prevažne seniorom v dvoj a trojlôžkových izbách.

● Prijímatelia sociálnych služieb (PSS) majú vytvorené výborné podmienky pre hodnotné prežívanie voľného času, osobnostný rozvoj v oblasti kultúry, športu nielen v Centre sociálnych služieb (CSS), ale aj na podujatiach mimo zariadenia. Veľký úspech v minulom roku na Svetovej letnej špeciálnej olympiáde v Los Angeles (USA) je vyjadrením celoročného úsilia špeciálnych pedagógov a vychovávateľov, ktoré venujú prijímateľom sociálnej pomoci. Tento rok si z Národných pretekov Špeciálnych olympiád v zjazdovom a bežeckom lyžovaní priniesli 2 zlaté medaile - 50 m a 100 m classical, striebornú v štafetách a 3 bronzové medaile v disciplí-

nach 500 m, 50 m a 100 m classical. Svoje schopnosti v hre Boccia prezentovali PSS aj na krajskom turnaji v Ružomberku a na futbalovom turnaji pre osoby s mentálnym postihnutím SENI Cup. Vedomosti úspešne prezentovali PSS aj na Biblickej olympiáde v CSS TAU Turie na a na súťaži Hádaš, hádam, hádame, ktorá podporuje rozvoj a tréning pamäti. Doterajšie počítačové skúsenosti a zručnosti, ktorým predchádzal rok práce s počítačmi si preverili na počítačovej súťaži a svoje vedomosti v konkurencii viacerých centier pomoci v rámci Žilinského kraja na súťaži Senior, nehnevaj sa. Pre verejnosť je zariadenie sprístupnené počas Dňa otvorených dverí, ktorí organizujú každoročne v mesiaci máj.

KOMUNITNÉ CENTRUM ŽIRAFÁ

● Komunitné centrum Žirafa bolo otvorené 1. júla 2016 v rámci národného projektu Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie. Jeho ponuku aktivít mohli na komunitnej úrovni využiť obyvatelia nielen Tvrdosína, ale aj miest a obcí okresov Námestovo a Tvrdosín. Komunitné centrum ako sociálna služba poskytovala záujemcom sociálne poradenstvo v rôznych oblastiach života kvalifikovanými sociálnymi pracovníkmi. Centrum, nachádzajúce sa v priestoroch materskej školy v Medvedzí, slúžilo ako miesto na stretávanie sa obyvateľov rôznych vekových skupín pri záujmových aktivitách alebo komunitných podujatiach.

Už prvé dva mesiace prevádzky ukázali, že veľký záujem je aj o aktivity postavené na nízkoprahových princípoch. Išlo o model, v rámci ktorého návštevníci, najmä mladí ľudia, mohli navštevovať centrum počas otváracích hodín bez toho, aby sa vopred registrovali. Poskytovanie služieb bolo bezplatné. Jedným z jeho cieľov bola taktiež podpora komunitného rozvoja prostredníctvom vytvárania príležitostí pre realizáciu rôzneho typu podujatí.

IV. ŠKOLSTVO

Spoločný obecný úrad – školský úrad

● Vznikol v roku 2004 zabezpečoval odbornú a metodickú pomoc MS, ZŠ, ZUŠ, CVČ v meste TS a obciach Zuberec, Habovka, Oravský Biely Potok, Podbiel, Nižná. Metodičkou Spoločného školského úradu v Tvrdosíne bola PaedDr. Iveta Belancová. Školský úrad zabezpečoval odbornú-metodické riadenie škôl a školských zariadení. Boli zorganizované pravidelné pracovné stretnutia riaditeľov základných škôl, pracovné stretnutia vedúcich zamestnancov materských škôl, stretnutia kabinetu predškolskej výchovy, uskutočnenie supervízie pri testovaní žiakov 9. ročníka, stretnutie s vedúcimi školských jedální, poskytovanie odborných konzultácií o najnovších legislatívnych zmenách v oblasti školstva, metodické návštevy a metodická pomoc v školách a školských zariadeniach, organizovanie stretnutí s odbornými zamestnancami MPC Žilina, Štátnou školskou inšpekciou, Okresným úradom - odborom školstva Žilina, spolupráca s ministerstvom školstva.žná.

Predškolská výchova a základné vzdelanie

● Výchovu a vzdelávanie detí v meste poskytovali: Materská škola v Tvrdosíne (85 detí) a MŠ v Medvedzí (224 detí), Jasle Slniečko s.r.o. (súkromné jasle), Súkromná materská škola Slniečko v Tvrdosíne (22 detí), ZŠ M. Medveckej (538 žiakov) v Medvedzí a ZŠ Š. Šmálika (313 žiakov).

Materská škola Tvrdosín

● MŠ je štvortriedna a poskytuje celodennú a poldennú výchovnú starostlivosť deťom od dvoch do šiestich

rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. O 85 detí sa staralo 8 pedagogických a 5 nepedagogických pracovníkov. MŠ sa zapojila do medzinárodného projektu zameraného na integráciu regionálnych prvkov a rozvoja prosociálneho citenia 5-6 ročných detí. MŠ má založené občianske združenie. Riaditeľkou MŠ bola Ľubica Krasulová.

Materská škola od 1.9.2016 realizovala výchovno-vzdelávací proces v súlade s inovovaným Školským vzdelávacím programom Rok v kráľovskom meste, ktorý bol vypracovaný na základe nového Štátneho vzdelávacieho programu. Prostredníctvom spolupráce s občianskym združením Kráľovská koruna získala finančné prostriedky na modernizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu,

doplnenie učebných pomôcok v oblasti dopravy, bádateľských aktivít. Spolupracovala so Súkromným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva ABC v Tvrdosíne, s logopédom, so zriaďovateľom. Zapojila sa do medzinárodného projektu eTwinning a realizovala dva inovatívne školské projekty.

Materská škola Medvedzie

- MŠ bola otvorená 12. januára 1981. Poskytuje predprimárne vzdelávanie deťom od 2 - 6 rokov a taktiež deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Materská škola má 10 tried a sídli v dvoch budovách na sídlisku Medvedzie a v jednej budove v mestskej časti Krásna Hôrka. MŠ má založené občianske združenie. Riaditeľkou MŠ bola Mgr. Monika Lajmonová.

- Cieľom MŠ v roku 2016 bolo úspešne ukončiť pilotnú fázu zavádzania inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu do praxe. Na základe uvedenej skutočnosti bol celý výchovno-vzdelávací proces realizovaný v súlade s požiadavkami inovovaného Školského vzdelávacieho programu (ŠVP), a tiež v súlade s novoutvoreným inovovaným ŠVP. Od septembra 2016 realizovala MŠ výchovno vzdelávací proces už v súlade s novým platným ŠVP a ŠkVP. Prostredníctvom občianskeho združenia Cesty pre deti MŠ získala

finančné prostriedky na modernizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu. Intenzívne spolupracovala s rodičmi formou štandardných aktivít, so Súkromným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva ABC v Tvrdosíne realizáciou nadštandardných aktivít, s logopédom, s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie Trstená, so zriaďovateľom. Pohybovo-relaxačné aktivity bolo možné realizovať v priestoroch Detského parku. Intenzívnym využitím dopravného ihriska bolo možné efektívne realizovať výchovno-vzdelávací proces k téme - dopravná výchova.

Jasle Slniečko Tvrdosín

- Súkromné „Jasle Slniečko! boli otvorené v júni 2012. Poskytovali starostlivosť o deti vo veku od 1-3 rokov. Jasle navštevovalo 15 detí a fungovali hlavne pre pracujúcich rodičov. Keďže táto služba nebola v blízkom okolí dostupná, vyplnili „dieru na trhu“ a ponúkli pracujúcim rodičom skorší návrat do práce. O deti sa staralo 5 učiteliek prevažne zdravotných sestier. Zriaďovateľ, majiteľ: p. Alexandra Šulíková.

Súkromná materská škola Slniečko Tvrdosín

- Materská škola bola otvorená 1.9.2016. Poskytovala predprimárne vzdelávanie deťom vo veku od 2-6 rokov, a taktiež deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Materská škola mala 1 triedu v počte 15 detí a sídlila v budove zdravotného strediska v Tvrdosíne. Riaditeľkou SMS bola Mgr. Ľubica Gnidová. Realizovala výchovno-vzdelávací proces v súlade s novým ŠVP a ŠkVP. Počas školského roka nadviazala spoluprácu so Súkromným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva ABC v Tvrdosíne. Vybudovala ihrisko v exteriéri MŠ, ktoré vybavili rôznymi doplnkami, ktoré slúžili na hru i na výučbu detí. Zriaďovateľ, majiteľ: p. Alexandra Šulíková

Základná škola Márie Medveckej

- ZŠ bola uvedená do prevádzky 10. februára 1980. V roku 2016 sa pre 530 žiakov zabezpečovalo vzdelanie 43 učiteľov, 6 asistentiek učiteľa, 3 vychovávateľky ŠKD, 9,5 prevádzkových zamestnancov, 6 zamestnancov školskej jedálne. V škole sa nachádza 30 tried, z toho 46 žiakov sa učí v 2 triedach prípravného ročníka, 4 špeciálne triedy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a nedoslýchavých, s vývinovými poruchami učenia, žiakov s mentálnym postihnutím – variant A a B, športová príprava v 3.-9. roč. ročníku bola zameraná na futbal a florbal. Základná škola je zapojená do projektov Škola podporujúca zdravie, Inforek, Lego, Digitálny Štúrovci a Jazykové laboratórium. Zapojili sa do medzinárodného projektu Erasmus+ s Poliakmi, Španielmi a Talianmi. Riaditeľkou školy bola Mgr. Dagmar Šašková.

- Úspechy v okresných súťažiach: Pytagoriáda: 1. a 2. miesto, Biologická olympiáda: 1. miesto, Hviezdoslavov Kubín: 1., 2., 3., miesto, Vajanského Martin: 3.miesto, Šaliensky Matko: 1. a 3. miesto, Dejepisná olympiáda: 1. a 3. miesto, Matičný sláviček: 2. miesto, Stolný tenis žiakov: 1. miesto, Cezpoľný beh: 1. miesto, Florbal žiačky: 1. miesto, Malý futbal, Jednota futbal cup: 1. miesto, Malý futbal mladších žiakov Dôvera: 1. miesto, Minifutbal žiakov a žiačok: 1. miesto, Stolný tenis

žiacov: 1. miesto, Veľký futbal: 1. miesto, Atletika: 1. miesto.

Celoslovenské súťaže: Florbal žiačky: 1. miesto, Stolný tenis žiačky: 1. miesto, Červený kríž - výtvarná súťaž: 1., 2., 3. miesto, Matematický klokan: úspešnosť - 6 žiakov, Maks - 2 žiaci, Vševedko - 2 žiačky, iBobor - 14 žiakov. Krajské súťaže: Florbal žiačky: 1. miesto, Stolný tenis: 1. miesto, Atletika: 1. a 3. miesto, Cezpoľný beh: 9. miesto, Malý futbal: 4. miesto, Hviezdoslavov Kubín: 3. miesto, Malý futbal mladších žiakov: 4. miesto, Minifutbal žiakov a žiačok McDonalds: 9. miesto, Stolný tenis: 3. miesto, Veľký futbal žiakov Coca cola: 3. miesto.

● Aktivity a prezentácia školy na verejnosti: Mesiac knihy, Mesiac úcty k starším, Týždeň boja proti rasizmu, Deň Zeme, Deň lesov, Deň vody, Deň ľudských práv, Deň narcisov, Besiedky ku Dňu matiek, Vianočné trhy, zberové aktivity - separácia odpadu, rôzne športové turnaje, Týždeň zdravia, športu, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň bez mobilov, Týždeň zdravia, Medzinárodný deň ochrany životného prostredia, Učiteľská kvapka krvi, Študentská kvapka krvi. Počas roka bolo vymenené nové interiérové vybavenie troch kabinetov, rozšírený kamerový systém, oprava telocvične.

Základná škola Štefana Šmáliku

● ZŠ mala 16 tried a 313 žiakov. Tri menšie triedy boli využívané na delenie pri jazykovom vyučovaní a v budove školy boli aj 2 počítačové učebne s internetom, ktoré postupne budovali z rôznych projektov. Počas roka bola zrekonštruovaná telocvična a sociálne zariadenia. Riaditeľom školy bol Mgr. Dušan Šoltés.

Škola bola zapojená do rôznych projektov a aktivít: Infovek - zameranie na IKT, e-Twinning - spolupráca s partnerskými školami v oblasti IKT (ČR) 2. miesto v národnej súťaži, Zvyšovanie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ s využitím elektronického testovania, Aktivizujúce metódy vo výchove, Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí, Moderné vzdelávanie - digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety, Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva, Erasmus+ : získali dotáciu na mobility učiteľov v zahraničí, kde učitelia a žiaci absolvovali rôzne kurzy a tie implementovali v ŠkVP, Deň ľudovej rozprávky - čítanie ľudových rozprávok.

Učitelia a žiaci, ktorí mali kroj prichádzali do školy v tomto ľudovom odeve, Noc s Andersenom - čítanie a rôzna prezentácia svetových rozprávok počas nocovania v škole, nočná hra v meste. Táto aktivita prebehla v spolupráci s Mestskou knižnicou v Tvrdosíne.

● Pre zamestnancov organizovali 1x za mesiac duchovnú obnovu a poznávací zájazd do Krakova. Duchovné obnovy sa konali aj pre žiakov podľa jednotlivých ročníkov.

● Škola zabezpečila aj účasť na divadelných predstaveniach v Žiline a Bratislave. Zúčastnili sa aj divadla v anglickom jazyku. Vyučovanie anglického jazyka podporili aj tým, že organizovali pre žiakov, ktorí mali záujem, tzv. Anglické týždne, kedy sa žiaci učili 30 hodín angličtinu počas jedného týždňa.

● Učitelia z Čiech, v rámci svojho programu, navštívili našu školu pri tzv. tieňovaní učiteľov. V škole boli tri týždne.

● V rámci aktivít začali spolupracovať so školou v Zakopanem v Poľsku. Školu v Poľsku navštívili v júňových dňoch. Táto spolupráca bola určená pre žiakov 4.-5. ročníkov.

● Škola je školiacim strediskom pre projekt e-Twinning. V rámci projektu Erasmus+ učitelia absolvovali rôzne kurzy v zahraničí. Skúsenosti podávali ďalej žiakom aj rodičom prostredníctvom tvorivých dielní. Projekt úspešne ukončili v máji 2016.

● Organizovali volejbalový turnaj cirkevných škôl, kde obsadili 2. miesto. Žiaci 7. ročníka sa zúčastnili lyžiarskeho výcviku v Nižnej a žiaci 3. a 4. ročníka plaveckého výcviku v Dolnom Kubíne.

● Úspechy v súťažiach a olympiádach v školskom roku 2015/2016: 1. miesto Hviezdoslavov Kubín - okresné kolo, krajské kolo, 3. miesto Hviezdoslavov Kubín, Dilongova Trstená, 1. miesto Pytagoriáda, 1. miesto Pytagoriáda, 1. miesto Pytagoriáda., Klokan, 1. miesto Pytagoriáda, Klokan, 1. miesto Biologická olympiáda, 1. miesto SJ olympiáda, 3. miesto Matematická olympiáda. V súťažiach Európa v škole, Dilongovým perom, Gessayovo pero, EU v škole - postup do celoslovenského kola. ČIMO II - 3. miesto OK, Čimo IV. - 3. miesto OK, Klokan 90%, Klokan 90%, Dilongovým perom 3. miesto, Pohár vedy - 4. miesto v SR - žiaci 6.A e-Twinning - 4. miesto v SR - medzinárodný projekt, Basketbal chlapecký OK - 3. miesto.

Mimoškolské aktivity

● Na mimoškolské aktivity sú zriadené Centrum voľného času (430 žiakov), Základná umelecká škola Tvrdosín (413 žiakov), Súkromná základná umelecká škola M. Rosinu Medvedzie (232 žiakov), ZUŠ Pierrot

(elokované pracovisko súkromnej ZUŠ Námestovo) a SZUŠ štúdio spevu Matis.

Centrum voľného času

● V Centre voľného času pracovalo 8 zamestnancov, kde bolo zriadených 38 záujmových útvarov (Aerobic, Detský aerobic, Florbal dorastenky, Florbal dospelí, Florbal juniorky, Florbal mladšie žiačky, Florbal prípravka, Florbal staršie žiačky, Futbal 1. ročník, Futbal 2. ročník, Futbal brankári, Futbal dorast, Futbal mladší žiaci, Futbal prípravka, Futbal starší žiaci, Kalanetika, Mažoretky 4. ročník, Mažoretky 1. ročník, Mažoretky predprípravka I, Mažoretky predprípravka II, Minihopky, Stolný tenis hráči, Stolný tenis pokročilí, Stolný tenis

CVČ sídli v ZŠ M. Medvekej od roku

začiatocníci, Tanečná Kolorky, Tanečná Lentilky, Tanečná I. stupeň, Tanečná 2. ročník, Tanečná 4 – 6 ročník, Tanečná 7 ročník, Tanečná 8-9 ročník, Tanečná prváčik, Tanečníček 1. ročník I, Tanečníček 1. ročník II, Tanečníček 2 ročník, Tanečníček MŠ I, Tanečníček MŠ II, Volejbal), ktoré navštevovalo 430 detí. Pripravovali individuálne a celodenné akcie pre deti, mládež a ich rodičov, predmetové olympiády, súťaže a športové súťaže: Dni mesta, Pre všetkých v nebi – spomienkový lampionový sprievod, Michalský jarmok, Sviatok príbuznosti, Mikuláš v našom meste, Zber šatstva, 30. rokov CVC show, Karneval pre dospelých, Stolnotenisové turnaje, florbalové turnaje, Halové turnaje futbalové o pohár primátora mesta Tvrdosín, Výstúpenia na plesoch, Detský karneval. Poverená riadením CVC bola Daniela Jurincová.

● V roku 2016 Centrum voľného času oslávilo 30. výročie od jeho založenia. V čele CVČ sa vystriedalo 5 riaditeľiek. Od začiatku deväťdesiatych rokov je už verejnosti známe ako Centrum voľného času a od roku 1995 funguje v nových priestoroch na sídlisku Medvedzie.

● Úspechy počas roka 2016: 1. miesto celoslovenská súťaž Showtime Levice, 2. miesto celoslovenská súťaž Tanečný Kubín DK, 3. miesto internetová súťaž Tanec snov (videoklip), postup do finále The Schooldance SND Bratislava, 1. miesto - Majstrovstvá Európy Maďarsko.

● Florbal: Extraliga Ženy 3. miesto, M - SR kategória Dorastenky: 1. miesto, M - SR kategória Staršie žiačky: 3. miesto, M - SR kategória Mladšie žiačky: 3. miesto, M - SR Základných škôl: 1. miesto. Reprezentantky Slovenska: Miriam Buková – Juniorky a ženy, Michaela Ješšová – ženy, Viktória Ďuríková – juniorky, Kristína Belicová – juniorky, Barbora Spišiaková – ženy, Veronika Turčáková – ženy.

● Stolný tenis: Družstvo žiačok získalo titul školský majster SR, družstvo starších žiačok: 3. miesto na M-SR, družstvo mladších žiačok: 3. miesto na M-SR, družstvo mladších žiačok: 5. miesto na M-SR, družstvo dorasteniek: 5. miesto v dorasteneckej extralige, Na M-SR jednotlivcov získali hráči 7 medailí, Natália Divinská získala bronz na medzinárodnom turnaji v Senci v kategórii starších žiačok. Na majstrovstvách kraja jednotlivcov mládeže získali hráči z 15 možných titulov 12 a stali sa suverénne najúspešnejším oddielom.

● Tanečná skupina Mini-hop-ky v tomto roku úspešne reprezentovala mesto Tvrdosín v kategórii Hip-hop deti, Okresná talentová súťaž Tvrdosín hľadá talent: 1. miesto, Orava má talent Námestovo: postup do finále Top 10, Pohyb bez bariér Žilina krajská súťaž: 1.miesto, Majstrovstvá Slovenska Showtime Levice: 1. miesto, Pohyb bez bariér, finále celoslovenská súťaž Žilina: 2. miesto, Celoslovenská súťaž Tanečný Kubín: 1. miesto, kvalifikácia na Majstrovstvá Európy VII. Stage Dance European Championship Levice v dňoch 29.6. – 3.7.2016. Tanečná skupina Ditaš v tomto roku úspešne reprezentovala mesto v kategórii Show dance, Pohyb bez bariér Žilina krajská súťaž: 2.miesto, Pohyb bez bariér, finále celoslovenská súťaž Žilina: 4. miesto. Ostatné tanečné skupiny tiež reprezentovali mesto na tanečných súťažiach a festivaloch: Orava má talent, Pohyb bez bariér, Tanečný Kubín, Festival tanca Vavrečka.

Základná umelecká škola Tvrdosín

● Hlavným cieľom ZUŠ je výchova umením, výchova k umeniu a výchova pre umenie. Počas celého roka sa pedagógovia snažili umením kultivovať žiakov ZUŠ v jeho pohľadoch na svet, oceniť krásy ciest, rozvíjať tvorivosť, nadanie a talent žiakov. Škola počas celého roka zabezpečovala kvalitné umelecké vzdelávanie v 2 odboroch – hudobnom a výtvarnom v súlade so štátnym vzdelávacím programom pre ZUŠ a školským vzdelávacím programom. ZUŠ navštevovalo 413 žiakov: v hudobnom odbore – 291, vo výtvarnom odbore – 122.

Riaditeľkou školy bola Mgr. Zuzana Vaseková.

● Úspechy v regionálnych a celoslovenských súťažiach - Maľovaná ZUŠ-ka (Banská Bystrica): 1 zlaté pásmo, Výtvarné hudobné nálady (Zvolen): 1 zlaté pásmo, 3 bronzové pásmo, 8-krát diplom za účasť, Piano v modernom rytme Bojnice: bronzové pásmo, akordeónová súťaž Euromusette-Goldentango v Rajeckých Tepliciach: 2x strieborné pásmo, regionálna súťaž Biela Orava Námestovo: 1 x 1. miesto, 2 x 2. miesto, 4 x 3. miesto v hre na klavíri, gitare, husliach. Regionálna súťaž v hre na Dychové nástroje Trstená: 5 x zlaté pásmo, 2 x strieborné pásmo, Hnúšťanský akord: 1. miesto v celoslovenskom kole v A kategórii a 2. miesto krajskom kole, zároveň opäť postup pre nový šk. rok 2016/2017 na krajské kolo v kategórii B a na celoslovenské kolo v kategórii A.

● Hudobným programom žiakov i učiteľov sa významnou mierou podieľali na tvorbe kultúrneho života v meste Tvrdosín ale i v okolitých mestách i obciach – jarné koncerty, výchovné koncerty, hudobné vystúpenia v Art galérii Schürger, z toho veľmi cenným podujatím bolo v decembri Šírenie svetla, Múzy v rodine – koncert rodinných príslušníkov žiakov ZUŠ, záverečné koncerty absolventov prvej časti I. stupňa a aj II. stupňa, koncert a výstava pre žiakov prvých ročníkov, koncerty k úcte k starším, chrámový koncert ku cti sv. Cecílie, chrámový koncert k 40. výročiu ZŠ s MŠ Zuberec, vianočné koncerty s výstavami výtvarných prác a rôzne žiacke koncerty a prezentácie výtvarných prác, Vernisáž záverečných prác v spolupráci s Českou republikou v Art galérii Schürger - slávnostné odovzdávanie vysvedčenia spojené s koncertom. Dvaja žiaci výtvarného odboru boli prijatí na ďalšie umelecké štúdium na fakulte architektúry Priemyselný dizajn a SUŠ animovanej tvorby v Bratislave.

● Výtvarníci ZUŠ Tvrdosín sa zapojili do XVIII. ročníka medzinárodnej výtvarnej súťaže „Radosť Európy 2016“ (zúčastnilo sa jej 18 krajín), ktorú organizuje Detské kultúrne centrum Belehrad. V kategórii 4-6 ročných detí: 2. miesto, v kategórii 7-9 ročných: 3. miesto.

Súkromná základná umelecká škola

Riaditeľstvo SZUŠ sídlilo v

a množstvo koncertov v pobočkách školy v Podbieli, Or. B. Potoku a Zábiedove. Žiaci tanečného odboru vystupovali na podujatiach: Michalský jarmok, Úcta k starším, Deň matiek, Tvrdosín má talent, na rôznych firemných večierkoch, plesoch, spoločenských akciách.

● Výtvarný odbor pracoval na tvorbe kulis pre tanečný odbor a organizoval výstavy prác žiakov počas koncertov, ktoré organizovala S ZUŠ. Škola sa v spolupráci s mestom a MsKS aktívne zapájala do kultúrnych a spoločenských akcií v meste. Hudobné skupiny S-kvintet a VrabcoBand spestrili kultúrne akcie v meste aj širokom okolí okresu Tvrdosín.

Detské a záujmové združenia Misia mladých

● Misia mladých je občianske združenie, ktoré v meste pôsobí od roku 2003. Zakladateľom a predsedom združenia je Anton Michalica. Primárnym cieľom združenia je alternatívne využitie voľného času detí a mladých ľudí, prevencia drogových závislostí a priblíženie duchovných a kultúrnych hodnôt deťom a mladým ľuďom.

● Hlavnou činnosťou je prevádzkovanie nízkoprahového zariadenia Open Space, organizovanie voľnočasových programov a poskytovanie sociálnych služieb (kontaktná práca, krízová intervencia, situačná intervencia, poradenstvo, informačný servis, prípadová práca, sprevádzanie) pre deti a mládež prichádzajúcich do tohto zariadenia.

● Hlavnú cieľovú skupinu tvoria deti a mladí ľudia, pu-

bescenti, adolescenti, sídlisková mládež, mládež ohrozená drogami, kriminalitou, deti a mládež zo sociálne znevýhodnených rodín. Aktivity sú orientované na alternatívne využitie voľného času a prevenciu patologických javov detí a mladých ľudí. Jej členovia pomáhajú rodinám v núdzi, organizujú voľnočasové aktivity pre deti a mládež.

● Prvých šesť rokov prevádzkovali klubovňu Open Space. Od roku 2009 sa činnosť Misie Mladých začala uberať smerom k pomoci rodinám v núdzi - predovšetkým tým, kde z rôznych príčin chýba jeden z rodičov. Sú to najmä mladé vdovy, nielen z nášho mesta, ale z celého okresu, ktoré majú maloleté deti. O tom, že to bolo správne rozhodnutie, svedčí aj cena Nadácie Orange za rok 2012, kde v kategórii Komunitný rozvoj získalo občianske združenie 2. miesto za Program pomoci rodinám v núdzi, prostredníctvom ktorého organizácia pomáha riešiť krízové situácie rodín z celého regiónu Oravy. Rodiny zapájajú do aktivít. So zámerom Program sebestačnosti vytvorili projekt Oravská zelenina. Jeho cieľom bolo pomôcť rodinám po materiálnej stránke pri zakladaní záhradiek s následnou právnou pomocou pri predaji z dvora, ktorý vie týmto ľuďom zarobiť nejaké peniaze.

● Okrem tejto pomoci OZ organizovala každý mesiac stretnutie rodín, zúčastňuje sa ho skupina matiek, kde hovoria o svojich problémoch, starostiach, nádejach, vyrábajú mnohé drobnosti a potreby do domácnosti. Pre deti je vytvorený osobitný tvorivý a vzdelávací priestor, kde sa učia samostatnosti, základom varenia pod dozorom profesionálneho kuchára, či navštevujú zaujímavé miesta v rámci rôznych exkurzií.

eRko

● Detská organizácia eRko pôsobí na celom Slovensku s mottom: „Radostnou cestou svedectva viery kráčame spolu malí i veľkí.“ Mladí dobrovoľníci sa snažia „čo najviac zbližiť deti s Bohom“ prostredníctvom stretnutí, ktoré volajú „streťká“. Tie sú základom činnosti, kedy prostredníctvom hier, aktivít, modlitieb, príbehov prežívajú s deťmi radostný život v spoločenstve. Ich cieľom je pomáhať pri výchove a neformálnom vzdelávaní detí a mladých ľudí, aby sa stali zrelými kresťanskými osobnosťami, ktoré sa správnym spôsobom podieľajú na rozvoji spoločnosti, v ktorej žijú.

● Počas celého roka v Tvrdosíne organizovali okrem stretnutí aj rôzne akcie, napr. karneval, tvo-

rivé dielne a rôzne veselice. Počas vianočných sviatkov priniesi do domácností Dobrú novinu. Vrcholom celého erkárskeho roka je týždenný letný tábor. Spolupracovali s farským úradom, s detským spevokolom „Anjelcy“ a so združením Persona. Mesto Tvrdosín im zabezpečilo zdarma dispozíciu priestory na stretávanie v bývalej materskej škole.

STREDNÉ ŠKOLY

Gymnázium Tvrdosín

● Už od roku 1993 poskytuje Gymnázium v Tvrdosíne vzdelanie pre mladých ľudí z Tvrdosína a najbližšieho okolia. Škola bola založená v roku 1993 ako osemročné gymnázium so zameraním na cudzie jazyky. V školskom roku 2000/2001 pribudlo 4-ročné štúdium so všeobecným zameraním a v školskom roku 2008/2009 rozšírilo svoje vzdelávacie aktivity o 4-ročnú športovú triedu. Okrem vzdelávania v uvedených odboroch zabezpečuje škola aj mimoškolské aktivity pre študentov, vzdelávacie kurzy cudzích jazykov pre začiatočníkov aj pre pokročilých.

● V roku 2016 ponúkala škola vzdelávanie v dvoch formách, v štvorročnom a osemročnom štúdiu.

● Kvalitu vzdelávania na gymnáziu odrážajú okrem iného aj úspechy žiakov. V rámci celoslovenských súťaží získali niekoľko krásnych umiestnení: 1. a 2. miesto na Literárnom Kežmarku, 1. miesto na matematicko-fyzikálnej súťaži Náboj Junior, 1. miesto Hviezdoslavov Kubín - próza, 1. miesto Turčianske javisko Martin, 2. miesto Divadelný medveď Žilina, 2. miesto Dilongova Trstená, 3. miesto ROBOCup Junior Slovensko, ocenenie poroty na súťaži Slávik Slovenska, 3. miesto Matičný Slovák a množstvo ocenení v krajských a okresných súťažiach.

- Žiaci sa nielen vzdelávajú, ale aj rozvíjajú v rôznych oblastiach. Veľmi dôležité sú rôzne projekty, ktoré pomáhajú v oblasti jazyka, ochrany životného prostredia, techniky, ale aj spoznávania iných krajín.
- V roku 2016 sme sa zúčastnili medzinárodného projektu Európa pre obyvateľov, kde spoznávali život a tradície vo vybraných krajinách ako Poľsko, Fínsko, Belgicko, Švédsko, Nemecko a pobaltské štáty. Stretnutie miest TWIN TOWN bol európsky projekt organizovaný v spolupráci s mestom Tvrdosín. Ďalšími medzinárodnými projektmi boli Digitálne vzdelávanie, Adopcia na diaľku a e-Twinning. V spolupráci s AFS organizáciou zorganizovali výmenný jazykový pobyt septimánov so študentmi z Talianskeho mesta Avenze. V rámci menších projektov tvorili záložky do kníh, najzaujímavejšie podujatie v školskej knižnici, Recyklohry.
- Rozvíjanie hodnôt, dobrovoľníctva a spolupatričnosti má v škole dlhodobú tradíciu. Preto sa žiaci podieľajú na mnohých aktivitách ako je Deň zeme, Deň vody, svetový Deň zeme, Deň boja proti AIDS, svetový Deň srdca, Deň bielej pastelky, Týždeň boja proti drogám, Týždeň vedy a techniky.
- V škole prebehlo aj niekoľko veľmi úspešných a obľúbených aktivít, ako Deň otvorených dverí, imatrikulačný pres, vianočný večierok, Noc v škole, tancovanie salsy, športové podujatia medzi žiakmi a pedagógmi a podobne. Časopis Vzducholoď sa veľmi úspešne pretransformoval do širšej intermediálnej koncepcie.
- Žiaci pôsobia v úspešnom školskom divadelnom súbore Dobrozvítazí, ktorý sa každoročne úspešne umiestňuje na popredných celoslovenských divadelných súťažiach.
- V školskom roku 2016 v prvom júlovom týždni uskutočnili pre deti z Tvrdosína a blízkeho okolia už druhý ročník bezplatného letného tábora Gymnázdny. Animátormi sú pedagógovia a žiaci školy.
- Škola, ako zatiaľ jediná stredná škola na Orave, získala certifikát UNICEF Škola priateľská k deťom.

Spojená škola Medvedzie

2015/2016

- Škola zastrešovala v školskom roku 2015/2016 dve organizačné zložky: Stredná priemyselná škola Ignáca Gessaya a Obchodná akadémia. 482 žiakov sa vzdelávalo v osemnástich triedach v 5 študijných odboroch: 2675 M elektrotechnika, 3917 03 technické a informatické služby – v elektrotechnike, 6317 M obchodná akadémia, 2387 M mechatronika, 3918 M technické lýceum.
- V škole v školskom roku 2015/2016 pracovalo 46 pedagogických a 14 nepedagogických zamestnancov. Aktívne sa do života školy zapájala žiacka školská rada.
- Spojená škola Tvrdosín sa ako prvá stredná škola zo Slovenska v období od 28. 6. do 3. 7. 2016 zúčastnila na medzinárodnej súťaži Shell Eco-marathon v Londýne. Žiaci pod vedením učiteľov a aktívnej pomoci STU – strojníckej fakulty v Bratislave navrhli, skonštruovali a riadili energeticky najúčinnšie vozidlo šetrné k životnému prostrediu. Stáž, financovaná Európskou úniou, sa uskutočnila v rámci programu Erasmus plus KA1 „Teória-poklad, prax-klúč k nemu“. V období od 15. - 29. 5. vybraní žiaci absolvovali praktickú odbornú stáž v Prahe. Účastníci mobility absolvovali odborný výcvik v stredisku praktického vyučovania Střední průmyslové školy Praha, Na Trebešine, v kvalifikáciách – programátor CNC strojov, technik sieťových technológií a technik grafických systémov.
- Škola nadviazala spoluprácu s inštitúciami v oblasti informačných a komunikačných technológií KlastraZ@aict, ASITom, Žilinskou univerzitou. Spolupráca sa realizovala účasťou na DOD, školeniami učiteľov v oblasti informačných technológií a programovania.
- Vzdelávali mladých stredoškolákov, hlavne v technických odboroch, a preto bolo prioritou vedenia školy sa prispôsobovať a inovovať študijné odbory v súlade s potrebami trhu práce. Rozhodnutím Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR zo dňa 03. 06. 2016 bol zaradený od 1. septembra 2017 nový študijný odbor 2561 M informačné a sieťové technológie.
- 11. 02. 2016 škola privítala účastníkov 50. ročníka krajského kola Súťaže žiakov stredných škôl v spracovaní informácií na počítači. 53 súťažiacich z 15 škôl ŽSK prejavilo svoju rýchlosť, pohotovosť a zručnosť v 3 súťažných disciplínach: písanie na počítači, úprava textu na počítači, wordprocessing.
- Z finančných prostriedkov školy a podpory firmy MTS s.r.o, Krivá vybudovali odbornú učebňu pre odbor mechatronika a elektrotechnika, z finančnej podpory firmy Panasonic Trstená zakúpili počítačové zostavy, ktoré boli využívané na zabezpečenie edukačného procesu pre žiakov odboru technické lýceum, elektrotechnika. Do učebni zakúpili počítače, notebooky, dataprojektory a interaktívne tabule. Vykonali čiastočné úpravy interiéru v budove školy a v technickom zabezpečení objektov školy – oprava strešnej krytiny telocvične, laboratórií, jedálne, výmena okenných výplní z rozpočtu ŽSK v budove laboratórií a školských dielní. Úspechy: Na celoslovenskej úrovni zabodovali v súťažiach: Junior internet (1. miesto), Bankomat nápadov, Zenit web-

dizajn, Strojárska olympiáda (2. miesto), Trenčiansky robotický deň, Medzinárodná konferencia Elektro 2016 (3. miesto), Skills Slovakia „Mladý mechatronik“ (4. miesto), Mladá poviedka 2015 cena Andreja Chudobu.

Krajské kolá súťaží absolvovali v olympiáde v anglickom a nemeckom jazyku, v Stredoškolskej odbornej súťaži, v Spracovaní informácií na počítači a v Biblickej súťaži. V športových disciplínach sa žiaci prebojovali na krajské kolo: Volejbal družstvo chlapci, Florbal družstvo chlapci, Armwrestling, Šachový turnaj o cenu predsedu ŽSK. Na celoslovenskej úrovni zabodovali: Armwrestling (2. miesto), Florbal družstvo chlapci (5. miesto).

● V školskom roku 2015/2016 ukončilo stredoškolské štúdium 114 absolventov. 47% absolventov pokračovalo na štúdiu na vysokej škole, 43% sa uplatnilo na pracovnom trhu a 9% do troch mesiacov bolo v evidencii nezamestnaných a aktívne si hľadali zamestnanie.

2016/2017

● Aktivity školy boli hlavne zamerané na nadviazanie spolupráce s Technickou univerzitou v Košiciach - so Strojníckou fakultou, kde sa žiaci v mesiaci november zúčastnili odbornej exkurzie. Súčasne sa prezentovali na súťaži Strojár inovátor a obhájili 1. miesto. Škola pokračovala vo vzájomnej spolupráci so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave a žiaci sa zapojili do Strojárskej olympiády, kde prezentovali vedomosti z oblasti fyziky a strojnictva. Na súťaži uspeli a umiestnili sa na 1. a 2. mieste. Zapojením sa do súťaže finančne podporili aj svoju školu. Získané finančné prostriedky sme investovali do materiálno-technického vybavenia odborných učební.

● Podpora vzdelávania učiteľov je prioritou školy. Učitelia informatických predmetov sa zúčastnili na odbornom seminári z objektového programovania – programovanie hrou. V spolupráci so Žilinskou univerzitou a inými strednými školami učitelia programovania mali za úlohu zjednotiť a zefektívniť výučbu objektového programovania. V rámci projektu „FLASH Electro“ rozvíjali kľúčové schopnosti v oblasti komunikácie v cudzom jazyku. Následne sa zapojili do dvoch projektov Erasmus plus - „Tvorivé učenie (sa) – cesta k motivácii“ pre cieľovú skupinu učiteľov anglického jazyka. Druhý schválený bol projekt Erasmus+ „Prax – škola života“ pre cieľovú skupinu žiakov odboru elektrotechnika, technické lýceum a mechatronika.

● Počas školského roka aktívne zapájali žiakov do neformálneho vzdelávania formou súťaží ako Strojárska olympiáda - celoštátne kolo v Bratislave, Strojár inovátor, Inovácia a technická tvorivosť, Trenčiansky robotický deň, krajské kolo Stredoškolskej odbornej činnosti, súťaž Zenit web dizajn a programovanie, kde žiaci obhájili prvé miesto, iBobor, Mladý digitálny Európan, Stredoškolský podnikateľský zámer, Spracovanie informácií na počítači, Mladý účtovník, súťaž obchodných akadémií. Žiaci získali 1. a 2. miesto v súťaži Follower Easy>16- medzinárodná prehliadka robotov. Vo všeobecno-vzdelávacích predmetoch rozvíjali čitateľskú gramotnosť účasťou na súťaži - Najzaujímavejší deň školských knižníc, v súťaži Hyiezdoslavov Kubín, účasťou na anglickej, nemeckej olympiáde, súťaži Mladý Slovák a Dilongova Trstená. Žiaci sa na súťažiach umiestnili na popredných miestach, kde dokazujú úroveň vedomostí a zručností získaných v škole, svoju ľudskú hodnotu a schopnosť presadiť v konkurenčnom prostredí.

Stredná odborná škola lesnícka Tvrdosín

● Založenie Strednej odbornej školy lesníckej sa datuje do školského roku 1984/1985.

● Dňa 1. augusta 1984 bol na Mestskom úrade v Tvrdosíne uvedený do funkcie vedúceho miestne odlúčeného pracoviska Stredného odborného učilišťa lesníckeho v Banskej Štiavnici Bc. Jozef Krajčí. Prvý školský rok bol za prítomnosti zástupcov okresných orgánov, mesta Tvrdosín, Ministerstva hospodárstva SR a Ústavu pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva vo Zvolene slávnostne otvorený dňa 01.09.1984. Názov školy bol „Stredné odborné učilište lesnícke MOP (miestne odlúčené pracovisko) v Tvrdosíne. Učilište nemohlo byť hneď samostatné,

nakoľko nespĺňalo predpísaný počet tried (7) a tak to trvalo až do roku 1987, kedy už boli v každom ročníku po dve triedy v učebných odboroch „mechanizátor lesnej výroby“ a vytvorila sa trieda štvorročného študijného odboru „mechanik elektronik“. Škola sa počas obdobia od svojho vzniku rozrastala, modernizovalo sa technické a materiálne vybavenie potrebné na teoretickú aj praktickú prípravu žiakov školy.

● V roku 2016 mala škola 10 tried s počtom žiakov 231. Chod školy a vzdelávanie žiakov zabezpečovalo 29 pedagogických a 6 nepedagogických zamestnancov. Riaditeľom školy bol: Ing. Viliam Gerčák.

● Škola sa v roku 2016 zapojila a bola úspešná v projektoch Erasmus+: s Českou republikou -

Vysoké nad Jizerou, Bzenec, Frídek Místek a Poľskom - Babiogorsky Park Narodowy Zawoja, v rámci ktorého absolvovalo odborné stáže 40 žiakov, Škola ako centrum športu, Mladí ľudia: závislosť a voľný čas, V Hviezdoslavových šľapajach, Poklady Oravy, Enviroprojekt Nedovoľ rásť HoreOdpadov, Finančná gramotnosť a výchova k podnikaniu, Grafické systémy v odbornom vzdelávaní.

● Úspechy v súťažiach odbornej zručnosti: V medzinárodných súťažiach - Drevorubač Junior Banská Štiavnica v celkovom hodnotení obsadili 2. miesto a v hodnotení jednotlivcov 2. a 3. miesto, Drevorubec Junior 2016 v Krivokláte ako družstvo sa umiestnili na 3. mieste, Hejnicky dřevorubec 2016 obsadili 2. miesto v celkovom hodnotení a 1. miesto v hodnotení jednotlivca, na 42. ročníku celoštátnej súťaže BOZP obsadili 5 miesto.

Stredná odborná škola lesnícka v Tvrdosíne sa v dňoch 18.-19. mája opäť stala dejiskom medzinárodnej súťaže Drevorubač Junior 2016 Tvrdosín a Opravár junior 2016 Tvrdosín. Súťaže sa zúčastnilo 12 škôl s medzinárodným zastúpením z Česka: Střední škola Frýdlant, Střední lesnícka škola Krivoklát, Šternberk a z Maďarskej republiky Sopron. Zo slovenských škôl mali zastúpenie Stredná odborná škola lesnícka z Banskej Štiavnice, Ivánky pri Dunaji, Prešova, Poltára. Záštitu nad súťažou prevzal predseda ŽSK Ing. Juraj Blanár a generálnym sponzorom súťaže bola firma Sténia Košice, ktorá do súťaže venovala hodnotné ceny. Žiaci školy v medzinárodnej súťaži Drevorubač Junior Tvrdosín v celkovom hodnotení obsadili 2. miesto a v hodnotení jednotlivcov obsadili 2. a 3. miesto a Opravár Junior v Tvrdosíne v celkovom hodnotení 1. miesto a v hodnotení jednotlivcov 1. miesto v kategórii výmena a vyváženie kolesa.

Zúčastnili sa vedomostných súťaží: Angličtina v maličku, Mladý Slovák, Súťaž v triedení odpadov, Poznávanie drevín – školská súťaž, Poznaj motory – školská súťaž.

● Športové súťaže: Armwrestling – Silná ruka v kategórii do 85 kg 3. miesto a v kategórii nad 85 kg 2. a 3. miesto. Okresné kolo (OK) vo futbale 4. miesto, OK v cezpoľnom behu 4. miesto, OK vo futsale 3. miesto. Zúčastnili sa medzinárodnej súťaže v nohejbale v Tvrdosíne, Bílej a Bzenci a školskej súťaže v streľbe zo vzduchovky.

● Prezentácia školy na verejnosti: Vykonanie interaktívnych prednášok a poskytnutie informačných materiálov spracovaných k prednášaným témam: Les ako ho nepoznáme, Biomasa - zelená masa okolo nás, Nedovoľ rásť HoreOdpadov.

● Verejnosťou oceňované bolo podujatie SOUL v spolupráci s Lesným závozom Námestovo - 4. ročník Dňa lesov na Trojičnom námestí v Tvrdosíne a Trstenej pre žiakov ZŠ Tvrdosín, Liesek, Trstená a širokú verejnosť a vytvorenie náučného materiálu o odpadoch - video film a prednášky.

● Škola bola úspešná v školskom roku 2014/15 v projekte Obnoviteľný zdroj energie – BIOMASA - zelená masa okolo nás. Verejnosti bol odovzdaný náučný chodník v oddychovej zóne mesta, v časti okolo Galérie Márie Medveckej. V rámci tohto enviroprojektu študenti a majstri odborného výcviku SOŠ lesníckej vysadili rôzne druhy drevín, zhotovili a osadili tabule, z ktorých sa široká verejnosť môže dozvedieť veľa užitočného o drevinách, ich význame a využití.

PORADENSKÉ CENTRÁ

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Medvedzi

● Centrum bolo založené 1.1.1997 pod názvom Pedagogicko-psychologická poradňa a od 1.9.2008 funguje pod názvom Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP).

● Centrum je samostatnou štátnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou od 1.1.2006 zaradenou do siete škôl a školských zariadení MŠ SR. Na zabezpečenie svojich úloh využívalo najmä metódy psychologické a pedagogické diagnostiky, psychologického a výchovného poradenstva, prevencie a reedukácie. Okrem týchto činností vykonávalo aj činnosti preventívno-výchovné, odbornopreventívne, metodicko-odborné (metodicky viedlo výchovných poradcov a koordinátorov prevencie) a pracovalo na tvorbe preventívnych programov.

Súkromné centrum pedagogicko - psychologického poradenstva a prevencie ABC v Tvrdosíne

● Jeho cieľom bolo zabezpečovanie pedagogicko-psychologickej starostlivosti, poradenských, metodických a informačných služieb v oblasti výchovy, vzdelávania, osobnostného a profesijného vývinu detí a mládeže od narodenia do ukončenia prípravy na povolanie.

● Uskutočňovali vyšetrenia detí predškolského veku zamerané na posúdenie školskej spôsobilosti, identifikácie intelektového alebo špeciálneho nadania, realizovali sme kariérové poradenstvo u žiakov končiacich ročníkov ZŠ. V rámci primárnej prevencie sociálno-patologických javov zrealizovali vo viacerých školách preventívne skupinové programy. Pre pedagógov MŠ a ZŠ – učiteľov, výchovných poradcov, koordinátorov prevencie a školských špeciálnych pedagógov realizovali na požiadanie metodické konzultácie k výchovno-vzdelávaciemu procesu.

V. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A CESTOVNÝ RUCH

PRÍRODNÉ POMERY

Zemepisná poloha a geologická stavba územia

● Tvrdošín sa nachádza na severe Slovenska v juhovýchodnom cípe Oravskej kotliny medzi Skorušinskými vrchmi a Oravskou vrchovinou. Na jeho geologickej skladbe sa podieľajú horniny paleogénu a kvartéru. Paleogén je zastúpený ihlovcami a pieskovecami, pričom sa jedná o flyšové striedanie ihlovcov a pieskovcov s mocnosťou okolo 1000 metrov. Kvartér je budovaný hlinito-piesčitými sedimentmi, pričom v danom území ich mocnosť dosahuje cca 2 m. V geologickej stavbe v území severovýchodne od rieky Oravy vystupujú kriedové vápence bradlového pásma. Niva rieky je pokrytá štrkovými nánosmi, ktoré sa nachádzajú pod vrstvami navážok a hlin cca 2 až 3 m pod terénom. Únosné vrstvy tvoria šírky, resp. poloskalné podložie. V území severozápadne od rieky Oravice tvoria nosnú vrstvu hliny s mocnosťou 1,5 až 2,6 m. Miestami sa vyskytujú ílovce, menej pieskovce. Stredná časť katastra na nivách a terasách tokov je pahorkatinná, severná s masívnym Uhliskom rovinná. Južná vrchovinná až hornatinná časť vystupuje na členité hornaté rázsochy pohoria Skorušiny, v západnej časti prechádza do hornatiny Oravskej Magury. Prevýšenie katastra sa pohybuje v rozmedzí 566 - 1076 m n. m., v strede časti Tvrdošín 580 m n. m., v časti Medvedzie 580 m n. m.

Hydrologické pomery

● Územie patrí do povodia rieky Váh. Hladina podzemnej vody kolíše v hydraulikej závislosti od hladiny riek Oravy a Oravice, v priemere je cca 2 m pod terénom, pričom sa jedná o podzemnú vodu plytkého obehu.

Klimatické pomery

● Z hľadiska klimatickej rajonizácie patrí územie Tvrdošína do klimatického regiónu chladného vlhkého, s teplotami v januári - 4,5° C až - 6° C, v júli 14,5° C až 16° C, s klimatickým ukazovateľom zavlžovania 60 - 50 mm v júni až v auguste.

Zrážkové pomery

● Územie patrí k najvlhším na Slovensku, kde priemerný úhrn ročných zrážok dosahuje hodnoty 610 - 900 mm.

Veterné pomery

● Prevládajú západné a severozápadné vetry s priemernou silou 3 - 5° Beaufortovej stupnice.

Lesy

● Katastrálne územie mesta je značne odlesnené. Súvislejším lesom sú pokryté len územia južnej a západnej časti katastra. Lesné porasty sú na 37,8% katastrálnej výmery. Prevláda výrazné zastúpenie ihličnanov, najvýznamnejšou drevinou je smrek. Jedľa a buk sú zastúpené v menšom rozsahu. Lesné porasty obhospodarujú dva urbáre: Tvrdošín, Krásna Hôrka a komposesorát Medvedzie.

Poľnohospodárska pôda

● V Tvrdošíne zaberá poľnohospodárska pôda 49,91% z celkovej výmery katastrálneho územia, z toho predstavuje orná pôda 4,96%, trvalo trávne porasty 44% a záhrady 0,95% z celkovej výmery katastra.

Vodné toky

● Hlavnými tokmi, prechádzajúcimi Tvrdošínom sú: 1/ Rieka Orava a jej ľavostranný prítok - rieka Oravica a pravostranný prítok Medvecký potok a potok Hlodočín. 2/ Rieka Oravica a jej prítoky: ľavostranný prítok Krátky a Krivý potok a Zábiedovčik a pravostranný prítok Hlísnik.

Vyrovňavacia vodná nádrž Tvrdošín

● Na rieke Orave je vybudovaná vyrovňavacia vodná nádrž (objem 2,9 mil m³). Priemerný prietok rieky Oravy je 34,5 m³/sek, rieky Oravice 2,9 m³/ sek. Vodné toky a plochy tvoria 3,62% katastrálneho územia.

Ochranné pásma a chránené územia

● - Pamiatkové územie - pamiatková zóna, ktorá zahŕňa Trojičné námestie a kontaktné územie s urbanisticko-historickou štruktúrou zástavby a drevený gotický kostolík. Toto historické jadro Tvrdošína bolo vyhlásené za pamiatkovú zónu k 1. 6. 1991.

- Maloplošné chránené územia CHA rieky Oravy sa týka Tvrdošína, rozprestierajúceho sa po oboch stranách tohto toku - ide o 4. stupeň ochrany.

- Toky riek Oravy a Oravice, tvoriace hydricko - terestrický biokoridor.

- Chránené stromy - Lipa pri pošte a Skupina líp pri Galérii M. Medveckej

- Ramsarská lokalita (mokraď medzinárodného významu - Orava a jej prítoky).

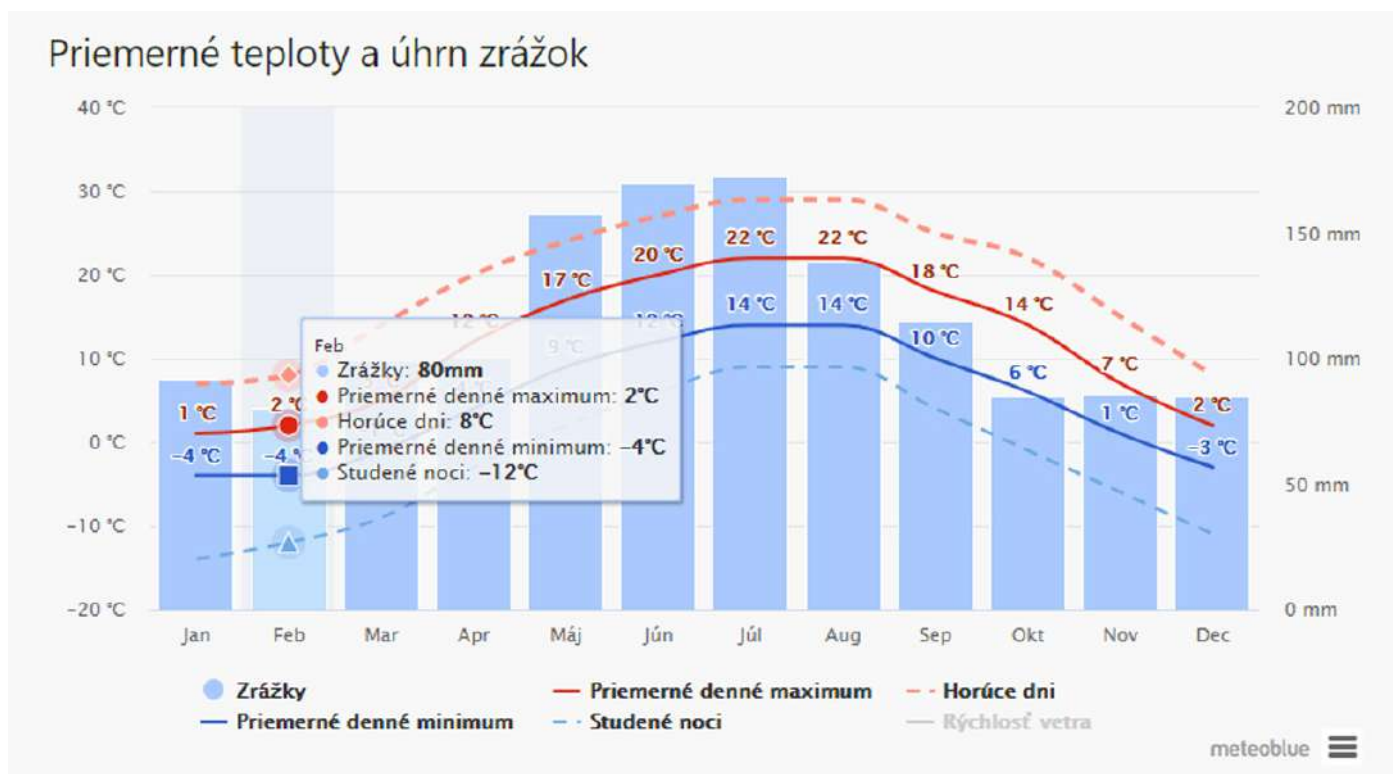
- Lesný pôdny fond a poľnohospodárska pôda.

Zdroj: PHSR Mesta Tvrdošín a <https://www.tvrdosin.sk/mesto/prirodne-pomery/>

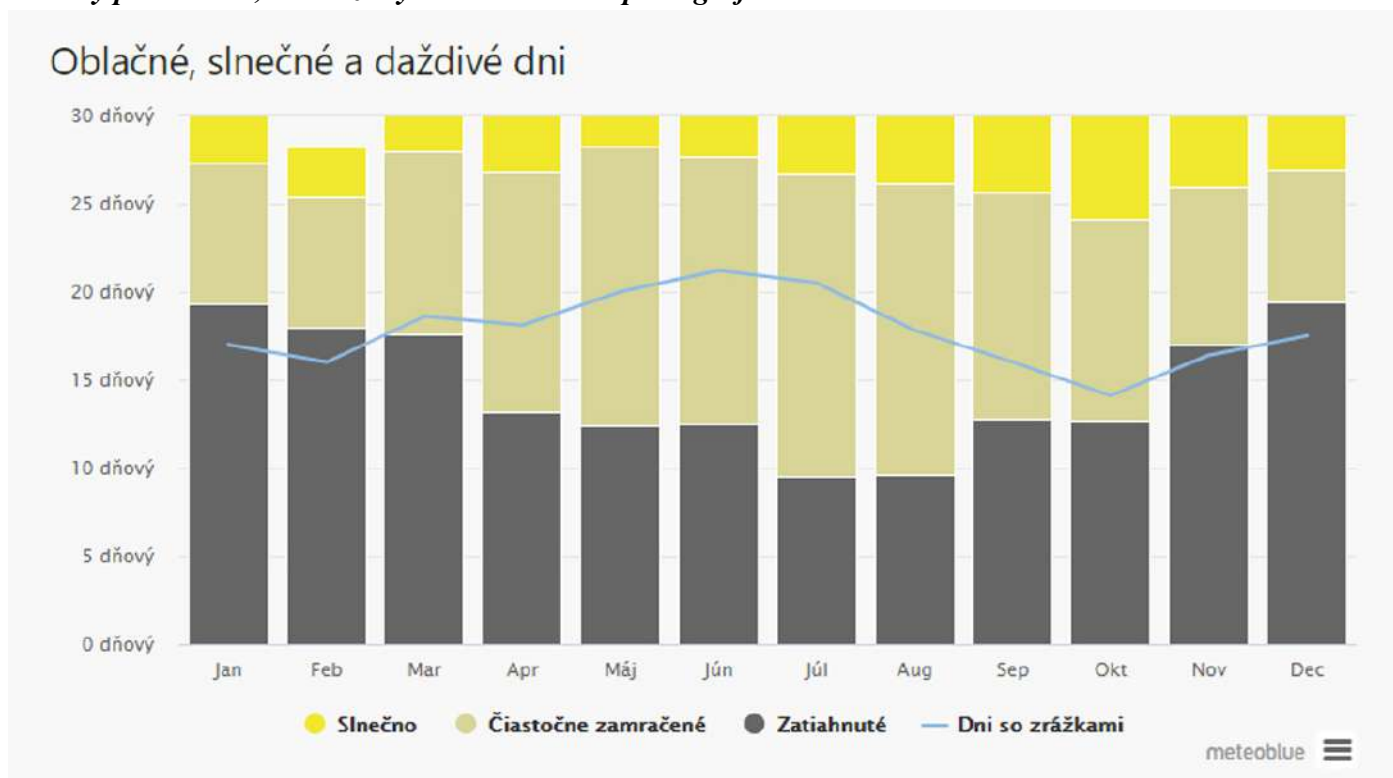
PODNEBIE TVRDOŠÍN

● Žilinský, Slovensko, 49.34°S 19.56°V, 585m. n. m.

Meteorologické diagramy na meteoblue vychádzajú z hodinových simulácií modelov počasia za ostatných 30 rokov.

„Priemerné denné maximum“ (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre Tvrdosín. A naopak, „priemerné denné minimum“ (plná modrá čiara) zobrazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najhorúcejších dní a najstudennejších nocí v každom mesiaci za posledných 30 rokov. Ak plánujete dovolenku, môžete očakávať tieto priemerné teploty a adekvátne sa pripraviť na teplejšie alebo chladnejšie dni. Rýchlosť vetra nie je automaticky predvolená, no môže byť nastavená na spodu grafu.

Graf zobrazuje počet slnečných, polooblačných, zamračených a daždivých dní v mesiaci. Dni s menej než 20% výskytom oblakov sa považujú za slnečné, s 20-80% výskytom oblakov za polooblačné a s viac než 80% výskytom za zamračené.

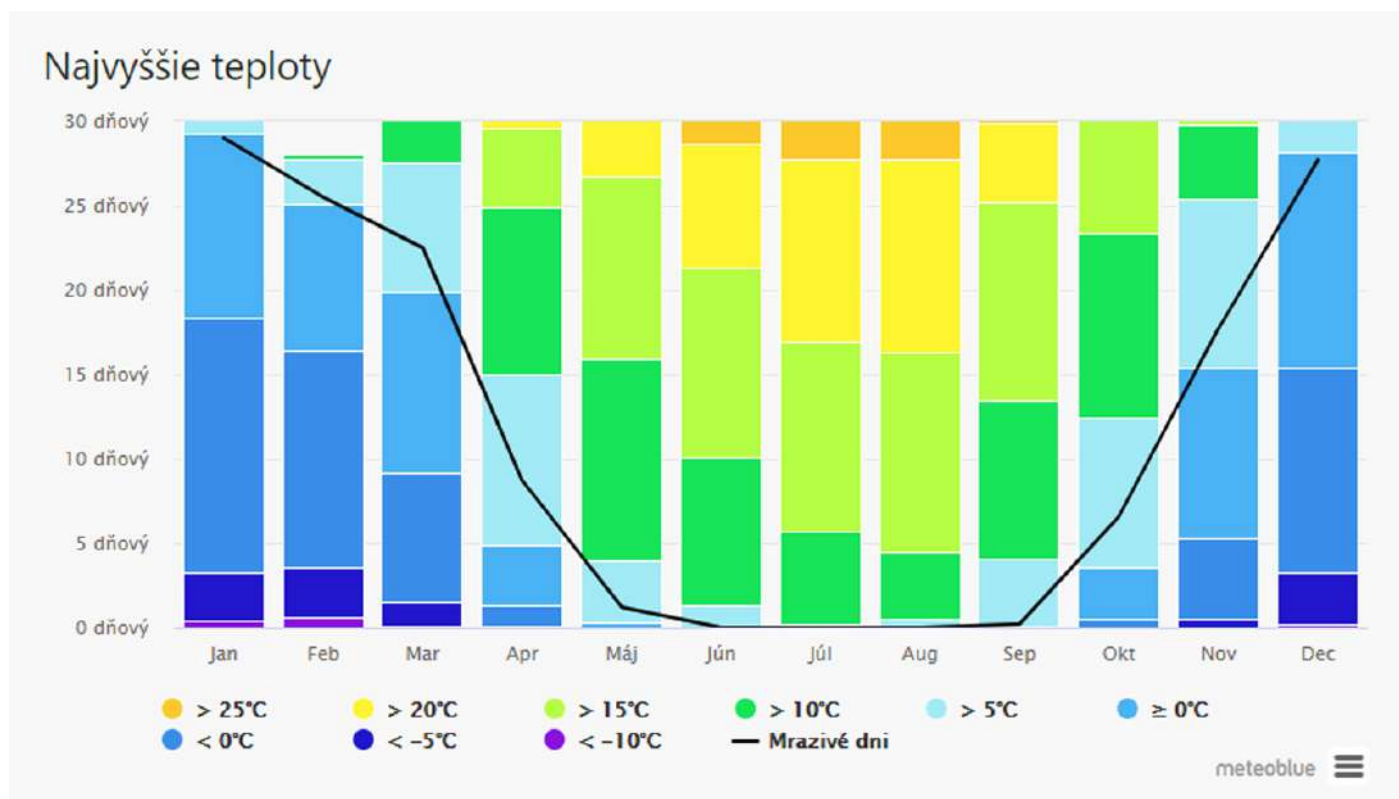

Diagram najvyššej teploty pre Tvrdosín, zobrazuje koľko dní v mesiaci dosahuje určitú teplotu.

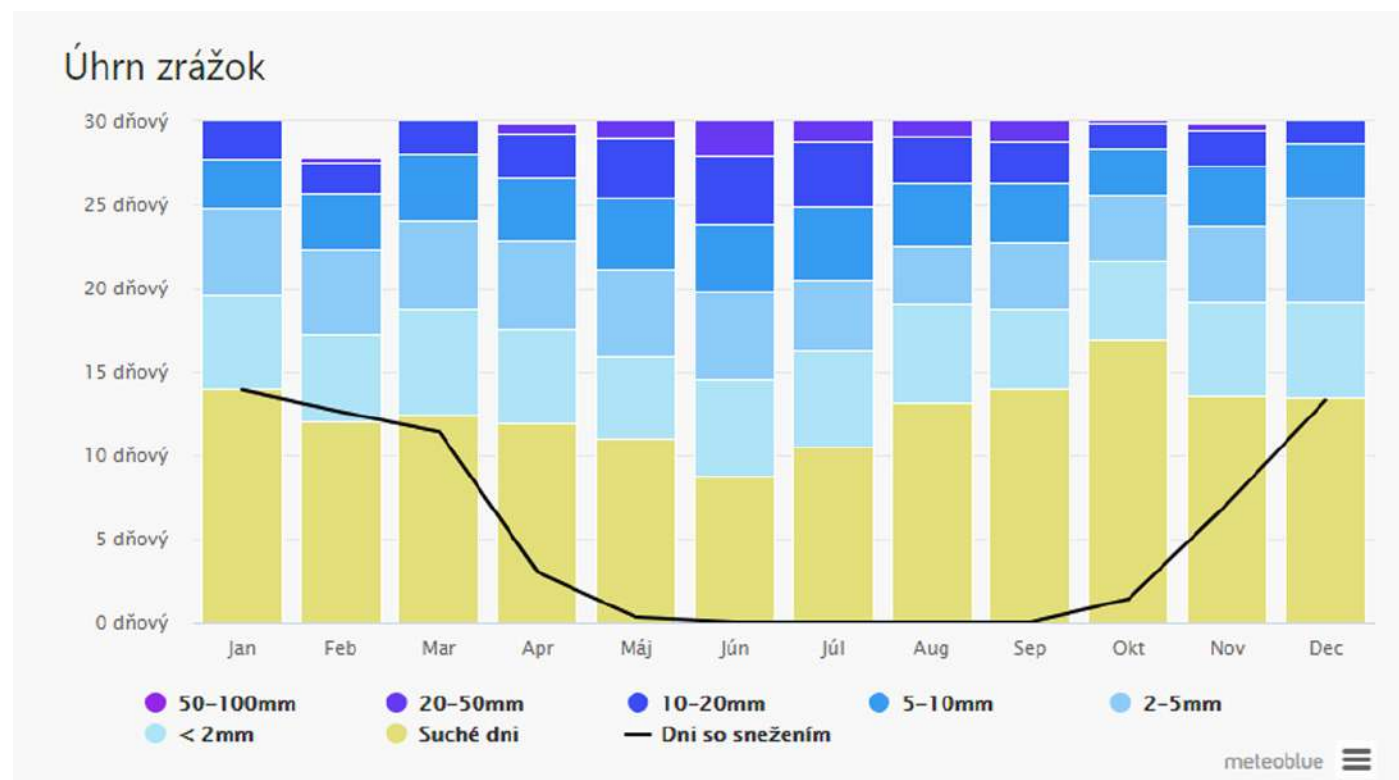

Diagram zrážok pre Tvrdosín zobrazuje počet dní v mesiaci, v ktorých spadne isté množstvo zrážok.

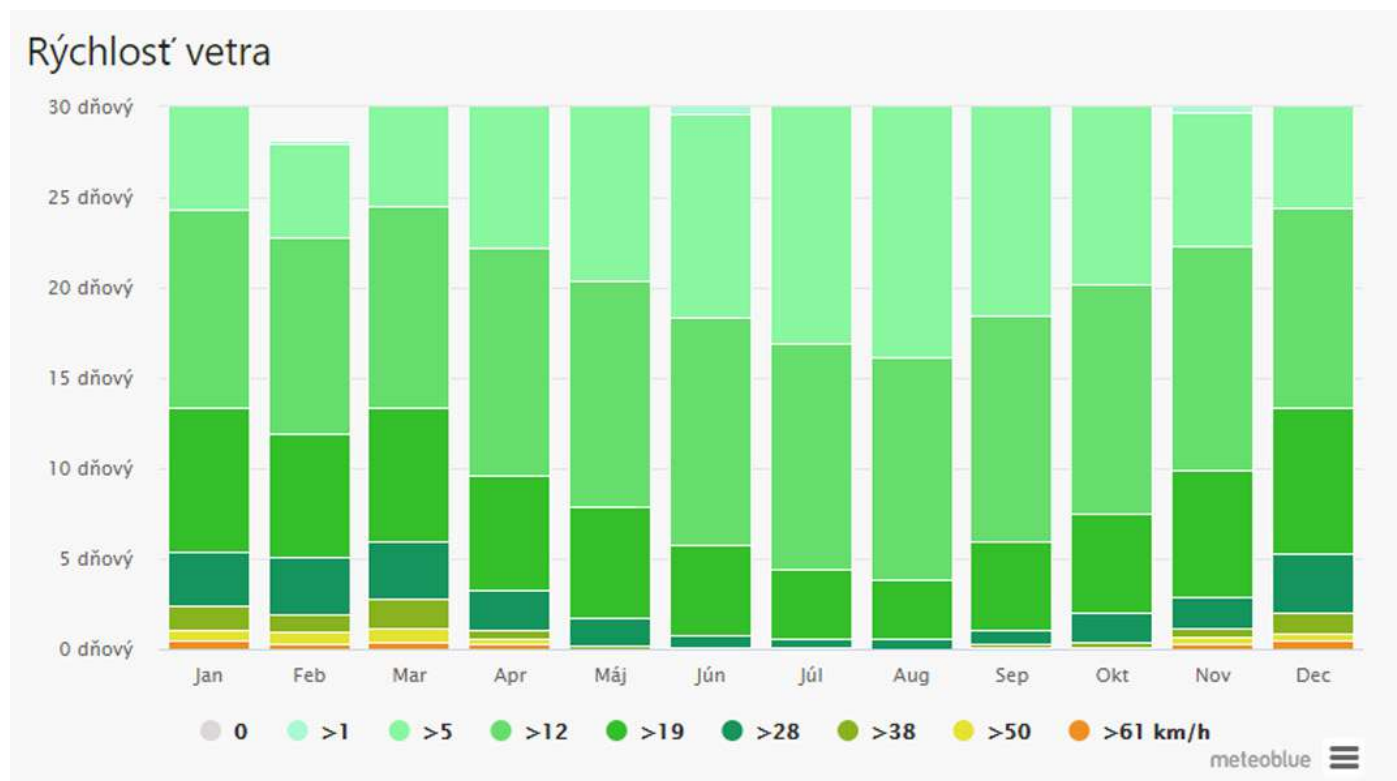
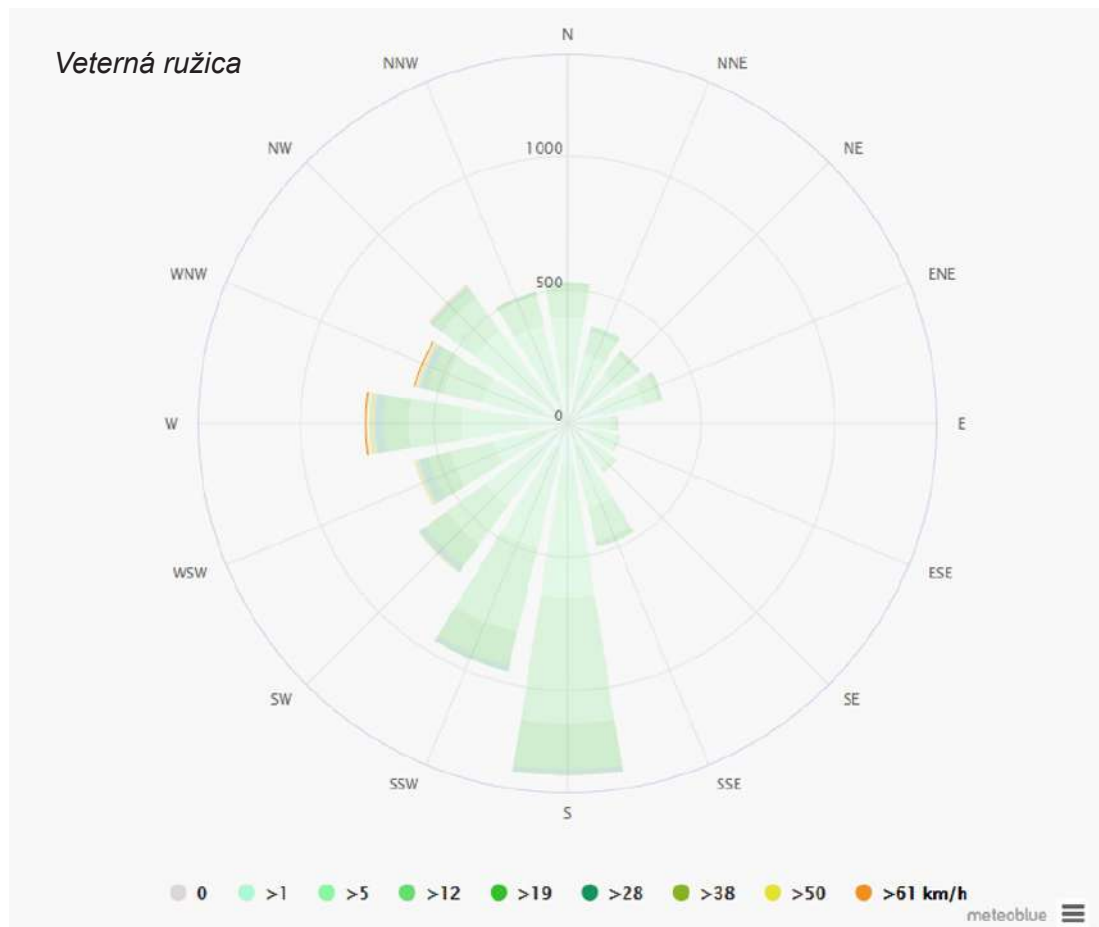

Diagram pre Tvrdosín ukazuje dni v mesiaci, počas ktorých vietor dosahuje určitú rýchlosť.

Veterná ružica pre Tvrdosín zobrazuje počet hodín v roku, kedy vietor fúka z určitého smeru. Napríklad JZ: Vietor fúka z juhozápadu (JZ) na severovýchod (SV)

Zdroj: https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/tvrdo%C5%A1%C3%ADn_slovensko_3057063

SKLÁDKA KOMUNÁLNEHO ODPADU

- Veľký význam pre naše mesto má vybudovanie vlastnej skládky na likvidáciu komunálneho odpadu.

V 80-tych rokoch bola vyprojektovaná skládka odpadov Tvrdosín – Jurčov Laz. V roku 2001 bola v zmysle zákona NR SR preklasifikovaná na skládku odpadov pre odpad, ktorý nie je nebezpečný. Na skládku bolo vydané povolenie zahájením činnosti od 1.6.1991 a ukončením k 31.12.2008. Na základe iniciatívy primátora mesta Ivana Šašku, vtedajšieho poslanca NR SR, Národná rada SR novelizovala zákon o odpadoch s účinnosťou od 15.12.2008. Všetkým skládkam, ktoré nespĺňali termín na zakrytie a rekultiváciu sa predĺžil termín o jeden rok. V tom období sa začali naplno práce na zakrytí a rekultivácii skládky Jurčov Laz (2009) a pracovalo sa na príprave novej kazety. Povrch uzavretej skládky bol zatravnený, boli tam vysadené dreviny a zeleň z miestnych druhov tak, aby sa povrch skládky primerane začlenil do okolia. To, že množstvo odpadu neustále rastie na celom svete je známa vec a aj mesto sa muselo s týmto problémom popasovať. Už v roku 2012 muselo urýchlene zahájiť stavebnú prípravu a realizáciu 2. kazety a v roku 2016 ďalšej etapy skládky, ktorá bude daná do užívania v roku 2017.

ZBERNÝ DVOR

- Už v roku 2010, keď sa naskytla možnosť získať financie z ministerstva životného prostredia, naše mesto

medzi prvými samosprávami na Slovensku získalo prostriedky nielen na stavbu zberného dvora, ale aj na príslušnú techniku. Radosť z dvoj miliónového darčeka pre mesto skalila po ukončení verejného obstarávania firma, ktorá si vysúťažila túto zákazku. Odmietla plniť svoje záväzky, čím ohrozila realizáciu celého projektu. Len vďaka obozretnosti vedenia mesta a nájdenu riešenia bol zberný dvor v roku 2012 postavený v areáli technických služieb a je významným činiteľom pri separácii odpadov a ochrane životného prostredia. Bol vybudovaný v skrátenom termíne len za tri mesiace.

Areál zberného dvora pozostáva z výrobných haly, kde sa nachádza technológia triediacej linky na separovanie odpadov a

priestormi pre ich lisovanie na univerzálnom špeciálnom zariadení. Nachádzajú sa tu garáže pre mechanizmy získané cez projekt, skladové priestory pre ďalšie špeciálne komodity triedenia a separovania odpadov. Vedľa hlavného dvora sa za železničnou traťou nachádza ďalší dvor na uskladňovanie osobitného triedeného odpadu, a najmä podmienky pre štiepkovacie zariadenie na štiepkovanie konárov i odpadov z dreva.

Za rok 2016 bolo vyseparované 540 386 kg odpadu, z toho papier 95 040 kg, sklo 190 070 kg, plasty, tetrapaky, kovové obaly 128 285 kg, elektroodpad 35 313 kg, batérie a akumulátory 115 kg, drobný stavebný odpad 54 100 kg, biologicky rozložiteľný odpad 35 500 kg a ostatný odpad (žiarivky, farby, lepidlá, obaly obsahujúce nebezpečné látky, oleje, absorbenty, filtračné materiály) 1 963 kg.

BIOPLYNOVÁ STANICA

- Všetky odpady majú viaceré škodlivé účinky na životné prostredie, zdravie ľudí i na našu ekonomiku, a preto podľa novely zákona o odpadoch, platnej od začiatku roka 2013, vznikla pre samosprávy povinnosť zaviesť triedený zber biologického odpadu a biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu. V meste je tento problém vyriešený vybudovaním bioplynovej stanice, kde sa tento odpad likviduje a zároveň aj znehodnocuje. Už v roku 2013 sa začala jej výstavba bioplynovej stanice. Aby bola na jednom mieste sústredená likvidácia všetkého druhu odpadu, bola postavená ako súčasť skládky komunálneho odpadu Jurčov laz.

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

● Všetky objekty, ktoré sú v správe mesta boli kompletne zrekonštruované za účelom zníženia energetickej náročnosti budov, zabezpečenia úspory energie a zlepšenie aj architektonicko-estetického stvárnenia týchto objektov - v ZŠ M. Medveckej, obidvoch materských školách, mestskom kultúrnom stredisku, zdravotnom stredisku v Medvedzí.

● Tvrdosín je napojený na Oravský skupinový vodovod a odkanalizovaný kanalizačnou sieťou na mechanicko-biologickú čistiacu stanicu odpadových vôd (ČOV) Nižná, ktorá je v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti. V roku 2004 sa mesto stalo akcionárom Severoslovenskej vodárenskej spoločnosti, primátor I. Šaško bol členom dozornej rady. V nových lokalitách individuálnej bytovej výstavby Pod Žiarcom, Breziny, Široké a Varta prebiehala výstavba vodovodu a kanalizácie. Mestu pomohli aj dotácie z Environmentálneho fondu.

● Zníženie energetickej náročnosti verejného osvetlenia riešilo mesto cez projekt, ktorý bol financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu. Vyše 320 tisíc euróv investíciu získalo mesto v roku 2009. Realizáciou tohto projektu mesto každoročne ušetrí cca 30% nákladov na elektrickú energiu.

● Mesto sa vzorne stará o zeleň. Udržiava verejné priestranstvá (parky, sídliskovú zeleň, areály škôl a škôlok) vo výmere 190 tisíc m², cintoríny (5 750 m²), športové areály (30 120 m²).

● Kultúru životného prostredia v poslednom období zlepšili rekonštrukcie ciest a mostov. V roku 2013 z Programu cezhraničnej spolupráce získalo mesto grant na komplexnú rekonštrukciu ciest na sídlisku Medvedzie. Na sídlisku bolo vyasfaltovaných takmer 25 700 m² ciest, položených bolo cca 7 700 m obrubníkov

a upravených takmer 10 600 m² príľahlých priestorov, položených cca 1600 m² dlažby na chodníky. Zrekonštruovaný bol aj most cez rieku Oravu. Popri nej bola vybudovaná kruhová križovatka pri kostole v Tvrdosíne, bez ktorej si súčasnú tranzitnú dopravnú situáciu do Poľska nevieme ani predstaviť.

● Mesto každoročne vyhlasuje súťaž O najkrajšiu predzáhradku. Hodnotí ju komisia cestovného ruchu, podnikateľských aktivít a verejného poriadku pri MsZ. Vyhodnocuje estetický vkus i lásku ku kvetom majiteľov balkónov, vchodov do bytoviek, predzáhradok a záhrad pri rodinných domoch vo všetkých častiach mesta. Členovia komisie prešli všetky mestské časti, a zároveň vyhodnotili tých najlepších, ktorým odovzdali ceny. Vyhodnotená bola záhrada rodiny Medveckej z Hríbikov č. d. 121, rodiny Rusnákovej

z časti Pod Žiarcom č.d. 884, rodiny Jančekovej z Vladiny č. d. 861, rodiny Medveckej z Krásnej Hôrky č.d. 258 a bytovka č.13 v Medvedzí.

PRÍRODA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Rekreačné územia a zóny

● Prímestská rekreácia pre obyvateľov mesta Tvrdosín je zabezpečená v jeho katastrálnom území a zahŕňa: vyrovnávaciu vodnú nádrž rieky Oravy situovanú nad mestom, záhradkárске osady v lokalitách „Bučník I.“ „Bučník II.“, Úplzeň, Čremošné I. a II., Pod Ploty a Pod Vápenicou ktoré sa nachádzajú na severe, pozdĺž toku rieky Oravy, záhradkársku osadu na západe v lokalite „Hríbiky“, prírodný útvar – Skalka

● V roku 2016 bola vybudovaná rozhľadňa nad záhradkárskou osadou Úplzeň. Teší sa veľkej obľube turistov aj fotografov kvôli jej výhľadu na panorámu oravskej prírody.

Chránené územia

● Na území mesta sa nachádza maloplošné chránené územie CHA rieka Orava (v okrese Tvrdosín na ploche 73,6244ha, toky riek Oravy a Oravice tvoria hydricko-terestrický biokoridor. Chránené stromy – lipa

Sútok riek Orava a Oravica.

die veľký význam na ochranu životného prostredia a výsadbu stromov. V jarných mesiacoch na 33 ha holín vysadili 134 tisíc sadeníc smreka, jedle a duba.

Z histórie urbáru: Ustanovujúca schôdza sa konala 8.10.1906. Jednohlasným rozhodnutím stanovila 319 členov ako poločných majiteľov lesov a pasienkov. Urbár od začiatku svojho založenia vytváral hodnoty pre celé mesto. Nehnutelnosti, les a ostatné pozemky tvorili spoločný majetok. Výsledkom ich hospodárskej činnosti boli vybudované pily, mlyny, pivovar, krčmy, kováčske dielne a i. Postavili kostol, faru, školy, alebo obecný dom, umelý protipožiarny kanál, ktorý vo forme potoka pretekal celým mestom, robili cesty, dláždené chodníky, rigoly na cestách, starali sa o mestský park, cintorín, kostolík v Oraviciach.

Na území mesta pôsobili ešte dve pozemkové spoločenstvá - Komposesorát Medvedzie a Urbár Krásna Hôrka.

pri Pošte a skupina líp pri Galérii Márie Medveckej (vyhlásené v roku 1974), územie európskeho významu NATURA 2000 (SKUE-VO243) - prítoky rieky Orava i samotná Orava patria do Ramsarskej lokality, vyhlásenej v roku 1998 na výmere 865 ha.

Pozemkové spoločenstvá

- Združenie súkromných vlastníkov lesov – pozemkové spoločenstvo Tvrdošín, Urbárski spolumajitelia, pozemkové spoločenstvo, Tvrdošín.
- Urbár Tvrdošín v júni 2016 oslávil 110. výročie svojho založenia. Z pôvodných 319 členov sa urbárske spoločenstvo rozrástlo na viac ako 900 členov. Obhospodaruje viac ako 2150 ha lesa, pričom kla-

Poľovnícka komora

- V meste sídlila Obvodná poľovnícka komora v Tvrdošine a Okresná organizácia SPZ Tvrdošín.

Obvodná poľovnícka komora Tvrdošín vznikla 26. marca 2010 na svojej ustanovujúcej konferencii v priestoroch hotela Košariská. Zúčastnilo sa na nej 15 volených zástupcov (delegátov) jednotlivých poľovníckych združení a nezarađených držiteľov v PZ s územnou pôsobnosťou okresu Tvrdošín. Prvým predsedom OPK sa stal Miroslav Pavčo. Mimo iných povinností vyplýva pre OPK aj preberanie niektorých kompetencií štátnej správy na useku poľovníctva ako je vydávanie poľovníčích lístkov, riešenie disciplinárnych priestupkov držiteľov poľovníčích lístkov, atď. Za predsedu disciplinárnej komisie bol zvolený Ing. Ivan Maťuga. Za predsedu kontrolného orgánu dozornej rady bol zvolený Ján Strnádel'. OPK Tvrdošín malo sídlo na Strednej odbornej škole lesníckej v Tvrdošine. Členom združenia OPK je Poľovnícke združenie Háj Tvrdošín.

Poľovnícke združenie Háj Tvrdošín

● V januári 1973 rozhodnutím ONV, odbor VHPL v Dolnom Kubíne za účasti zástupcov ŠL Žilina, bol zriadený poľovný revír č. 16 Tvrdošín. Revír bol vytvorený zlúčením pôvodných revírov JRD Tvrdošín a ŠL Zábiedovo. Zlúčením oboch revírov v jeden sa jeho vlastníkom stali ŠL závod Habovka. Výmera revíru bola 3 698. Ročný nájom činil 2117,40 Kčs. Po predbežnom jednaní bývalých členov oboch poľovníckych združení dospelo sa k rozhodnutiu k vytvoreniu nového poľovníckeho združenia so sídlom v Tvrdošine. Ustanovujúcej členskej schôdze sa zúčastnilo 18 poľovníkov. V súčasnosti je členom PZ už len jeden zakladajúci člen, a to pán Kamil Hlina. Prvým predsedom bol zvolený Jozef Poklona, tajomníkom Jozef Frčo, pokladníkom Oldřich Filip, hospodárom Štefan Huba. Vo funkcii predsedov sa postupne vystriedali od 1977 Ing. Jozef Bajo, od 1988 Viktor Tokár, od 1994 Ing. Peter Huraj, od 2004 po súčasnosť Ing. Peter Košarišťan. Najdlhšie obdobie vo funkcii bol poľovný hospodár Ing. Jozef Brunčák a to od roku 1983 do 2013. Revír poľovníckeho združenia ako aj poľovnícke združenie prešlo od založenia po súčasnosť rôznymi etapami. Zlomové boli v roku 1994, 2004 a závere roku 2013. Prevažne boli spojené s uzatváraním nájomných zmlúv. V roku 1994 sa PZ 16. Tvrdošín premenovalo na PZ Háj Tvrdošín.

V súčasnosti má PZ Háj prenajatý revír o výmere 3 629 ha. Územie poľovného revíru je v katastrálnych územiach obcí Tvrdošina, Zábiedova a Brezovice. Je zaradený do III. kvalitatívnej triedy u jelenej zveri a do IV. kvalitatívnej triedy u srnčej a diviacej zveri. Vodnú plochu predstavuje polovica vyrovnávacej nádrže Tvr-

došín, včítane plochy vodných tokov Orava, Oravica a rôznych potokov. Výškový rozdiel medzi najnižším a najvyšším bodom revíru je cca 650 m. Orograficky patrí revír do Skorušinského pohoria a Oravskej kotliny.

Clenskú základňu v súčasnosti tvorí 38 členov. Poľovnícke združenie riadi 7 členný výbor v zložení Ing. Peter Košarišťan – predseda, Jaroslav Žofaj – podpredseda, Marek Šimánek – tajomník, Ján Smoleň – poľovný

hospodár, Martin Košarišťan – Finančný hospodár, Anton Krúpa – strelecký a kynologický referent, Daniel Chrenok – člen výboru. Dozorná rada PZ pracuje v zložení Rudolf Fabry - predseda, Marek Kopta - člen, Ľudovít Matška – člen.

V roku 2000 sa členom združenia podarilo v lokalite Vojtášková vybudovať studničku, vztýčiť pri nej kríž, aby toto miesto získalo aj duchovný rozmer. Vtedy ho vysvätil vtedajší farár tvrdošinskej farnosti, vdp. Ľudovít Frič. V roku 2007 bolo nutné toto miesto obnoviť kvôli popadaným stromom. Po takmer 16 rokoch bola však potrebná úplná rekonštrukcia, čoho výsledkom je súčasná podoba – ku krížu pribudli lavice, ohnisko. Studnička bola nanovo vymurovaná a obložená skalami. Nazvali ju menom patróna poľovníkov. Prameň, ktorý tu vyviera je uvádzaný ako

Hubertov prameň.

● Kríž nad studničkou 9. júla 2016 vysvätil vdp. František Reguly. Drevo na realizáciu poskytol Urbár Tvrdošín, ostatné urobili členovia poľovníckeho združenia. Prameň vyviera z veľkej hĺbky, tečie celoročne a ani v zime nezamŕza. Nápis nad studničkou: „Čistá voda horská v chotári Vojtášková pramení tu v duši, pery si ňou ovlaž vždy, keď ťa smäd súži. Ak Ťa smútok trápi, napi sa z nej dúškom, srdcu boľavému viac nebude úzko.“ Voda z Hubertovho prameňa prešla základnými rozbormi.

Muškársky klub

● Muškársky klub Oravica sídlil na Trojičnom námestí 191. Klub bol založený 30. júna 2010. Jeho hlavným cieľom je predovšetkým zabezpečovať rozvoj športovej, kultúrnej a záujmovej činnosti, a to v odvetví športový rybolov. Klub oraganizoval a podporoval súťaže a stretnutia v oblastiach športového rybolovu, zúčastňoval sa na súťažiach, propagoval v spoločnosti moderný spôsob chápania športového rybolovu v duchu: „Chyť a pusť, úctu k prírode a jej hodnotám.“ Predsedom klubu bol Daniel Nemček.

CESTOVNÝ RUCH

● Mesto, ležiace na sútoku riek Orava a Oravica, je obklopené krásnou prírodou, poskytujúcou veľa druhov kultúrneho, rekreačného a športového vyžitia. Štruktúra priemyselnej výroby, zastúpená hlavne drevospracujúcim, elektrotechnickým a potravinárskym priemyslom, nezaťažuje životné prostredie.

● Rekreačné územie v zastavanom území mesta Tvrdošín zahŕňa: športový areál s futbalovými ihriskami v južnej časti Krásnej Hôrky pri rieke Orave, futbalové ihrisko v časti Krásna Hôrka v lokalite „Roveň“, športové ihriská rozptýlené v rôznych častiach mesta, športoviská tvoriace súčasť školských areálov, kryté tenisové ihriská, detský park Alica Medvedzie, ľadová plocha v časti Medvedzie (zimná sezóna), ktorá je cez letnú sezónu prestavaná na hokejbalovú plochu v časti Medvedzie, dopravné ihrisko pri MŠ Medvedzie, plochy verejnej zelene, parkovej zelene, špeciálnej zelene – cintorínov, lesa a pod.

● Územie mesta a jeho blízkeho okolia ponúka viacero druhov rekreačných činností. Tvrdošín je východným bodom pre vodákov splavujúcich riekou Oravu na trase Tvrdošín - Oravský

Podzámok - Kľačany a pre turistov na viac alebo menej náročné turistické trasy v okolí mesta. Na svoje si prídu rybári pri brehoch Vodnej vyrovnávajúcej nádrže. Okolie Tvrdošína ponúka turisticky zaujímavé návštevy Západných Tatier – Roháčov, vodných nádrží – Oravská Priehrada, Liptovská Mara a ďalších atraktívnych miest regiónu Orava. Je súčasťou významného cestného turistického okruhu Tvrdošín–Podbiel–Habovka–Oravice–Tvrdošín a medzinárodného, tzv. Malého tatranského okruhu, s nástupom z Tvrdošína cez Suchú Horu do Zakopaného a ďalej okolo Vysokých Tatier, s návratom cez Liptov do Zuberca, ďalej do Podbiela a späť do Tvrdošína. Ubytovanie poskytuje dostatočný počet hotelov, chat, penziónov, internátov.

● **Organizácie** pôsobiace v oblasti cestovného ruchu: Turisticko - informačná kancelária CS – TOURs, Orava Action s.r.o., Informačná kancelária v kultúrnom stredisku, Agentúra Detský raj.

● **Ubytovacie zariadenia:** Stredná odborná škola lesnícka, Chata Tomáš Oravice, Spojená škola, Chata Voďárka, Chata Ľudmila, Chata Eva, Chata Aquila, VOPA spol. s r.o., Chata Oravice, Hotel Limba, EQA, s.r.o., Autokamping, Chata Goral, Penzion Fortuna, ubytovanie v súkromí.

● **Reštaurácie:** Reštaurácia Koruna, Trojičná, Natali, F1 café.

● **Hotely:** Hotel Limba – ubytovanie 60 lôžok, reštaurácia, kaviareň, modrý salónik, malá a veľká konferenčná miestnosť, kozmetické a kadernícke služby, fitness, snooker klub. Penzion Fortuna pre 45 osôb.

ORAVICE

● Rekreačné stredisko medzinárodného cestovného ruchu s rozlohou 2008 ha je vzdialené od Tvrdošína 23 km a od Západných Tatier – Roháčov 12 km. Nachádza sa v krásnom horskom prostredí, ktoré ponúka široké

možnosti nenáročnej i vysokohorskej turistiky, cykloturistiky a zimných športov. Malebné zákutia dolín s roklinami a bystrinami obklopujú vrchy Západných Tatier, Skorušiny a Oravskej Magury. V chránenom prírodnom prostredí sa nachádzajú vzácné spoločenstvá fauny a flóry.

Dnes patria Oravice medzi vyhľadávané turistické destinácie. K ochrane životného prostredia

v tejto mestskej časti pomohlo viacero grantov z úspešných projektov. Jedným z nich bol aj projekt na „Výbudovanie infraštruktúry vodného hospodárstva v mestskej časti Tvrdošín - Oravice“. Ten riešil vybudovanie základnej chýbajúcej infraštruktúry z dôvodu ďalšieho rozvoja tohto strediska cestovného ruchu. Stavba bola kvôli financovaniu rozdelená do dvoch častí. I. časť: na vybudovanie kanalizácie, čističky odpadových vôd a súvisiacich stavebných objektov bola podaná žiadosť o nenávratné finančné prostriedky cez „Nórsky finančný mechanizmus“ a II. časť: na vodovod, vodojemy a súvisiace stavebné objekty bola podaná žiadosť o NFP pre rok prostredníctvom „Envirofondu“.

● Výbudovaním kanalizácie sa skvalitnilo životné prostredie, a to znížením znečistenia povrchových a podzemných vôd stokovou sieťou v dĺžke cca 3,4 km. Čistička odpadových vôd bola odovzdaná do užívania v roku 2011.

● Regulácia rieky Oravica mala tiež podstatný vplyv na zlepšenie životného prostredia. Práce sa začali 1. marca 2010. Stavba bola zregulovaná v dĺžke cca 3,3 km a zrealizovaná do dvoch rokov. Do rozsiahlej stavby bolo investované cez 2,3 milióna eur. Odvtedy prívalové vody neurobili v Oraviciach žiadnu škodu.

Mestské termálne kúpaliská

● Oravice sú jedinou lokalitou na Orave s prírodnou geotermálnou sírano-vápenato-horečnatou vodou s vysokým obsahom železa s priaznivými účinkami na organizmus - najmä na choroby pohybového ústrojenstva, močových ciest a obličiek. Turisti oceňujú pobyt v bazénoch najmä v zime, keď po lyžovačke strávia príjemné chvíle v termálnej vode dívajúc sa na končiare okolitých hôr. Teplota vody v dvoch nekrýtych bazénoch pohy-

buje v rozmedzí 34° C - 38° C. Kúpaliská sú otvorené celoročne.

Ski park

● Len niekoľko stoviek metrov od bazénov je vzdialený lyžiarsky vleč s vyhrievanou 4-seďačkovou lanovkou. Počas sezóny je trať pravidelne upravovaná a podľa potreby zasnežovaná moderným systémom umelého zasnežovania. Ski park ponúka

vodný hrib, vodný ježko a aj vodopád. Plavecká časť športového bazéna má dĺžku 25m. Najzaujímavejšou časťou je bazén s umelými vlnami.

Využitie prírodných zdrojov

● Od roku 1993, keď mestu bol odovzdaný geotermálny vrt v Oraviciach, začala výstavba termálnych kúpalísk.

Tie boli sprístupnené verejnosti 30. júla 1995. S prestávkou dvoch rokov fungujú dodnes.

● K termálnym kúpaliskám pribudol kúpeľný komplex Meander park. Oficiálne bol otvorený v máji 2005 za účasti vtedajšieho slovenského prezidenta Ivana Gašparoviča. V rámci tohto komplexu bola vybudovaná čistiareň odpadových vôd pre potreby celých Oravíc, novovybudovaná čistička odpadových vôd, kanalizácia, vodovod, zregulovaná rieka Oravica (v rámci protipovodňových opatrení), vybudovaný amfiteáter, relaxačný a náučný chodník, zrekonštruované cesty, vysadené stromy.

Náučný chodník

● Štátna ochrana prírody s podporou vedenia mesta a dobrej spolupráce s tvrdošínskym urbárom uspeli pri získaní dotácii z eurofondov z ministerstva životného prostredia na rozvoj turizmu a objavovania krás prírody

svojim návštevníkom možnosť ubytovania priamo pri vleku, ponúka unikátnu kombináciu lyžovania a relaxu v bazénoch s termálnou vodou.

Meander Park Oravice

● Športovo – relaxačné bazény v aquaparku s termálnou vodou sú prepojením športových aktivít a relaxu. Časť bazénu je vyhradená pre aktívnych športovcov, druhá časť s vodnými tryskami slúži na relax. Športovo – relaxačný bazén ponúka rôzne atrakcie, ako sú masážne lavice, masážne trysky, či veľký

chodníkom cez rašelinisko Peciská a vracia sa späť na začiatok, odtiaľ smeruje druhá časť trasy B a to štátnou cestou na Zuberec popri bystrej na Mihulčie, končí za mostom na kóte 808 m n. m.

● Keďže oblasť západných Tatier je turisticky veľmi atraktívna, mesto Tvrdošín a gmina Kościelisko si dali za cieľ vybudovať ďalšie pešie a cyklistické chodníky a spoločne ich propagovať na oboch stranách hranice projektom „Za zdravím a poznaním po relaxačnom chodníku šanca rozvoja slovensko-poľského pohraničia“. V marci 2013 podpísal primátor zmluvu o poskytnutí dotácie a podmienkach čerpania finančných prostriedkov. V júni sa začalo s prvými prácami na výstavbe relaxačného chodníka, kde najväčším problémom boli terénne úpravy. Chodník je pokrytý asfaltovým kobercom. Je dlhý 2,3 km a najviac ho oceňujú ľudia s obmedzenou schopnosťou pohybu, ktorým chodník vytvára ideálne podmienky na relax. Trasa chodníka je nenáročná, napojená na záchytné parkoviská na začiatku a konci trasy, kde je možné odstaviť motorové vozidlá a uľahčiť nástup hendikepovaných turistov na chodník. Pre oddych slúžia tri drevené prístrešky a na rozšírenie si vedomostí o flóre a faune tohto územia.

Relaxačný chodník

VI. KULTÚRNO – SPOLOČENSKÝ ŽIVOT

● Spoločenský a kultúrny život v meste zabezpečuje Mestské kultúrne stredisko (oddelenie kultúry MsÚ), kino Javor (zrušené, od r. 2013 sú priestory kinosály využívané na kultúrne podujatia, klubovne na prenájom), mestské knižnice v Tvrdošíne a Medvedzí, Galéria M. Medveckej, ART galéria Schürger. Nezastupiteľné miesto v kultúrnom živote mesta má drevený gotický kostol Všetkých svätých.

NÁRODNÉ KULTÚRNE PAMIATKY

V Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok SR sú uvedené:

1. **KOSTOL DREVENÝ r. k. Všetkých svätých** - 253/1, Tvrdošín, doba vzniku 2. pol. 15. st., prevládajúci sloh: gotický neskorý, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia: SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.
2. **KURIA, Kúria rod. Medveckých** - 2768/1, mestská časť Medvedie, doba vzniku 1. pol. 19. st., prevládajúci sloh: klasicistický, dátum vyhl. za KP 27.04.1973, číslo rozhodnutia R-ONV DOLNY KUBIN 76/73.
3. **KOSTOL r.k. sv. Trojice** - 254/1, Trojičné nám., 1, Tvrdošín, doba vzniku 1. pol. 17. st., prevládajúci sloh:

renesančný, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

4. SÚSOŠIE NA STĽPE, Korunovanie Panny Márie sv. Trojica - 2642/1, mestská časť Krásna Hôrka, doba vzniku 1839, prevládajúci sloh: ľudový charakter, dátum vyhl. za KP:29.09.1966, číslo rozhodnutia: SKK ONV DOLNY KUBIN 25/3.

5. KAPLNKA - 225/1, Kukorelliho ul, mestská časť Krásna Hôrka, doba vzniku 1778, prevládajúci sloh barokneskorý, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

6. ZVONICA - 225/2, Kukorelliho ul., mestská časť Krásna Hôrka, doba vzniku 1778, prevládajúci sloh barok neskorý, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

7. DOM ĽUDOVÝ PAMÄTNÝ, Rod.dom-E.Kukorelli - 275/1, Kukorelliho ul. 92, mestská časť Krásna Hôrka, prevládajúci sloh ľudové stavitelstvo, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

8. TABUĽA PAMÄTNÁ 1914-1944, major Kukorelli E. - 275/2, Kukorelliho ul. 92, mestská časť Krásna Hôrka, Dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

9. DOM ĽUDOVÝ zrubový - 1574/1, mestská časť Medvedie, doba vzniku 1838, prevládajúci sloh ľudové stavitelstvo, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

10. SYNAGÓGA - 3514/1, Radničná ul. 5, Tvrdošín, doba vzniku 19./20.st., prevládajúci sloh novoklasicistický, dátum vyhl. za KP 16.05.1986, číslo rozhodnutia R-ONV DOLNY KUBIN 55/86.

11. DOM ĽUDOVÝ zrubový - 1617/1, Školská ul., 21, Tvrdošín, doba vzniku 2. pol. 19. st., prevládajúci sloh ľudové stavitelstvo, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia: SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

12. POMNÍK - padlí v I. sv. vojne - 288/1, Trojičné nám. - park, Tvrdošín, doba vzniku 1945, dátum vyhl. za KP 23.04.1963, číslo rozhodnutia SKK ONV DOLNY KUBIN 16/63.

Mestské kultúrne stredisko

● Z podujatí, ktoré sa uskutočnili počas roka 2016 vyberáme: Privítanie nového roka, Divadlo „Amerika“, Karneval pre dospelých, Detský karneval, Novoročná čaša, Mestský bál, divadelné predstavenie Vendo zo Štefanova – 2 predstavenia, medzinárodná súťaž v behu na lyžiach Stopa bez hraníc, Májový koncert, Spomienková slávnosť – A. Škarvan, celomestská súťaž výstava víťazných výtvarných a literárnych prác detí a dospelých Paleta M. Medveckej a Gessayovo pero, absolventské koncerty ZUŠ, SZUŠ a SZUŠ Pierrot, výberové kolo a finále súťaže Tvrdošín má talent, Stavenie mestského mája, Deň matiek, Batôžkový teplákový majáles, koncert na Trojičnom námestí Noc pod tvrdošínskymi hviezdami, Deň detí, cestný beh Tvrdošínska dvanásťka, Orava Rock Storm – rockový festival, festival Country Orava 2016 na futbalovom ihrisku, výchovné koncerty, Koncert Múzy v rodine – hrá a spieva celá rodina, koncert S vôňou stredoveku v drevenom gotickom kostole Všetkých svätých, prednášky - Zdravie pre seniorov. V druhom polroku sa uskutočnili Folklórne Oravice, Fordych 2016, Vatra zvrchovanosti, Expres párty, Tvorivé dielne na Trojič-

Mestské kultúrne stredisko.

Stavanie mája je dlhoročnou tradíciou v našom meste.

ratóny, Výchovné koncerty, Ekotopfilm. Z partnerských miest sa predstavili folklórny súbor Zespol Polony na Folklórnych slávnostiach a Parafiálna orkestra deta z Laskovej na Fordych 2016.

- V priestoroch MsKS sa konali výstavy, schôdze, koncerty, posedenia, kurzy, plesy, svadby, kary, rodinné oslavy, šachové turnaje a ďalšie.

- MsKS vydalo Kalendár podujatí na rok 2016, DVD o histórii mesta Tvrdosín V premenách času, DVD o meste za uplynulý rok. Filmový dokument (DVD) „Vitajte v Tvrdosíne“ – propagácia mesta a jeho častí pre rozšírenú spoluprácu s poľskými mestami Kobylnica a Kościelisko.

- Po viac než tisícke podujatí, koncertov a výstav si čiastočnou rekonštrukciou prešla aj spoločenská sála v Mestskom kultúrnom stredisku, kde bola obnovená drevená podlaha a maľovka stien.

nom námestí, Dni mesta Michalský jarmok, výstavy: Ovocia a zeleniny, Drevené kostolíky, Zdravotníckych pomôcok, Mesto očami fotografa, súťaž Oravský mikrofón, Burza numizmatikov, Ekotopfilm 2016, Spomienková slávnosť na Deň študentstva, Lampiónový sprievod, Deň vojnových veteránov, chrámový koncert v kostole Naj.Trojice, Mikuláš, Vianočné trhy a rozsvietenie vian. stromčeka, Sviatok príbuznosti, Vianočný koncerty v podaní ZUŠ.

- Okrem celomestských podujatí sa konali pre deti koncerty ZUŠ, tvorivé dielne, výchovné profesionálne a amatérske koncerty a divadelné predstavenia pre ZŠ, MŠ, výstavy detí materských škôl. Pre mládež bola Expres párty, Dni mesta – divadelné predstavenie, Privítajme Mikuláša, Lampiónový sprievod, Čitateľské ma-

Tradičný batôžkový maškarný bál.

Mikulášske čítanie v mestskej knižnici v Tvrdosíne.

Mestská knižnica

- Mestská knižnica úspešným projektom z Fondu na podporu umenia získala prostriedky na nákup kníh vo výške 1 100 eur. Z nich boli zakúpené nové knihy náučnej a krásnej literatúry pre deti, mládež a dospelých.

Ďalšie financie v čiastke 1500 eur získala knižnica z Fondu na podporu umenia na doplnenie nových modulov softvérového vybavenia knižnice. Výsledkom je skvalitnenie knižnično-informačných služieb - online katalóg mestskej knižnice, ktorý bol stabilne umiestnený na : www.tvrdosin.sk. Jeho prostredníctvom je možné prehliadať fond mestskej knižnice, ktorý je aktuálne k dispozícii, vyhľadávať dokumenty podľa mena autora, názvu alebo kľúčových slov, rezervovať si požadované dokumenty. On-line katalóg zároveň umožňuje čitateľom

predĺženie výpožičnej doby ich výpožičiek prostredníctvom prihlásenia sa do čitateľského konta“. V ňom sledovať stav a históriu výpožičiek, prehľad rezervácií, vybraných dokumentov, platby, upomienky. ároveň

je možné sa oboznámiť snovými knihami zakúpených do knižnice. Obidva projekty boli spolufinancované Mestom Tvrdosín.

V knižnici sa konali výstavy nových kníh ku výročiam spisovateľov a kultúrnych dejateľov, exkurzie do knižnice, rozprávkové dopoludnia pre najmenších, besedy, informačné prípravy, prezentácie nových kníh, Deň ľudovej rozprávky, Čítajme si...2016 - čitateľský maratón. So spisovateľom Petrom Hubom sa uskutočnili tri besedy pre rôzne vekové kategórie detí.

KULTÚRNE USTANOVIZNE

Drevený gotický kostol Všetkých svätých

● Kostol z prvej polovice 15. storočia bol v roku 1994 ocenený organizáciou Europa Nostra a v roku 2008 zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

V roku 2016 navštívilo kostol spolu 3 694 návštevníkov, z toho 606 detí. Počas roka sa v ňom uskutočnili „Koncerty krásnych melódií“ pri otvorení a ukončení letnej sezóny a v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva. Drevený kostol Všetkých svätých má aj svoj zmenšený model v mierke 1:25 umiestnený v parku miniatúr v obci Podolie v okrese Nové Mesto nad Váhom. Mesto Tvrdosín prevzalo nad modelom dreveného kostola patronát, čo je doložené Patrónskou listinou.

● V rámci projektu podporeného z Ministerstva kultúry SR boli ošetrené časti krovu v podkroví lode kostola, ktorá bola napadnutá drevokazným hmyzom a namorené proti drevokazným hubám, plesniam a škodcom a montážou vysoko difúznej otvorenej poistnej hydroizolačnej (paro-priepustnej) fólie.

Oltár v kostole Všetkých svätých.

Galéria M. Medvekej

● Stála expozícia z diela národnej umelkyne, rodáčky z Tvrdosína je inštalovaná v klasicistickej kúrii (národná kultúrna pamiatka) rodiny Medveckých z 19. st. od roku 1979. Vystavených je 266 olejomalieb a kresieb, ktoré poskytujú obraz o vývojových etapách a žánrových okruhoch celoživotnej tvorby Márie Medvekej (1914 — 1987) - maliarky, ktorá spojila svoj život a dielo s rázovitým regiónom Slovenska - Oravou. Od roku 2001 sú využívané podkrovné priestory galérie na krátkodobú prezentáciu výtvarného umenia, hlavne regiónu hornej Oravy.

Art galéria Schürger

● Galéria a OZ Umenie pre radosť organizovali od 2. júla výtvarné sympóziu s názvom „Stop(y) na Jantárovej ceste.“ Do Tvrdosína zavítali profesionálni výtvarníci zo Slovenska a Čiech, aby v inšpiratívnom prostredí Oravy z atraktívnych prírodných, historických a kultúrnych lokalít pretlmočili svoje pocity výtvarnými technikami. Diela umelcov boli sprístupnené na vernisáži 8. júla za prítomnosti všetkých autorov. Verejnosť mohla tieto diela obdivovať až do 3. augusta. Art galéria týmto podujatím nadviazala na tradíciu 8 ročníkov Výtvarného Tvrdosína, ktorého sa v rokoch 1990 - 1997 zúčastňovali predovšetkým neprofesionálni umelci. Sympózia v roku 2016 sa zúčastnili výtvarníci J. Váp, I. Piačka, A. Augustín, M. Knap, M. Pošvic, J. Tichý, K. Felix, Balko, R. Balogh, P. Našic. Kurátorom bol Ľudovít Petránsky ml.

Miestny odbor Matice slovenskej

● 1. valné zhromaždenie MO Matice slovenskej v Tvrdosíne sa konalo 1. augusta 2011. Za predsedníčku bola zvolená Magdaléna Lucká, podpredsedníčku Helena Hlušáková, za tajomníčku Amália Šimičáková, výbor bol zložený zo siedmich členov M. Lucká, Viera Medvecká, Amália Šimičáková, Emília Záborská, Anna Čelková, Helena Hlušáková, Balková Ľudmila.

MO Matice slovenskej k 31. decembru 2016 registroval 44 členov. Výbor pracoval v zložení: predsedníčka: Magdaléna Lucká, tajomník: Amália Šimičáková, pokladník: Viera Medvecká, členovia: Ing. Emília Záborská, Mgr. Dušan Šoltés, Mgr. Anna Čelková a Helena Hlušáková. Výbor MO MS zasadal 4x. Spolupracoval s mestom Tvrdosín, MO MS Trstená, mestskou knižnicou, ZŠ ŠŠ.

Činnosť realizoval v zmysle tradičných akcií, ktoré sú zapísané v histórii mesta (naši rodáci, známe osobnosti, výročia a historické udalosti). Nezabúdali ani na osobnosti slovenských dejín a významné udalosti. Zapájali sa aj do výchovy a vzdelávania s osobným zreteľom na aktivity pre deti a mládež. Na veľmi dobrej úrovni bola v roku 2016 aj spolupráca s vedením mesta. Pri organizovaní podujatí našli na mestskom úrade pochopenie a pomoc, či už v poskytovaní motorového vozidla, alebo bezplatného prenájmu kultúrneho domu.

Výtvarné umenie

● V meste žili a tvorili dvaja výtvarníci Hieroným Balko a mladší Mgr. Art. Miroslav Knap.

Hieroným Balko

● V Kaštieli v Čereňanoch sa uskutočnila v dňoch 23.9.-15.10. výstava Hieronýma Balku s názvom Roviny - maľby, plastiky a asambláže. Hieroným Balko je 64-ročný umelec, ktorý sa umeniu venuje viac ako 40 rokov. „Výstava bola pomenovaná Roviny, lebo okrem lásky a krásy sú všade okolo nás veci vysvetliteľné. Ale krásu a lásku nevysvetlíme,“ charakterizoval túto výstavu H. Balko. Viac v kapitole VIII.

Miroslav Knap

● Mgr. art Miroslav Knap (1973) žije a tvorí v Tvrdosíne. Venuje sa voľnej maľbe a grafike, ex librisu, knižnej ilustrácii a úžitkovej grafike. V rokoch 1988 - 1991 študoval na Strednej umeleckopriemyselnej škole v Kremnici (na oddelení plošného a plastického spracovania kovov) a v rokoch 1991 - 1997 na VŠVU v Bratislave (odbor voľnej grafiky a knižnej ilustrácie, prof. D. Kállay). V roku 1994 absolvoval odbornú stáž na Vysokej škole výtvarných umení v Poznani (prof. G. Marszalek).

Miroslav Knap je nositeľom mnohých medzinárodných a domácich ocenení. Viac v kapitole VIII.

V rámci diplomovej práce vytvoril sériu ilustrácií k renesančnému románu Francoise Rabelaisa: Gargantua a Pantagruel, ktorého ideová náplň, sarkazmus, všadeprítomná groteska a nadsádzka, poskytli nevyčerpatelný zdroj informácií pre celý ďalší vývin jeho tvorby.

V roku 2016 pôsobil Miroslav Knap ako výtvarný pedagóg na umeleckých školách v Nižnej na Orave, Trstenej a Tvrdosíne. Usporiadal niekoľko samostatných výstav a zúčastnil sa na kolektívnych výstavách doma a v zahraničí.

V 2016 mal výstavu v Oblastnej galérii P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši s názvom Ukryté v duši, získal ocenenie za tvorivú a obetavú prácu v školstve od predsedu Žilinského samosprávneho kraja J.Blanára - Žilina. V roku 2016 bola na Oravskom hrade krstená jeho kniha, monografia „Raj Fantázie a labyrint snov“ od historika umenia PhDr. ubomíra Podušela, CSc.

Obrazy M. Knapa zdobia interier hotela Limba.

KULTÚRNO – SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

Primátor I. Šaško spolu s vdp. F. Regulym sa občanom mesta prihovori na Nový rok na Trojičnom námestí.

sa v minulom roku pričinili o rozvoj mesta.

- Mestský bál uzatvoril krátke, no o to pestrejšie fašiangové obdobie plné plesov a zábavy.

- V tanečnej súťaži Pohyb bez bariér v semifinále kole tanečným skupinám Ditaš a Minihop-ky patrilo 1. a 2. miesto v detských kategóriách show dance a street dance.

Marec

- Art galéria Schürger oslávila štvrtstoročné jubileum od založenia 145. výstavou „Zo zbierok...“

- Napriek rôznym negatívnym vplyvom súčasnosti, veľkonočná tradícia rapkania v Medvedzí zaknihovala v novodobej histórii už svoj 16. roč-

Jozef Medvecký (druhý zľava) sa zúčastňoval tradičného veľkonočného rapkania už v 50. rokoch minulého storočia.

Január

- Už tradične sme 1. januára spoločne oslávili príchod nového roka na Trojičnom námestí, kde bohatý kultúrny program sprevádzal veľkolepý ohňostroj.

- Brány nového roka otvárali aj kultúrne podujatia. Deti svoje tanečné pohyby otestovali počas Hip-hop workout, dospelí sa šikovne a s dávkou kreativity zamaskovali počas Karnevalu pre dospelých. Umelecký zážitok umocnili herci z veličianskeho a štefanovského divadla.

Február

- V hoteli Limba sa stretli predstavitelia samosprávy, poslanci, riaditelia škôl, podnikatelia, športovci a iné osobnosti, ktoré

Mestský bál sa tento rok konal na záver fašiangového obdobia.

ník. Na jej oživení má vrchovatú zásluhu Občianske združenie Medvedzie, ktoré ju pokladá za svoju pilotnú činnosť. Táto tradícia však siaha do prvej polovice minulého storočia, keď predovšetkým mladí ľudia počas veľkonočného trojdňa, to znamená na Zelený štvrtok, Veľký piatok a Bielu sobotu na znak umučenia, ukrižovania a smrti Ježiša Krista nahrádzali zvuk zvonov rapkaním a pozývali tak ľudí k modlitbe. Okrem rapkadiel v rukách mladých ľudí vidieť v súčasnosti aj domyselnejšie verglíky, dokonca na kolieskach. No tí najmenší majú v rukách dobre známe drevené klopaplá. Začiatok rapkania je už tradične pri miestnej zvonici a po prechode všetkými časťami bývalej samostatnej dediny končia pri kaplnke a miestnom kostolíku sv. Joachima a Anny z roku 1923. Tejto peknej tradície sa počas troch veľkonoč-

ných dní zúčastňovalo do 30 mladých ľudí, ale i niekoľko dospelých. Akýmsi pomysleným rekordmanom je Jožko Jaroš, ktorý nevymeškal ani jeden ročník. Skupina rapkáčov aj so zakladajúcim členom OZM a jeho čestným predsedom Jozefom Medveckým, ktorý sa veľkonočného rapkania zúčastňoval už v päťdesiatych rokoch minulého storočia pred kostolom v Medvedzí.

● Vyniesli Morenu ako symbol zimy. Tradícia vynášania Moreny sa zachovala z dôb starých Slovanov. Podľa tohto zvyku by sa vynesenie Moreny mala odohnať zima a privolať jar. Tejto úlohy sa veľmi dobre zhostili pedagogický zbor a deti z materskej školy v Tvrdošíne. Vytvorili figurínu, s ktorou sa prešli 23. marca po Radničnej ulici a Trojičnom námestí. Nakoniec ju v zmysle tradície zničili na školskom dvore.

Výťažmi súťaže Tvrdošín hľadá talent sa stali Mini-hopky.

vážiť si domovinu aj zvyky, ktoré robia z rodnej zeme výnimočné miesto na zemi.

● Pri príležitosti Medzinárodného dňa matiek sa kino Javor na pozvanie primátora zaplnilo všetkými mamami a babičkami z nášho mesta, kde im osobne poďakoval za všetko, čo pre svoje deti nezištne a s láskou robia.

● Žiaci základných škôl sa zapojili do Čitateľského maratónu. Zúčastnilo sa ho 320 detí v mestskej knižnici.

● Minihopky z Centra voľného času si v celoslovenskej súťaži Showtime Levice vytancovali 1. miesto a postup do veľkého finále – majstrovstvá Európy.

● Na Trojičnom námestí sa uskutočnilo edukačné podujatie Deň lesov v réžii Strednej školy lesníckej, večerné podujatie s názvom Noc pod hviezdami, Centrum voľného času pripravilo Tepľakový majáles.

Jún

● Medzinárodným dňom detí na Trojičnom námestí bola odštartovaná letná sezóna. Pedagógovia zo školských zariadení a ostatných organizácií spoločne pripravili pre deti zábavno-náučné stanovišťa a nechýbala ani bohatá tombola losovaná s obľúbeným maskotom sloníkom Mamba.

● 15. júna sa v spoločenskej sále v Medvedzí konalo vyhodnotenie celomestskej výtvarnej súťaže Paleta M. Medveckej a literárnej súťaže Gessayovo pero a vernisáž výstavy.

● Novinkou medzi kultúrnymi podujatiami bol 1. ročník žánrovo špecifického festivalu Orava Rock Storm.

● Nielen country nadšencom tento rok počasie prišlo, keď 25. júna si počas Country Orava festu na futbalovom štadióne „vychutnávali“ obľúbených hudobníkov a kapely. Nechýbala tombola a country bál do neskorých nočných hodín.

Deň lesov v parku na Trojičnom námestí.

Apríl

● Začiatkom apríla sme si na seminári pripomenuli život a dielo spisovateľa, lekára a tolstojovca, rodáka z Tvrdošína, Alberta Škarvana pri príležitosti 90. výročia jeho úmrtia.

● Finále súťaže Tvrdošín hľadá talent sa uskutočnilo 10. apríla v kine Javor. Pred porotu predstúpilo 13 súťažných čísel, čo dokopy znamenalo 130 súťažiacich. Prvé miesto patrilo Mini-hopkám, tanečníckam z Centra voľného času.

Máj

● Zachovávaním tradícií, postavením mestského mája s kultúrnym programom, každý rok sprítomňujeme kus histórie, učíme deti

Deň detí tento krát prebiehal rôznymi súťažami a vystúpeniami na Trojičnom námestí.

- Drevený gotický kostolík Všetkých svätých začal letnú sezónu tradične, koncertom Krásnych melódií v podaní žiakov a pedagógov zo základnej umeleckej školy.
- V spoločenských sálach, na námestiach a priestoroch kina Javor sa uskutočnili koncerty žiakov ZUŠ, S SZUŠ M. Rosinu, SZUŠ Pierrot
- V obradnej sieni sa konalo slávnostné odovzdávanie maturitných vysvedčení študentom stredných škôl.

Júl

● Už po 24-krát bola zapálená tradičná Vatra zvrchovanosti (22. júla) na Skalke nad Medvedzím. Týmto aktom sme si pripomenuli podpísanie Deklarácie Slovenskej národnej rady o zvrchovanosti Slovenska. Organizátormi boli Mesto Tvrdosín, Slovenská národná strana, MO Matice slovenskej.

● Folklórne slávnosti sú najväčším sviatkom milovníkov folklóru v Oraviciach. Tento rok si zaknihovali svoj 26. ročník (23.-24. júla), pričom priamo v prírodnom amfiteátri sme sa stretli už po piatykrát. V programe okrem slovenských regiónov nechýbala ani ochutnávka zahraničného temperamentu v zastúpení krajanov z Maďarska, Rumunska a ďalekého Izraela.

Vatra zvrchovanosti sa konala už 24-krát.

● Mesto Tvrdosín, Spolok dychovej hudby Tvrdošanka a Združenie dychových hudieb Slovenska – Žilina zorganizovali 30. júla pod záštitou predsedu Žilinského samosprávneho kraja Juraja Blanára XI. ročník Festivalu malých dychových hudieb Fordych. V súťažnej časti festivalu sa predstavili Dychové hudby Lužanka z Liptovskej Lužnej, Predmierčanka z Predmiera, Kolárovičanka z Kolárova, Fatranka zo Žiliny, Oravanka z Trstenej a Tvrdošanka z nášho mesta. O dobrú náladu sa počas hodnotenia poroty postarala Parafiálna deta orkestra Laskowa z Poľska.

● 30. júla sa uskutočnilo podujatie s názvom Enviro-sound 2.0 – mik-rok-festival elektronickej hudby a športu v areáli starej strelnice, ktorú už niekoľko dní pred podujatím dobrovoľníci pripravovali a čistili, aby si mladí aj rodinky s deťmi mohli zahrať netradičné porty, ako cornhole, fisbee alebo hacky-sack, no aj populárny futbal či bedminton a vypočuť si subžánre elektronickej hudby ko house, techno a drum and bass, ktoré hrali naživo traja DJ-i z Bratislavy a Tvrdošína. Hojná účasť na festivale organizátorom z občianskeho združenia OZ Projekt Plus naznačila, že má zmysel organizovať podobné podujatia, ktoré spájajú dobrú a užitočnú vec so zábavou a oddychom.

August

● Raj fantázie a labyrint snov. Pod týmto názvom bola vydaná hodnotná publikácia o živote a tvorbe Miroslava Knapa. Rozprávkový názov predurčoval aj jej uvedenie do života – na Oravskom hrade.

Na Expres street party vystúpila aj D. Mirgová a DJ Ekg.

do nočných hodín postarali DJ ukowach a Strapo.

● Občianske združenie Misia mladých dlhodobo pomáha oravským rodinám v náročných životných situáciách. Na Trojičnom námestí 7. augusta pripravili Zeleninový festival. Návštevníci okrem kúpy zeleniny mohli bezplatne ochutnať aj rôzne netradičné dobroty ako cviklové, cuketové alebo mrkvové koláče a dozvedieť sa zaujímavé informácie. Pre deti boli pripravené rôzne tvorivé dielne, súťaže, hry a aktivity. Zeleninový festival si dal za cieľ napomôcť k propagácii projektu Oravská zelenina, a predovšetkým podporiť myšlienku Predaja z dvora. Predaja ekologicky dopestovanej zeleniny, ktorá nemusí byť iba z obchodných reťazcov, ale od rodín, ktoré možno žijú práve v našej blízkosti a potrebujú takúto pomoc.

Festival zeleniny zorganizovala OZ Misia mladých.

Dni mesta tak, ako každý rok, aj tento mali veľký úspech.

● Mesto Tvrdošín zorganizovalo 12. augusta veľkolepú Expres street party s hviezdami slovenskej hudobnej scény s moderátorkou a DJ z Rádia Expres. Počet priaznivcov a fanúšikov, ktorí sa v podvečer zišli pri ZŠ Štefana Šmálika (kde sa podujatie konalo) však predčil najodvážnejšie tipy organizátorov aj samotných účinkujúcich. Podľa zvedavých otázok moderátorky Michaely Mäsiarovej a odpovedí z publika bolo jasné, že na párty prišli zo všetkých kútov Oravy. Rozprúdila tú pravú festivalovú atmosféru, v ktorej pokračoval DJ Ekg. Energická hudba napumpovala do žíl divákov skoro hmatateľnú iskru, torej následkom bolo radostné davové výskanie a skákanie do rytmu. Dominika Mirgová potešila predovšetkým dievčenské srdcia a o skvelý párty zážitok sa

September

● „Nemáme domov hľadať, ale vytvárať.“ Pod týmto mottom sa niesli tohtoročné oslavy Dní mesta. Jedinečná atmosféra, skvelá hudba a hromada spomienok – aj takto by sme mohli začať s opisom dní, ktoré po roku opäť spojili obyvateľov do jednej veľkej harmonickej skupiny priateľov, známych a rodiny. Dni mesta sa konali od 9. do 11. septembra. Prvýkrát bude v kronike obširnejšie uvedený program, aby všetci, ktorí budú čítať kroniku si mohli predstaviť úžasnú atmosféru Dní mesta.

● V piatok 9. septembra na Trojičnom námestí vystúpili hudobné skupiny Shock Band a Heľenine oči, ktoré známymi skladbami

rozprúdili krv v žilách nejednému divákovi. Priestor detského ihriska pri lodi Alica sa počas sobotného dopoludnia 10. septembra zmenil na malý rozprávkový raj, kde zástupcovia indiánov, havajčanov, pirátov, domorodcov a námorníkov otestovali detskú kreativitu, fantáziu a súťaživosť. Na jednotlivých stanovištiach – ostrovoch deti vyrábali čelenky anáramky, kvietky z krepového papiera, podliezali hula palicu, hádzali kolieska na cieľ, maľovali mušle, preplazili pavučinu, s knihou na hlave prešli prekážkovú dráhu, vyrábali lodičky z papiera, chytali rybičky a nechýbalo ani pravé indiánske maľovanie na tvár. Za splnenie úloh dostal každý sladkú odmenu a ozprávkové postavičky sa s deťmi rozlúčili žrebovaním bohatej tomboly.

Sobotné popoludnie prebiehalo na futbalovom areáli v kombinácii dobrého jedla, športu a zábavy. Popri tom, ako sa tímy z jednotlivých volebných obvodov podľa prísne tajných výherných receptov pustili do prípravy tradičných tvrdošinských halušiek s kapustou si ostatní členovia merali sily a techniky manévrovania s loptou v exhibičnom futbalovom turnaji. Na dvoch ihriskách hral každý s každým systémom 6+1 počas desať minútového zápasu. Víťazom sa stal tím volebného obvodu č. 1.

O víťazoch v kulinárskej úťaži rozhodla porota, ktorej v anonymnom hlasovaní najviac chutili halušky volebných obvodov 2,4 a 5. Ochutnať bolo možné gastronomické pochúťky, ktoré varili poľovníci a nechýbala ani chutná klobáska s pivom a kofolou.

Trojičné námestie sa počas nedele zaplnilo a nebyť architektonicky otvoreného priestoru, dalo by sa povedať, že „praskalo vo švíkoch“. Divadelné predstavenie pre deti O cínovom vojačikovi zahájilo posledný deň osláv mesta. Terchovská muzika zapísaná v zozname Unesco zastúpila folklór a tradíciu. Najznámejšia hudobná skupina štýlu a cappella na Slovensku Fragile svoj talent preukázala v rock-pop-jazzových hitoch svetovej a domácej scény. Členovia kapely The Backwards sa predviedli s dokonalou ilúziou živého vystúpenia skupiny The Beatles. O ich autentickeosti presvedčili nielen ich kostýmy, ale aj hlasy, či originál ľavoruký basový gitarista. Záverečnou bodkou za trojdňovými oslavami bola hudobná skupina Senzus.

Tradičný Michalský jarmok sa každý rok koná na Michalskom námestí. Už od včasných ranných hodín si tu jarmočníci rozkladali svoje stánky so širokým sortimentom tovaru. Nechýbal tradičný burčiak, dobrá medovina, tradičné jarmočné špeciality, a hlavne bohatý kultúrny program, v ktorom sa predstavili žiaci a žiačky z Centra voľného času, zo SZUŠ Martina Rosinu, hudobná skupina z Tvrdosína Lazareth a hudobná skupina Polemic, ktorá svojimi esničkami roztancovala celé námestie. Na záver sa predstavili na pódiu ešte Duo Orava Martina Rosinu. V MsKS bola inštalovaná výstava ovocia a zeleniny zo záhrad tvrdošinských pestovateľov.

Tradičný Michalský jarmok sa každý rok koná na Michalskom námestí.

• Koncom septembra sa na Michalskom námestí uskutočnil tradičný Michalský jarmok. Už od včasných ranných hodín si tu jarmočníci rozkladali svoje stánky so širokým sortimentom tovaru. Nechýbal tradičný burčiak, dobrá medovina, tradičné jarmočné špeciality, a hlavne bohatý kultúrny program, v ktorom sa predstavili žiaci a žiačky z Centra voľného času, zo SZUŠ Martina Rosinu, hudobná skupina z Tvrdosína Lazareth a hudobná skupina Polemic, ktorá svojimi esničkami roztancovala celé námestie. Na záver sa predstavili na pódiu ešte Duo Orava Martina Rosinu. V MsKS bola inštalovaná výstava ovocia a zeleniny zo záhrad tvrdošinských pestovateľov.

• Mesto Tvrdosín a autori Miloš Dudáš a Alexander Jiroušek pripravili výstavu fotografií „Drevené kostoly na Slovensku“, ktorá bola inštalovaná vo Výstavnej sále MsKS Medvedzie. Výstava trvala od 28.9. do 31.12.2016.

● V hoteli Limba bol otvorený relaxačno-skrášľovací salón Ladies & Gentleman pod vedením Vierky Ondříkovej. Masáže, pedikúra, manikúra, kaderníctvo, kozmetika a potreby zákazníka sú na prvom mieste a pod jednou strechou.

Spomienkový lampiónový sprievod Pre všetkých v nebi.

odborná porota, ktorej predsedom bol Matej Ružička, redaktor STV z Dolného Kubína a členmi boli Dominik Kianička, novinár a mediálny partner zo Žiliny a Lucia Langová, moderátorka zo Žiliny.

● Október je v spoločnosti vnímaný ako Mesiac úcty k starším. V mestskom kultúrnom stredisku sa počas októbra uskutočnili koncerty pre seniorov.

Október

● Dňa 27. 10 sa konal Spomienkový lampiónový sprievod s názvom Pre všetkých v nebi, ktorý viedol z Michalského námestia cez Trojičné až do cintorína v Tvrdosíne. Zúčastnili sa ho deti MŠ a žiaci ZŠ so svojimi rodičmi.

● Dvadsať mladých moderátorov malo možnosť prezentovať svoj talent 13. októbra na 15. ročníku regionálnej súťaže mladých moderátorov pod názvom „Oravský mikrofón“ v spoločenskej sále MsKS. Vo vekovej kategórii 11-14 rokov súťažilo sedem žiakov a v kategórii 15-18 rokov celkom štrnásť študentov z celej Oravy. Jednotlivé výkony hodnotila

November

● Pri pamätníku Tri zápalky si študenti stredných škôl pripomenuli význam Dňa študentstva a tragickú smrť rodáka Mareka Frauwirtha.

● Centrum voľného času oslávilo svoje 30. narodeniny. Pri tejto príležitosti sa v kine Javor konala veľkolepá šou, ktorá prešla všetkými obdobiami existencie tohto zariadenia. Zaspomínali si zakladatelia, učitelia i samotné deti, ktoré tam strávili množstvo času.

● V priestoroch kina Javor sa 8. 11. uskutočnil Ekotopfilm/Envirofilm - Junior festival. Žiaci základných a stredných škôl videli fascinujúce dokumentárne filmy z celého sveta. Tvrdosín sa stal už niekoľkokrát partnerom

Študenti si pri pamätníku pripomenuli Deň študentstva a tragickú smrť M. Frauwirtha.

tour Ekotopfilm - Envirofilm, medzinárodného filmového festivalu zameraného na témy súvisiace s ekológiou, ochranou životného prostredia a trvalo udržateľným rozvojom.

● Deň vojnových veteránov/ Deň červených makov si 11. 11. zástupcovia mesta a vojenskej správy uctili pri Pamätníku padlých v I. svetovej vojne v mestskom parku.

● Výstava z celomestskej súťaže „Mesto čami fotografa“ trvala vp vestibule MsKS od 8. 11. do 31.12.

December

Uvítanie Mikuláša prilákalo množstvo detí s rodičmi.

- Na Trojičnom námestí sa konalo tradičné Stretnutie s Mikulášom, rozsvietenie vianočnej výzdoby v meste a vianočné trhy. Deti z CVČ pripravili pásma a Peribabe a Jakubkovi.
- 9. decembra konalo kultúrno-spoločenské podujatie Sviatok príbuznosti. Športová hala bola zaplnená do posledného miesta.
- Počas celého decembra sa konali vianočné koncerty žiakov základných umeleckých škôl a vianočné posedenia rôznych organizácií.

VII. ŠPORT A TELESNÁ KULTÚRA

Ocenení športovci za rok 2015

- Na tradičnej Novoročnej čaši, ktorá konala 26. februára 2016 boli ocenení za reprezentáciu mesta a športové úspechy v roku 2015 športovci za futbal - Peter Šikyňa, Ľubomír Gerát; tenis – Karolína Šašková; florbal – Michaela Ješšová, Radka Rennerová, Barbora Spišiaková; stolný tenis – Martin Kysel, Jakub Kuloštiak; triatlón – Peter Števánka; snooker – Andrej Burdel.

Ocenení športovci na Novoročnej čaši.

PRIEREZ ŠPORTOVÝCH UDALOSTI ROKA 2016

- Začiatkom roka 2016 sa v mestskej športovej hale uskutočnil 1. ročník futsalového turnaja pre neregistrovaných hráčov. Na turnaji sa zúčastnilo 8 mužstiev. Víťazom premiového ročníka sa stal Rodina team.

- Najvýznamnejší úspech v krátkej histórii Snookrového klubu Tvrdosín bola finálová účasť Andreja Burdeľa na najprestížnejšom turnaji sezóny – Masters.

- Tenistka Karolína Šašková spolu s ďalšími dvomi hráčkami z Trnavy a Bratislavy na majstrovstvách Európy skončili na 9. mieste spomedzi 32 krajín. Svojou hrou tak potvrdili vysokú výkonnosť pri nasadení v turnajoch.

- Na Vladine bolo 18. februára slávnostne otvorené a dané do užívania nové už štvrté multifunkčné ihrisko pre loptové športy ako je futbal, basketbal, tenis, nohejbal, či iné športy, pre ktoré boli vytvorené podmienky. Zelenú pásku symbolicky prestrihol primátor

Finálový zápas futsalového turnaja pre neregistrovaných hráčov.

Alžbeta Ďuríková v žltom v akcii.

organizátorom prialo, a tak sa 20 družstiev detí stretlo na mestskom futbalovom štadióne, kde ich atletickú zdatnosť preverilo 8 atletických disciplín. Prvé miesto si vybojovala 4. A zo ZŠ M. Medveckej, druhé miesto obsadila 4. B zo ZŠ Š. Šmálika a na treťom mieste skončila 4. C zo ZŠ M. Medveckej.

● Podpora mesta fyzickej zdatnosti, pohybu, športu, a predovšetkým možnosti aktívne využiť voľný čas nielen našich detí sa odrazila vo výstavbe nových športovísk – futbalového a hokejbalového ihriska.

● Na štart sa počas Tvrdošínskej dvanástky postavilo 268 pretekárov. Najstarším účastníkom bol Ján Paško.

Ivan Šaško spolu s Dušanom Galisom, splnomocnencom vlády SR pre mládež a šport, Jánom Richterom, ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny, Vierou Mazúrovou, poslankyňou NR SR a Jánom Voštenákom, predsedom Okresnej rady Smer-SD.

● V semifinálovom zápase sa hráčky FBK Tvrdosín v Ženskej florbalovej extralige umiestnili na bronzovej priečke.

● Prvé majstrovstvá Slovenska zahájili družstvá starších žiakov a žiačok v stolnom tenise. Dievčatá sa prebojovali medzi 8 najlepších, kde skončili na treťom mieste.

● Mesto v spolupráci s Detským atletickým zväzom zorganizovalo v stredu 25. mája podujatie s názvom Det-ské atletické preteky, na ktorom sa zúčastnili žiaci prvého stupňa oboch základných škôl v Tvrdosíne. Počasie

Det-ské atletické preteky poznali svojich víťazov.

Štart Tvrdošínskej dvanástky.

vánkovi podarilo obhájiť minuloročné prvenstvo v súťaži Kross triatlon na Slovensku.

● Bežecké a cyklistické preteky na Javorový vrch pod názvom Na vrchol možností boli tento rok venované spomienke na Štefana Vajduľáka.

● Nielen pre občanov, ktorí sú telom aj dušou oddaní športu, pribudlo nové futbalové ihrisko. Bolo tu nainštalované aj osvetlenie, a teda mohli všetci trénovať aj v neskorších večerných hodinách.

● Po víťazstve vo francúzskom Wittelsheime si volejbalisti z VK Tvrdosín pripísali na Medzinárodnom turnaji integrácie v Poľsku už druhé víťazstvo.

● Na 28. ročníku Medzinárodnej Paraafiády detí a mládeže Slovenského orla sa zúčastnili mladí športovci z nášho mesta. Celkovo získali 3 zlaté, 2 strieborné a 2 bronzové medaily.

● V závere júla sa konal tradičný Anna turnaj na multifunkčnom ihrisku s umelou trávou pri SOŠ lesníckej. Víťazom sa stalo mužstvo Dravcov, ktoré neokúsilo ani raz trpkosť prehry.

● O budúcnosť slovenského tenisu sa báť nemusíme. Veľkou nádejou je Karolína Šašková, ktorá v rámci ďalšieho rozvoja začala hrať so staršími hráčkami. Svoj talent s raketou v ruke dokazovala v nejednom turnaji, odkiaľ odchádzala s víťaznými trofejami.

● V závere triatlonovej sezóny sa Petrovi Šte-

K. Šašková pri tréningu.

MOŽNOSTI ŠPORTOVÉHO VYŽITIA V MESTE

Futbalová hracia plocha bola využívaná naplno

Futbal je kolektívna hra, pre ktorú treba mať aj vhodné hracie plochy. V Tvrdosíne je 5 mužstiev, z toho sú 4 mládežnícke (od najmensej prípravky až po dospelosť) a jedno družstvo dospelých. Pokryť tréningový plán týchto mužstiev už nebolo možné, a preto sa pristúpilo k vybudovaniu druhej trávnej plochy v areáli futbalového štadióna. Na hracej ploche boli osadené nové bránky, lavičky, ochranné siete, aby mládež, ale aj dospelí mohli trénovať a hrať na tomto ihrisku, ktoré svojou metrážou spĺňa všetky normy.

Tenisová hala s povrchom ako na US Open

Kto by to bol povedal, že od roku 2007, kedy bola otvorená tenisová hala bude o tzv. „biely“ šport v našom meste taký záujem. Veď tento šport nehrali len malé

deti, ale aj mládež a dospelí. Mnoho z nich dokonca nebolo ani z Tvrdosína. Aby sa tento šport u nás rozvíjal a napredoval, vedenie mesta investovalo do nového moderného tenisového povrchu, na ktorom sa hráva nielen na svetových tenisových turnajoch, ako je US Open, ale sa nachádza aj v mnohých tenisových centrách. Investície do tenisovej haly sa vracali v podobe úspechov našich tenisových talentov, keď Tvrdosín začal byť známy slovenskej tenisovej verejnosti.

Stolnotenisová herňa

V objekte prebehla rekonštrukcia dreveného krovu, boli vymenené drevené okná za plastové, niektoré boli zamurované. Fasáda bola zateplená a položená nová strešná krytina. Mesto zrekonštruovalo objekt, aby funkčne slúžil pre všetkých záujemcov, najmä stolnotenisovej mládeži a dospelým, ktorí chcú reprezentovať mesto.

Multifunkčné ihrisko

Multifunkčné ihriská sú pre vedenie mesta výbornou investíciou. Využívalo ich množstvo ľudí od najmenších detí až po dospelých, nielen počas letných mesiacov, ale dokonca aj v zime. V mestskej časti Medvedzie bolo multifunkčné ihrisko,

ktoré sa využíva už niekoľko rokov, nielen deťmi a mládežou, ale aj dospelými. V roku 2016 pribudlo na Vladine ďalšie multifunkčné ihrisko, ktoré slúži všetkým. Môže sa na ňom hrať od futbalu, po volejbal, tenis aj mnoho ďalších športov.

Cez zimu ľadová plocha, cez leto ihrisko pre hokejbal

Na ľadovú plochu sme si už ako občania mesta zvykli. V zime si občania nevedeli už ani predstaviť, že si nezakorčuľujú, nezahrajú hokej. Preto aj mesto každoročne vychádza s cenami na vstupnom v ústrety občanom za symbolickú cenu.

V lete sa táto ľadová plocha menila na hokejbalovú plochu. Mesto zakúpilo mantinely, vyasfaltovalo a namaľovalo ihrisko a zakúpilo bránky, takže odvtedy nič nebráni každému, kto má chuť a vzťah k hokejbalu si môže kedykoľvek zahrať od jari až do neskorej jesene podľa počasia.

Fitness prvky a detské ihriská sú už samozrejmosťou

V každej z mestských častí nájdete rôzne fitness prvky s možnosťou zašportovať si a spraviť niečo pre seba.

Taktiež jednou z priorít mesta sú naši najmenší občania. Preto každoročne pribúdajú ďalšie a ďalšie detské ihriská, kde sa detičky môžu do sýtosti vyhrať, vyskakať, vyhojdať, a zároveň rozvíjať svoju kreativitu a predstavivosť.

ŠPORTOVÉ KLUBY

ŠK Tvrdošín – Futbalový klub

Predprípravka:

Úlohou tejto vekovej kategórie aby sa naučili základy futbalu ako prihrávka, strela a postupne týchto hráčov zapracovávať do prípravky. Trénovali pod vedením Jaroslava Hradského.

Prípravka:

V súťažnom ročníku 2016/2017 skončili naši najmenší futbalisti v skupine na 1. mieste bez väčšieho zaváhania. Na záverečnom turnaji v Istebnom pod vedením Jakuba Betuštiaka skončili v celkovom umiestnení na

celej Orave druhí.

Mladší žiaci hrali tretiu žiacku ligu. V jesennej časti súťažného ročníka 2016/2017 skončili na druhom mieste.

Starší žiaci hrali tretiu žiacku ligu. V jesennej časti súťažného ročníka 2016/2017 skončili na 7. mieste. Trénerom bol Milan Sirota ml.

Dorast hral v ročníku 2016/2017 jesennú časť súťaže v tretej lige Sever, kde obsadil 8. pozíciu. Družstvo viedol Marcel Bednár.

Mužov jeseň ročníka 2017/2018 nezachytila v najlepšej forme. Na jar prehrali s Rosinou a remizovali v Diviakoch. Do konca súťaže bojoval Tvrdošín o prísľušnosť v IV. lige aj v nasledujúcom ročníku. Vedúcim bol Anton Betuštiak, lekár Viktor Jantošík.

Družstvo malo navyiac ako na záchranu, veď kostru mužstva tvorili skúsení hráči, ako Machunka, Hradský, Sirota, Palider, Mahút, ktorí boli doplnení o mladíkov.

FBK Tvrdošín – Florbalový klub

Klub zastrešoval činnosť mužstiev od samotnej predprípravky až po ženy, čo je 7 kategórií. V kategórii žien, ktorá je prioritou klubu sa pod vedením trénerov Milana Burdeľa podarilo v najvyššej florbalovej súťaži (Extralige žien) vybojovať 3. miesto v najvyššej súťaži Slovenska. Klub sa mohol tiež pochváliť reprezentantkami Slovenska, ktoré pravidelne reprezentovali Slovensko, mesto a klub, ako je Michaela Ješšová, Miriam Buková.

FBK Tvrdošín taktiež zastrešuje turnaj TS Cup, ktorý sa od I. ročníka dostal na medzinárodnú úroveň. V roku 2016 sa zúčastnilo 34 družstiev so Slovenska, Čiech a Poľskej republiky. Organizátori pre atraktivnosť turnaja pozývali niektoré kvalitné družstvá bez štartovného. Hlavným organizátorom bolo mesto Tvrdošín v spolupráci s Florbalovým klubom Tvrdošín a Centrom voľného času. Turnaj sa konal každoročne v dvoch kategóriách. amatéri a muži. Tvrdošín Veteran Cup

(TS CUP Veteran) sa zúčastnilo 6 družstiev zo Slovenska a Poľska. Hlavným organizátorom bolo mesto Tvrdošín v spolupráci s Florbalovým klubom Tvrdošín a Centrom voľného času. Turnaj postupne naberal na atraktivitu.

Šachový klub – MŠK Tvrdošín

MŠK Tvrdošín malo dve družstvá. **A družstvo** v uplynulej sezóne 2015/16 hralo v 4. lige sk. C12. V súťaži bolo 12 družstiev z okresov Oravy – 3 družstvá, a to Tvrdošín, Trstená, Dolný Kubín a Liptov – ostatných 9 družstiev. Hralo sa systémom každý s každým jedno-kolovo podľa rozpisu na začiatku súťaže.

Cieľ, ktorý si A družstvo dalo pred začiatkom súťaže, a to návrat do 3. ligy, sa nepodarilo naplniť. Celú súťaž odohralo v nezmenenej zostave, ako hralo 3. ligu sk. C1. Ešte dve kolá pred koncom súťaže boli na prvom mieste a postup mali vo svojich rukách. Delili sa o prvé miesto s MŠK Trstenou. Záver nevládli a skončili na 3. mieste, čo je pekné umiestnenie, ale ktoré je zároveň aj sklamaním. Potvrdilo sa pravidlo, že kde sa dvaja bijú, tretí zvíťazí. Nakoniec postúpila LŠŠ L. Mikuláš jun. B. remízovú koncovku.

B družstvo MŠK Tvrdošín v sezóne 2016 hralo 5. ligu sk. C12, čo je Liptovská okresná súťaž. Na Orave bolo málo družstiev, aby sa hrala okresná súťaž, preto družstvá z Oravy hrali v tejto súťaži. Tu dostávali možnosť si zahrať mladí hráči, ktorí ešte len zbierali turnajové skúsenosti. Skončili na peknom 4. mieste a zároveň sa stali majstrami Oravy.

Volejbalový klub – VK Tvrdošín

Volejbalový klub Tvrdošín (VK Tvrdošín) v roku 2016 reprezentovali družstvá žien, žiačok, prípravky a mix družstvo, ktoré hrali súťaže riadené OVL a zúčastnili sa volejbalových turnajov na Slovensku, vo Francúzsku, Poľsku. Ako tréneri v rámci dobrovoľníctva pracovali: Marian Mika, Michal Masnica, Markéta Kotlíková a Ján Furdek.

Na propagáciu volejbalu v meste, ako aj okolí VK Tvrdošín, organizovali volejbalový krúžok pre deti vo veku 9-19 rokov, kde sa učili základné herné činnosti vo volejbale. Klub bol otvorený pre záujemcov všetkých

vekových kategórií. Klub sa zameriaval hlavne na volejbal dievčenských družstiev, ale tréningov sa zúčastňovali aj chlapci. Klub sa zúčastňoval aj súťaží zmiešaných družstiev.

Stolný tenis – Stolnotenisový klub Tvrdošín

Stolnotenisový klub mal v roku 2016 až 55 členov. V klube pracovali dvaja tréneri. Juraj Teplanský, ktorý sa venoval žiactvu a Ján Buczacki zabezpečoval dospelých a ešte po odchode do dôchodku vypomáhal podľa potreby aj pri de-

ťoch.

V mládežníckych kategóriách dovŕšili svoje úspešné ťaženie v kategórii staršieho žiactva Natália Divinská a Dalibor Diko. Ako slovenskí reprezentanti sa zúčastnili Majstrovstiev Európy v Portugalsku. Diko sa stal aj majstrom Slovenska vo dvojhre. Natália po skončení súťažného ročníka 2016/17 odišla do Ružomberka. Mladí hráči získali na majstrovstvách kraja jednotlivcov 9 zlatých medailí, o ktoré sa podelili Dalibor Diko, Martin Kysel, Natália Divinská, Katarína Belopotčanová, Sára Ferencíková a Karin Drbiaková. Pridali aj strieborné a bronzové medaily.

Družstvá mladších žiakov aj žiačok si vybojovali účasť na M-SR družstiev, kde za účasti 8 družstiev dievčatá skončili na 4. mieste a chlapci na 5. mieste. Dievčatá postúpili na M-SR ako majsterky kraja a chlapci z 2. miesta.

V mužských súťažiach mladí podľa predpokladov zostúpili z extraligy do 1. Ligy. K úspešným hráčom klubu patrili aj Ján Buczacki, ktorý vo vekovej kategórii 65-69 ročných obhájil v roku 2016 titul majstra Slovenska z roku 2016. Bol aj v reprezentácii SR pre túto vekovú kategóriu. Aj na základe týchto výsledkov sa zúčastnil v roku 2018 majstrovstiev sveta v americkom Las Vegas.

Vedenie klubu pracovalo v rovnakom zložení : predseda: Ján Buczacki, podpredseda : Dušan Lupták, členovia : Ján Argaláš, Emil Kajánek, Richard Lupták.

Tenis – Tenisový klub Tvrdosín

O úspechy tenisu v Tvrdosíne medzi mládežníckymi kategóriami sa starali najmä sestry Karolína a Barborka Šaškové, ktoré dosahovali úspechy nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

SNOOKER CLUB Tvrdosín

Všetci členovia SCTS sa aktívne zapájali do tréningového procesu, zúčastňovali sa na ligových zápasoch a turnajoch play-off v Bratislave, Prešove a Košiciach, ako aj iných domácich a zahraničných turnajoch. Šírenie osvetu a o účinkovaní v mie-

stných a oblastných periodikách a internetových portáloch patrili medzi ďalšie významné aktivity klubu, vďaka ktorým sa gentlemanská hra - Snooker v našom regióne popularizovala.

Cykloturistický klub Tvrdosín – Medvedzie

CTKT sa v roku 2016 rozrástla a má 48-člennú základňu. Počas roka organizovali viac ako 40 podujatí v zime, lete a jeseni.

Ako CTKT sa zúčastňovali akcií, ktoré organizovalo mesto Tvrdosín: Oravická lyža, Stopa bez hraníc Witow, ale tiež akcií, ktoré poriadali iné športové kluby. Zúčastňovali sa jarných

upratovaní pre skrášlenie a čistotu mesta. Preto, že sa pohybovali po neznámych miestach (Orava, Morava, Polsko, Srbsko atď.) na bicykloch, mali možnosť spropagovať mesto Tvrdosín a súkromných podnikateľov vo forme reklamy na dresoch a umiestnením firemného loga na sprievodných vozidlách.

Milou udalosťou v roku 2016 bola desať dňová túra po Srbskej Vojvodine, kde v dedinke Selenča sa stretli s folkloristami, ktorí sa prihlásili do súťaže - Zem spieva.

VIII. HISTÓRIA, INÉ UDALOSTI, ZAUJÍMAVOSTI

Symboly mesta

Erb mesta

V modrom štíte je šikmé strieborné skalné bralo, po ktorom kráča zlatá líška.

Vlajka mesta :

Vlajku mesta tvorí 9 pozdĺžnych pruhov rovnakej šírky trikrát vo farbách žltá, modrá a biela. Vlajka je ukončená

zástrihom.

Pečať mesta

Logo mesta

Mesto na svoju identifikáciu používa erb mesta.

Pripomíname si I 20. výročie vzniku okresu Tvrdosín, a zároveň povýšenie nášho mesta na okresné mesto 1996 - 2016

Primátor mesta Tvrdosín Ing. Ivan Šaško 15. augusta 1996 prevzal z rúk premiéra Vlády SR spolu s 10 primátormi okresných miest Žilinského kraja dekrét o tom, že v zmysle zákona Národnej rady SR je mesto Tvrdosín sídlom okresu Tvrdosín, do ktorého patrí mesto Trstená a obce Suchá Hora, Hladovka, Vitanová, Čimhová, Liesek, Brezovica, Zábiedovo, Štefanov, Nižná, Podbiel, Oravský Biely Potok, Habovka a Zuberec. Citujúc slová primátora I. Šašku sa vraciame do obdobia pred 20-mi rokmi: „Po 74 rokoch sa naše mesto opäť stáva okresným mestom. Dokázali

sme to! Nedá mi pri tejto príležitosti povedať: Konečne zase zvíťazil zdravý rozum. A ešte: verím, že navždy. Robíme to, čo musíme, lebo sme dostali dôveru a tú nemôžeme sklamať.“ Keď podľa vládneho návrhu zákona o územnosprávnom členení mali byť na území Oravy vytvorené tri okresy, Tvrdosín deklaroval svoj záujem a pripravenosť všetkých priestorových a materiálnych podmienok, aby sa opäť stal okresným mestom. Záujem prejavili aj mesto Trstená a obec Nižná. „Nebolo to ľahké obdobie. Ti, ktorí boli priamymi aktérmi, si pamätajú ako rozhodovanie o územno-správnom členení prebiehalo. Dnes je ťažko, najmä mladým ľuďom, vysvetliť, aké lobistické skupiny sa sformovali, ako nám hádzali prekážky, akému tlaku sme museli čeliť, aby sme prinavrátili sídlo okresu naspäť do nášho mesta,“ spomína na toto obdobie primátor I. Šaško. V roku 1996 bol Tvrdosín druhým najväčším mestom na Orave s 9500 obyvateľmi. „Tak, ako sme to uvádzali v mnohých našich predchádzajúcich stanoviskách, mesto bolo okamžite pripravené zabezpečiť všetky požadované priestorové podmienky pre úrady všeobecnej, špecializovanej, ale aj osobitnej štátnej správy bez toho, aby štát musel vynaložiť čo i len minimálnu investíciu na fungovanie okresného úradu. Nielen priestorové zázemie, ale aj ľudský potenciál.“

V tom období obvodný úrad všeobecnej štátnej správy, životného prostredia a úrad práce sídlili v internáte Strednej priemyselnej školy. Tvrdosín bol dopravnou križovatkou pre hornú Oravu, železničným napojením na túto oblasť. Sídlili tu uzlové inštitúcie, ako obvodné oddelenie požiarnej ochrany, energetických závodov, polície, významné podniky s celooravskou pôsobnosťou, vytvorené boli dobré podmienky pre stredné školstvo (Stredná priemyselná škola, obchodná akadémia, Gymnázium, Lesnícke učilište) s nadregionálnou pôsobnosťou. „Na jednej strane sme boli radi, že tvorcovia zákona pochopili význam nášho mesta a zaradili ho do návrhu ako okresné mesto, na druhej strane nás znepokojovali aktivity mesta Trstená a obce Nižná. Ponúkali objekty, do ktorých bolo potrebné veľa investovať. Viedli sme veľa rokovaní, aby sme kompetentných presvedčili o tom, že pri najlepšie vybavenom modeli pre hornú Oravu má Tvrdosín najlepšie podmienky z hľadiska spádovosti, dopravného spojenia, službami, obchodnou sieťou a kultúrno-spoločenskými podmienkami. Predovšetkým nám však išlo o čaro nášho mesta, aby bola čo najlepšia dostupnosť k miestnym orgánom štátnej správy, teda k pracoviskám okresného úradu. Rokovaním, ale najmä splnením všetkých požadovaných podmienok a zabezpečením priestorov získal Tvrdosín rozhodnutím Vlády SR štatút okresného mesta.“

Zdroj: Tvrdosín, Noviny občanov okresného mesta Tvrdosín, 2016, č. 1

110 rokov Urbáru v Tvrdošíne

Vývin urbárov sa začal už v 13. storočí. Vtedy to ešte boli knihy so zapísanými povinnosťami poddaných, ktoré dali spisovať ich zemepáni. Počas nasledujúcich 6 storočí prešiel mnohými zmenami z hľadiska vývoja práv-

nych pomerov k pôde, ktorý smerovali k vydaniu tzv. Tereziánskeho urbáru. O takmer sto rokov neskôr bol vydaný tzv. Urbársky patent, ktorým sa úplne zrušil dovtedajší urbársky pomer voči zemepánovi a urbárnici sa stali i právnyimi vlastníkmi poddanskej pôdy. V roku 1898 došlo k vydaniu osobitného zákona pre podmienky urbárníkov v Uhorsku. Bol to zákonný článok XIX. z roku 1898, podľa ktorého bolo o osem rokov neskôr založené aj urbárske spoločenstvo v našom meste. Po úvodných slovách predsedu urbáru Ing. Ivana Šašku, ktorý v krátkosti zhrnul históriu urbáru, pokračovalo rokovanie pracovnou časťou, v ktorej odznali správy o hospodárení a činnosti pozemkových spoločenstiev Združenia urbárskych

spolumajiteľov a Súkromných vlastníkov lesov za uplynulý rok.

Prítomní členovia boli oboznámení aj so správou o činnosti dozornej rady a urbárnici následne schválili plány na ďalší rok. Jedným z cieľov do budúcnosti je rekonštrukcia a modernizácia urbárskej pily. Na tento účel by mohli byť využité aj eurofondy, ktoré už v minulosti pomohli na vylepšenie ekonomických ukazovateľov lesa i zveľadenie urbárskeho majetku získaním potrebnej techniky. Toto všetko je podmienené myšlienkou podporiť zhodnocovanie dreva v domácom prostredí, čo by zároveň mohlo zabrániť jeho vývozu za hranice. Vo filme, ktorý odznel 2. júla na výročnej urbárskej schôdzi bolo uvedených niekoľko informácií pri príležitosti 110. výročia založenia Urbáru, zameraných na jeho historickú hodnotu. Z pôvodných 319 členov sa toto spoločenstvo rozrástlo na viac ako 900 členov, obhospodaruje 2150 hektárov lesa, pričom je prvoradá úloha kladená na ochranu životného prostredia, prípravu nových plôch a výsadbu stromov. „*Sme veľké spoločenstvo, kde prostredníctvom našich zástupcov pod dozorom kvalifikovaných odborníkov vieme s plnou zodpovednosťou, aj keď to vôbec nie je jednoduché, zabezpečiť jeho chod so všetkými funkciami. Už v prvých jarných mesiacoch sme začali s prípravou lesa na zalesňovanie. Na takmer 33 hektároch holín sme vysadili 134 tisíc sadeníc smreka, jedle a duba,*“ povedala V. Jančeková prostredníctvom filmového dokumentu. Okrem iného tiež spomenula rekonštrukčné práce na kostolíku sv. Anny v Oraviciach, športové aktivity, ako cezhraničné bežkárske preteky za účasti prezidentov oboch štátov a v neposlednom rade aj výstavbu urbárskeho domu – koliby Hubertky, ktorá už rok poskytuje svoje služby turistom.

Zdroj: Tvrdošín, Noviny občanov okresného mesta Tvrdošín, 2016, č. 4, videofilm o činnosti Urbáru Tvrdošín

Činnosť dobrovoľného hasičského zboru

V oblasti odbornej prípravy sa venovali odbornej príprave členov v technickej a taktickej pripravenosti na zdolávanie požiarov. Dňa 5. apríla bolo vykonané zaškolenie obsluhy cisternovej automobilovej striekačky Iveco Deali. Tohto zaškolenia sa zúčastnilo 9. členov organizácie. Súčasťou odbornej pripravenosti bola aj účasť na okresnej súťaži hasičských družstiev vo Vitanovej. Členovia DHZ sa tam umiestnili na 7. mieste z 15 družstiev. V súťaži Štafeta obsadili 1. miesto a ešte si vylepšili svoj štafetový rekord, ktorý dosiahli v Tvrdošíne. Tejto súťaže sa zúčastnili: Gabo Želudek, Vladimír Rýdzik, Miloš Gonda, Andrej Krúpa, Tomáš Badán, Martin Jaroš, Peter Jaroš, Dominik Želudek a Patrik Medvecký. Trvale zabezpečovali pripravenosť a funkčnosť zverenej techniky: vozidlo Mercedes Sprinter aj jeho zariadenia: vodné tlakové zariadenie Minimax, hydraulické zariadenie Lukas, plávajúce čerpadlo Cyklon s motorom Honda, PS 12, kalové čerpadlo, prenosný ventilátor na odsávanie dymu zo zadymených priestorov.

V tomto roku požiadali o zaradenie do skupiny „B“ a získali dotáciu na kompletné zásahové oblečenie. Zverenú techniku kontrolovali a opravovali Vladimír Rýdzik a Miloš Gonda.

V priebehu roka sa zúčastnili osláv sv. Floriana v Zábiedove, osláv sv. Anny v Oraviciach, kde pomáhali organizátorom pri usporiadaní a riadení premávky.

Členovia DHZ boli pozvaní do Košcieliska, partnerskej gminy Mesta Tvrdošín, kde sa zúčastnili ceremónie vysviacky hasičského vozidla Scania a jeho zavedenia do užívania.

Zúčastnili sa aj na likvidácii požiaru 14. februára v Oraviciach na chate Bajo (bývala chata Lux). Tento požiar vznikol v skorých ranných hodinách a začal sa šíriť z oblasti kotolne na celú chatu. Aj keď to bolo v skorých ranných hodinách, podarilo sa evakuovať všetkých ubytovaných hostí. Napriek snahe hasičov z HaZZ Tvrdo-

šin ako aj dobrovoľných, a to DHZ Zuberec, DHZ Vitanová, DHZ Liesek, DHZ Suchá Hora, DHZ Čimhová a DHZ Tvrdošín, podarilo sa im zachrániť len časť chaty.

Keď že sa táto chata nachádzala v katastrálnom území Tvrdošína, po uhasení požiaru robili hasičský dozor a dohášali lokálne ohniská.

V novembri zasahovali pri likvidácii požiaru kontajnera v objekte Senátor bar. Pri požari tohto kontajnera sa chytilo podkrovie budovy medzi barom Senátor a firmou Uniteam. Tu pomáhali pri likvidácii požiaru. Na pomoc boli privolaní aj hasiči zo Štefanova, ktorí zabezpečovali prísun vody. Požiar sa podarilo zlikvidovať po troch hodinách.

Otec atómového vedca sa narodil v Tvrdošíne

Históriu mesta obohatili nové informácie od geofyzika Mgr. Vladimíra Stojeho o rodine Szilardovcov (Spitzovcov), a najmä živote a práci Lea Szilarda, objaviteľa neutrónovej reťazovej reakcie, priemyselného využívania atómovej energie.

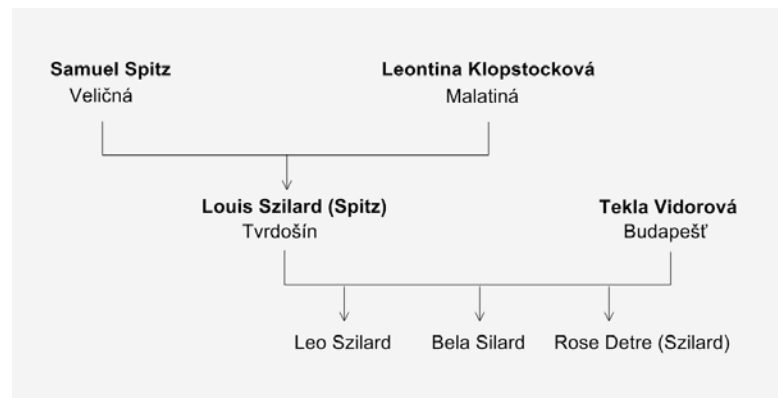
. Dňa 23.12.1860 sa v Tvrdošíne v židovskej poľnohospodárskej rodine narodil Louis Spitz. O štyridsať rokov neskôr, roku 1900, si ako budapeštiansky stavebný inžinier na nátlak uhorskej vlády na ľudí s nemeckými menami zmenil priezvisko na maďarské Szilárd. Roku 1898 sa jemu a jeho žene v Budapešti narodil syn Leo Spitz, ktorý mal od roku 1900 tiež nové meno Szilárd Leó

V Tvrdošíne narodil Louis Szilard

Po odchode z Maďarska roku 1919 sa syn tvrdošínskeho rodáka Louisa Szilarda začal písať bez dlžňov ako Leo Szilard. V roku 1933 vo Veľkej Británii objavil uvoľňovanie atómovej energie pomocou neutrónovej reťazovej reakcie, v roku 1939 v Spojených štátoch pomocou podpisu svojho slávneho kamaráta Alberta Einsteina pod svojim dopisom efektívne upozornil amerického prezidenta F. D. Roosevelta na hrozbu vývoja atómových zbraní v nacistickom Nemecku, a urobil množstvo iných významných vecí, ktoré ovplyvnili vývoj fyziky, molekulárnej biológie aj dejín dvadsiateho storočia.

Otec tvrdošíňčana Louisa Szilarda (Spitza), starý otec vedca Lea Szilarda, bol poľnohospodár Samuel Spitz z Veličnej. Jeho žena z židovskej rodiny v Malatinej sa za slobodna volala Leontina Klopstocková (lekár Robert Klopstock, kamarát spisovateľa Franza Kafku, bol jej prasynovcom). Novomanželia sa pobrali hospodáriť do Tvrdošína, kde sa im narodil syn Louis, ale ako pribúdalo detí, malé hospodárstvo ich nestačilo uživiť a po niekoľkých rokoch sa začalo sťahovanie rodiny na rôzne miesta na Slovensku, kde sa podnikavému Samuelovi Spitzovi niekedy viacej a niekedy menej darilo uživiť celú rodinu. Štyria synovia chodili do židovských po nemecky vyučujúcich škôl prvého stupňa, dcéry boli doma a podľa finančnej situácie ich niekedy učili domáce učiteľky. Deti vonka čo to pochytili zo slovenčiny, ale doma sa rozprávalo po nemecky a čítala sa nemecká literatúra.

Ako desaťročný nastúpil Louis Spitz na maďarské Kremnické gymnázium a začalo sa mu trápenie s maďarčinou. Po maturite roku 1880 odišiel študovať inžinierstvo do Budapešti, štúdium mu išlo dobre a po dokončení začal kariéru stavebného inžiniera a neskôr aj stavebného podnikateľa. Jeho hlavným oborom boli železničné mosty. Po maďarsky síce nehovoril dobre, ale to nebolo na prekážku, aby sa mohol dvoriť svojej

Starý otec a stará mama Lea Szilarda z otcovej strany boli z Oravy.

veľkej láske a budúcej manželke Tekle Vidorovej, dcére budapeštianskeho lekára a činníka židovskej obce Sigmunda Vidora, pretože aj ona bola z pôvodne po nemecky rozprávajúceho prostredia (otec sa pred pomaďarčením mena volal Lustig). Po svadbe sa im narodili tri deti, najprv chlapci Leo a Bela a nakoniec aj dievčatko Rozsi (neskôr v USA Rose).

Ak medzi Louisom Szilárdom a jeho ženou Teklou dochádzalo v manželstve k zriedkavým nezhodám, bolo to vždy okolo zásad na výchovu detí. Mama vychovávala deti pomocou rozprávok v zmysle najvyšších ideálov, pre skromnosť, česť, pravdu a altruistické se-

baobetovanie vlastného života ľudskej spoločnosti. Deti pod maminým dozorom cez týždeň chodili skromne obliekané a jedli obyčajné jedlá. Nie tak cez voľné dni, kedy na ne mal čas otec, bral ich na výlety a sem tam im kúpil aj nejaké maškrty, ktoré boli jemu v jeho detstve odopreté. Okrem dostatku literatúry ich zahrnoval aj inými vecami, ktoré rozvíjajú u detí zvedavosť a kreativitu. Neposlal deti na prvý stupeň školy, ale ako bolo vtedy umožnené, deti sa učili doma s domácimi učiteľmi a iba raz za rok sa museli podrobiť skúšaniam v škole. V roku 1912 Louis Szilard dokonca na niekoľko rokov prerušil prácu vo svojej profesii, aby mohol sám doma intenzívne učiť deti algebru a ďalšie časti matematiky vyššieho stupňa. Tu možno vidieť príspevok Louisa Szilarda pre svetovú históriu. Nielen že bol úspešným stavebným inžinierom a láskavým oteckom výnimočného vedca Lea Szilarda, ale navyše práve on to bol, kto u svojho syna objavil a rozvíjal veľký talent na matematiku, naučil ho dôležité základy a v ďalšom štúdiu ho všemožne podporoval.

Detail preukazu docenta Lea Szilarda na Berlínskej univerzite (1927)

Keď preskočíme niekoľko rokov, Leo Szilard nemohol dokončiť štúdium elektroinžinierstva na Budapeštianskej technike, lebo musel narukovať do prvej svetovej vojny. Po vojne v silne polarizovanej maďarskej spoločnosti mal viac sympatií pre rôznych socialistov vrátane komunistu Belu Kuhna ako pre ich protivníkov, rojalistov a nacionalistov. Po nástupe Horthyho k moci v roku 1919 tak bol u nových úradov v podozrení, či nie je nepriateľský ľavicový aktivista a bol po prvý raz (nie naposledy v svojom dlhom živote) sledovaný tajnou políciou, ktorá ale nakoniec dospela k záveru, že sa „nejedná o komunistu“. Aj tak už nemohol pokračovať v Budapešti v štúdiu tiež pre svoj židovský pôvod, takže na konci roku 1919 ušiel po Dunaji na výletnom parníku z Budapešti cez Bratislavu do Viedne a onedlho vlakom ďalej do Berlína, kde už v priebehu štúdia zahájil svoju vedeckú dráhu po boku ľudí ako Albert Einstein, Max Planck alebo Max von Laue. Po nástupe Hitlera k moci v roku

1933 odišiel posledným nekontrolovaným vlakom do Viedne a onedlho do Londýna.

Leo Szilard nedostal nikdy Nobelovu cenu, hoci ju viacero krát zasluhoval. Nevola sa po ňom žiadny nový prvok v periodickej tabuľke, hoci v dobe objavovania prvých transuránov (neptúnium, plutónium a ďalšie) patril medzi nukleárnymi fyzikmi k absolútnej špičke a prvý z nich si uvedomoval strategický význam, konkrétne možnosti výroby a nutnosť organizovaného utajovania objavov. V týchto veciach sa po niekoľko rokov enormne angažoval. Po Leovi Szilardovi sa nevolá ani žiadna fyzikálna jednotka, hoci on prvý odvodil vzorec pre vzťah úbytku entropie v termodynamickú sústavu pôsobením určitého množstva informácie a prvý definoval najmenšie množstvo informácie (dnes 'bit').

Starý židovský cintorín vo Veličnej, na ktorom sú pochovaní aj príbuzní Samuela Spitzu (október 2015).

začiatok jeho odporu proti nukleárnemu zbrojeniu a neskôr proti celému politickému systému. Mama Lea Szi-

Za svoje povojnové vystupovanie proti nukleárnemu zbrojeniu dostal Leo Szilard niekoľko vyznamenaní od rôznych organizácií, ale z oficiálnych miest bola veľká snaha minimalizovať jeho miesto v histórii, vrátane gumovania jeho mena v encyklopédiach. Nečudo, keď niekoľko týždňov pred Hirošimou spísal petíciu za nepoužitie atómovej bomby na japonské mestá, a hoci túto petíciu podpísalo aj ďalších 68 vedcov z uzatvorenej skupiny pracovníkov vojnového programu Manhattan, vedúci projektu generál Leslie Groves ju neukázal prezidentovi, ale zatvoril do trezora, kde musela dlhé roky čakať na odtajnenie. Povojnú satirickú sci-fi poviedku Lea Szilarda „Súdili ma ako vojnového zločinca“ (je súčasťou knihy poviedok „Hlas delfinov“) preložil jeden kolega Andreja Sacharova do ruštiny, a na Andreja Sacharova, vtedy vedúceho vývojára sovietskych termonukleárných zbraní, mala údajne práve táto poviedka rozhodujúci vplyv na zmenu názoru a znamenala

larda Tekla zomrela v Budapešti pred druhou svetovou vojnou, zvyšok rodiny sa postupne rôznymi cestami dostal do Spojených štátov. Tam sa potom otec Lea Szilarda, tvrdošínsky rodák Louis Szilard (Spitz), dožil veku 95 rokov a zomrel roku 1955.

Zdroje:

1. William Lanouette: Genius in the shadows - životopis Lea Szilarda
2. Gene Dannen: internetové stránky 'Leo Szilard Online' <http://www.dannen.com/szilard.html>

Autor článku Vladimír Stojé pracuje ako geofyzik v ČR a býva v Českej Lípe, stoj@volny.cz, Česká Lípa, 28. 10. 2015.

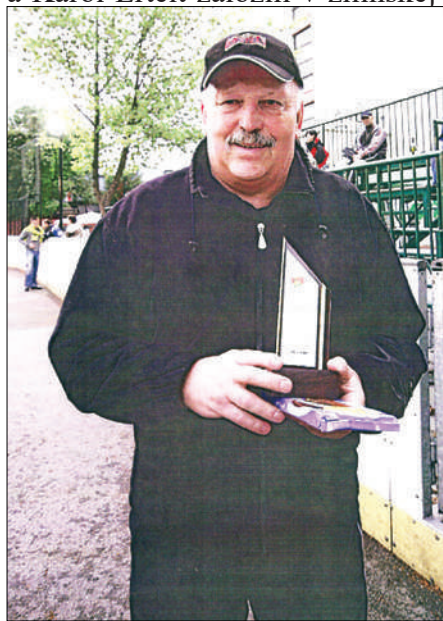
Autor článku Mgr. Vladimír Stojé pracuje ako geofyzik v Českej republike a býva v Českej Lípe. K Orave má blízky vzťah. Ich rodina žila v Nižnej v období, keď ich otec bol riaditeľom podniku Tesla Orava Nižná. Zaslúžil sa nielen o rozvoj fabriky a jej dominantné postavenie v Československu, ale aktívne sa angažoval v mnohých oblastiach, napr. v rokoch 1965-1968 za vybudovanie SPŠE v Medvedzí.

V. Stojé sa k uvedeným informáciám dostal vďaka spolupráci s americkým historikom Gene Dannenom. Pri čítaní životopisu vedca Lea Szilarda (objavitel'a neutrónovej reťazovej reakcie, a teda priemyselného využívania atómovej energie) si všimol, že jeho brat, spoluautor životopisu, položil miesto narodenia ich otca správne do hornouhorskeho Turdossina, ale v zátvorke bolo chybné uvedené, že je to azda Tvarožná na Slovensku. Práve vďaka spolupráci s americkým historikom sa utvrdili v tom, že jednoznačne ide o Tvrdošín. Podporili to aj ďalšie informácie. Zistili, že starý otec Lea Szilarda bol z Veličnej a stará mama z Malatnej.

Všestraný športovec pochádza z Tvrdošína

Dušan Ondruš, hráč, tréner, funkcionár, pedagóg oslávil 28. januára 2016 80 rokov.

V Tvrdošíne žil do svojich 11 rokov, potom sa rodina odsťahovala do Žiliny. Na jeho celoživotné športové zameranie mali najväčší vplyv rodičia, ktorí boli cvičiteľmi v Sokole a ZRTV. Prvé úspechy dosiahol ako gymnasta, keď v disciplíne gymnastický trojboj v kraji obsadil 2. miesto. V roku 1947 jeho otec Jozef Ondruš a Karol Ertelt založili v žilinskej Sokolovni oddiel pozemného hokeja. Tento šport mu učaroval, a tak ešte

ako dorastenec bol zaradený do prvého družstva dospelých, ktoré bolo účastníkom I. celoštátnej ligy. V roku 1954 obsadili v drese Lokomotívy Žilina na majstrovstvách Československa 2. miesto a získali strieborné medaily. Za výrazné výkony bol zaradený do kádra levičiat – juniorov Československej reprezentácie. Popri pozemnom hokeji hrával v zimnom období hokej za dorast Iskry Sloveny, neskôr Dynama Žilina. Ako 17-ročný nastúpil za družstvo dospelých. V roku 1953 bol členom družstva DŠO Sokol Žilina, ktoré sa stalo dorasteneckým majstrom Slovenska. Za Žilinu hrával v rokoch 1953 až 1965 v druhej najvyššej súťaži ČSR Moravsko-slovenskú II. ligu, neskôr Slovenskú národnú ligu na poste obrancu.

Medzi najväčšie úspechy počas kariéry patrilo víťazstvo A mužstva Jednoty Žilina v I. Slovenskej národnej hokejovej lige v ročníku 1964/1965. Ako junior bol nominovaný do výberu Slovenska. Na záver hokejovej kariéry ešte ako 34-ročný hral II. Slovenskú národnú ligu za Spartak SZM Dubnica. Po skončení aktívnej činnosti sa venoval trénerskej práci, hlavne s mládežou v oddiele TJ ZVL Žilina. V rokoch 1975-1977 pôsobil ako asistent A mužstva dospelých trénerovi Václavovi Pantučkovi, bývalému reprezentantovi Československa. V sezóne 1984-1985 pod vedením Du-

Foto: archív MY Žilinské noviny.

šana Ondruša mužstvo ZVL Žilina vyhralo II. Slovenskú národnú hokejovú ligu skupinu stred a postúpilo medzi slovenskú elitu do I. ligy. V rokoch 1974-1975 úspešne viedol reprezentáciu SR do sedemnásť rokov a v roku 1976 reprezentačný tím Slovenska do 19 rokov. V rokoch 1996 až 2001 trénoval v Juhoslávii Crvenu Zvezdu Beograd a Vojvodinu Novi Sad. Úspech dosiahol ako tréner juniorskej reprezentácie Juhoslávie do 20 rokov na majstrovstvách sveta (MS) v Nagane. So seniorskou reprezentáciou Juhoslávie sa prebojoval na MS do Budapešti. Po návrate zo zahraničia v roku 2001 prestal trénovať, ale dlho nevydržal bez činnosti. Žilinskí florbalisti mu ponúkli tréningovanie od januára 2003 v ŠK Juventa Žilina. Jeho zverenci už v roku 2005 na majstrovstvách SR obsadili 2. miesto v kategórii 17 až 19-ročných. V roku 2007 až 2009 sa na majstrovstvách SR umiestnili na 1. mieste v kategórii 19-ročných a získali titul majstra SR. V roku 2007 viedol slovenskú florbalovú reprezentáciu na MS vo Švajčiarsku, ktorá sa umiestnila na 7. mieste. Vydal dve športové publikácie a rôzne tréningové skriptá. V prvej „Ako hrať a trénovať florbal“ (2006) prvýkrát uviedol tréningovú metodiku a prípravu florbalu určenú

pre trénerov, učiteľov a hráčov. V druhej s názvom „Hokej v Žiline“ (2014) zaznamenal históriu hokeja v Žiline od 1925 do roku 2010.

Za viac ako 50-ročnú prácu pedagóga, trénera, funkcionára, za výsledky a zásluhy o rozvoj telesnej výchovy a športu, obdržal rôzne vyznamenania. Aktívne pracuje v Olympijskom klube Žilina, pomáha pri rôznych športových podujatiach, je spoluzakladateľ Klubu hokejových veteránov Žiliny.

Veterán protikomunistického odboja in memoriam

Ústav pamäti národa v zmysle zákona o protikomunistickom odboji priznáva postavenie veterána protikomunistického odboja od roku 2009. Je poďakovaním pre ľudí, ktorí boli prenasledovaní a väznení.

Považuje za dôležité upozorňovať na toto obdobie našej histórie, aby si mladá generácia mohla utvoriť obraz o našej histórii, aby mali vedomosti o tom, že žijeme v demokracii a máme možnosť slobodne prejavovať našu vôľu v oblasti vierovyznania, ľudských práv a slobôd. Takisto aj to, že sa to nezaobišlo bez obetí. Práve títo ľudia, ktorí sa zúčastnili protikomunistického odboja boli so svojimi rodinami prenasledovaní, boli väznení a veľa z nich zaplatilo za našu dnešnú slobodu tým najcennejším, svojím životom. Pre mnohých sa utrpenie neskončilo ani po prepustení do civilu, či na slobodu. Za svoje postoje mnohí trpeli spolu so svojimi rodinami až do pádu komunizmu. Ústav pamäti národa udelil pred dvomi rokmi Františkovi Čuchorovi, nar. 21. júna 1931 v Tvrdosíne Dekrét o priznaní postavenia Veterán protikomunistického odboja In memoriam za obetavosť, úctu k hodnotám a odvahu, ktoré nám prinavrátili slobodu. Slávnostného verejného odovzdávania dekrétov in memoriam v priestoroch Žilinského samosprávneho kraja sa zúčastnila jeho dcéra Veronika, žijúca v Martine. Pre celú rodinu boli zadosťučinením slová: „Totalitný komunistický režim napáchal veľa zločinov a nenapraviteľných chýb. Váš otec, František Čuchor patril k tým, ktorí vzdorovali násilniu a odmietali spolupracovať pri presadzovaní komunistického režimu. Vyznamenal sa v zápase o slobodu, demokraciu a právo v našej vlasti. Tieto šľachetné postoje si zaslúžia hlbokú úctu a úprimné uznanie.“

Z histórie Art galérie Schürger

Galéria má významné postavenie v oblasti kultúry mesta. Otvorená je celoročne. Ponúka kvalitné, odborníkmi oceňované výstavy slovenských a zahraničných umelcov a organizuje umelecké workshopy. V roku

2016 oslávila galéria 25. rokov od založenia. Pri tejto príležitosti sa uskutočnila 145. výstava s názvom Zo zbierok...Jedna z prvých súkromných galérií na Slovensku píše svoju históriu od decembra 1990. Jej zakladateľom bol Juraj Schürger z Tvrdosína s anžalkou, ktorého prvé kontakty s výtvarným umením začínajú po jeho príchode na Oravu koncom päťdesiatych rokov 20. storočia. Náhodné stretnutie a nasledujúci osobný kontakt, ktorým začala spolupráca s maliarkou Máriou Medveckou a jej manželom Ctiborom Belanom, prerástol do mnohých priateľstiev s ďalšími umelcami – Jankom Alexym, Deziderom Millym, bratmi Hložníkovicami, Vladimírom Kompánkom, rodinou Ilavských, Jozefom Kollárom, Jozefom Šturdíkom, Milanom Paštékom, Ester M. Šimerovou, Matildou Čechovou, Ignáčom a

Bělou Kolčákovcami a desiatkami ďalších. Päť desaťročí poskytoval aj umelecké ramárske služby výtvarníkom z celého bývalého Československa. Po roku 1989 zúročil svoje bohaté zberateľské skúsenosti a vedomosti profesionálne. Splnil si veľký celoživotný sen a založil lastnú galériu Art galériu Schürger. Stal sa priekopníkom vytvárania súkromných galérií na Slovensku.

Základ galérie tvorila vlastná zbierka, ktorú obohacoval nákupom diel od umelcov a neskôr aj dielami, ktoré prijímal do komisionálneho predaja. Do roku 2008 fungovala galéria v rodinnom dome Schürgerovcov. Od 22. novembra 2008 v novopostavenej budove v centre Tvrdosína na Trojičnom námestí vernisážou prístupnili nové, moderné výstavné priestory. Súčasťou galérie sú aj dielne umeleckého rámovania. Art galéria Schürger pripravila počas svojej dvadsaťpäťročnej existencie 146 výstav výtvarného umenia. Galériu a žezlo prevzala po smrti otca v roku 2009 dcéra Ing. Anna Lenková, ktorá ju vedie, dopĺňa zbierky, poskytuje služby umeleckého rámovania a vykonáva obchodnú činnosť – predaj umeleckých diel. Z významných výstav našich i zahraničných umelcov to bol Brazílčan Sarro, Angličan Finlay Cowan, z Talianska Stano Dusík, z Francúzska Ján Zoričák, z Čiech sochár Olbram Zoubek a sklársky výtvarník Jaroslav Svododa, vždy s osobnou účasťou

autora. Galéria bola od založenia rodinným podnikom a okrem manželky Cecílie sa postupne začali do činnosti aktívne zaraďovať všetky tri deti Schürgerovcov. Dnes patria do tímu už aj vnuci, ktorí sa venujú nákupu a distribúcii líst na rámovanie a závesných inštaláčnych systémov na výtvarné diela.

Miroslav Knap

Miroslav Knap je nositeľom mnohých medzinárodných a domácich ocenení. 1993 – Vox Humana Ostrava – 3.miesto, Česká republika, 1994 – Gáz de France – 3.miesto, Slovensko,

Krst knihy M. Knapa na Oravskom hrade.

1995 – Ex libris v Brne AFAaD, Česká republika: čestné uznanie, 1995 – The World of Ex libris, Juhoslávia: čestné uznanie, 1997 – Ex libris competition Till Ulenspiegel in Dame, Belgicko: cena Leo Winkeler, 1997 – Exhibition of Ex libris Hoogtepunten van de deden daagse Europese Ex libris kunst, Belgicko: najmladší nominovaný umelec z celého sveta, 1998 – Ex libris competition of A. Mickiewicz, Poľsko: Nominácia na cenu, 1998 – Súťaž International Concourse Ex libris Felix Buhot in Paris, Francúzsko: cena Prix Taylor, 1999 – International Ex libris competition in Belegarde, 800th years of the Hilandar Monastery, Juhoslávia: popredné miesto, jeden z 12 menovaných zo 103 zúčastnených, 1999 – 8th Biennale exhibition Ex libris, Ostrow Wielkopolski Poľsko: nominácia na cenu, 1999 -Ex libris Biennale Van Den Kleingrafiek, Belgicko: cena V.O.A.S. Asociácie – Association Vriendenkring Oud – Atheneumstudenten, 1999 – Ex libris International competition in Gliwice, Poľsko: cena riaditeľky Knížnice v Gliwiciach, 2000 – International ex libris competition, Juhoslávia: cena mesta Novy Beograd, 2001 – 1.miesto – návrh na plagát „Francúzska pieseň“-Francúzsky inštitút v Bratislave, Slovensko, 2001 – IV. Ex libris International Competition in Krakow, Poľsko: hlavná cena, 2002 – International Ex Libris competition in Varese, Taliansko: čestné uznanie, 2003 – International Ex libris competition French cultural centre in Belgrade, Juhoslávia: čestné uznanie, 2004 – Medzinárodná súťaž na vytvorenie poštovej známky na tému Pltníci na Dunajci, Slovensko: 3. miesto, marec 2004-Slovensko, 2005 – 1.medzinárodná súťaž v Ex librise trienále z Lefkas, Grécko: cena pre mladého umelca, 2007 – 1.miesto na návrh loga pre Oravské múzeum P.O.Hviezdoslava, Dolný Kubín, 2009 – 1. cena medzinárodnej odbornej poroty, Prestížna medzinárodná súťažná výstava Perla Adrue, Taliansko, 2009 – Prestížne ocenenie: Nositeľ „Identifikačného kódu Slovenska“, Spoločnosť Artem s podporou Ministerstva kultúry SR, 2009 – Európska medaila Franza Kafku za umenie, Praha, ČR, 2009 – Cena Európskej únie umenia za výtvarnú činnosť, Praha, ČR, 2010 – Svetová cena Salvadora Daliho, Praha-Espana, 2011 – San Crispino – Zvláštna cena poroty, Porto Sant' Elpidio (Italia), 2013 – XIV. Medzinárodný festival umenia "Premio Citta 'di Porto Sant' Elpidio – udelenie prvej špeciálnej ceny, medzinárodnej odbornej poroty s pohárom víťazov (Italia), 2014 – Cena primátora mesta Tvrdosín za reprezentáciu mesta na Slovensku a v zahraničí v oblasti výtvarného umenia a pedagogickú činnosť v oblasti umeleckého školstva, 2015 – Kniha Oravy 2014 – 2. miesto (J. M. Slovák: Psie modré nebo) Žilina, 2016 – Ocenenie za tvorivú a obetavú prácu v školstve od predsedu Žilinského samosprávneho kraja J.Blánara- Žilina. V roku 2016 bola na Oravskom hrade krstená jeho kniha, monografia „Raj Fantázie a labyrint snov“ od historika umenia PhDr. ubomíra Podušela, CSc.

Hieroným Balko

Umelec mesta, tak môžeme nazvať výtvarníka. Jednoznačne nás o tom presvedčí prechádzka mestom – pomník Mareka Frauwirtha pre mestskom parku, pamätne tabule s bustami biskupa Vojtašáka a Štefana Šmálika na farskom úrade, veľkoplošné olejomalby, sadrový erb, portréty významných osobností a veľkoplošné tabule v mestskom úrade, pamätník Ignáca Gessaya pred Spojenou školou, dekoratívna stena s reliéfom Márie Medveckej v škole nesúcej jej meno, pamätná tabuľa diplomata Dr. Ciekeru na kine Javor, reliéfná keramická stena s erbami obcí Tvrdosínskoho okresu vo vestibule okresného úradu, olejomalby na kultúrnom stredisku i Urade gminy Košcielisko, reštaurácia pomníka padlým v prvej svetovej vojne v mestskom parku.

Súbory kresieb, ktoré vytvoril pre Tvrdosín sú spomienkou pre spoluobčanov i rodákov, umeleckým svedectvom doby. K nim sa radia aj desiatky portrétov významných osobností Tvrdosína. Z mnohých jeho diel

sa tešia nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Jeho parková plastika zdobí mesto Nováky, pamätná tabuľa Monsignor Trstenský Trstenú, busta blahoslavenej Zdenky Schelingovej, školu v Krivej, pamätná doska L. Tóthovi Symbolický cintorín v Roháčoch.

Za plastiku s bustou J. A. Komenského získal Cenu Rady rodičovských združení Slovenska. Ilustroval knihy Jána Štepitu Poviedky neskorého leta a Muž s drozdom na pleci. Vytvoril portrétné kresby osobností Trstenej a súbory kresieb aj pre Podbiel, Liesek, Trstenú.

Samostatné výstavy mal v Tvrdosíne v mestskom kultúrnom stredisku a Art Galérii Schürger, v Nižnej, na Bratislavskom hrade, v Múzeu Oravskej dediny, v Havírove, Karvinej, Dolnom Kubíne, vo Vrábľoch, v kaštieli Čereňany.

Na vernisáži v kaštieli Čereňany s A. Lenkovou, majiteľkou Art Galérie Schürger.

rodnej banky Slovenska získal 6-krát tretiu cenu. V minulom roku vydal vlastnú zbierku básní. Ak chceme zhodnotiť jeho tvorbu, musíme povedať, že sú to stovky kresieb a akvarelov, najmä drevenej ľudovej architektúry, ale i pozoruhodných stavieb nielen v regióne Oravy, grafických listov, linorytov, ale i malieb olejom, akrylom, akvarelom i gvašom. Je autorom množstva plastík a asambláží z recyklovaných materiálov a dreva.

Aktívne sa venoval aj návrhom firemnej grafiky, robil logá, značky, propagačné materiály, návrhy interiéru a exteriéru, vizuálne orientačné systémy a štýly, firemné tabule, grafiky áut a iné výtvarné artefakty. Píše básne a rôzne komentáre k významným počinom v kultúrnej oblasti.

V silnej konkurencii za návrhy pamätných mincí v súťažiach Ná-

Z histórie CVČ

V roku 2016 sa konalo podujatie pri príležitosti 30. výročia založenia CVČ, keď bol v meste otvorený Mestský dom pionierov a mládeže s cieľom vytvoriť pre mládež čo najlepšie podmienky na využívanie voľného času, no najmä poskytnúť im možnosť vzdelávať sa a rozvíjať svoj talent. Vhodné priestory sa našli v budove v centre mesta.

Keď v roku 2002 bol zrušený odbor školstva na okresnom úrade a zánik hrozil aj CVČ, mesto ho obrazne zobralo „pod svoje krídla“ a zabezpečilo financovanie, aby mohlo naďalej fungovať.

1986 - 1990

Na podnet primátora mesta Tvrdosín Ivana Šašku sa 26. september 1986 stáva dňom vzniku zariadenia pod názvom Mestský dom pionierov a mládeže so

sídlom v centre mesta. Prvou riaditeľkou zariadenia bola Dagmar Šašková s dvomi pracovníkmi - Zuzanou Jančekovou, Milanom Domiňákom a množstvom dobrovoľníkov.

K prvým záujmovým útvarom patrilo jachting, šach, rybársky a plastikový krúžok. Svojich priaznivcov si taktiež našli leteckí modelári, džezgymnastky. Skladbu jednotlivých krúžkov dopĺňali prírodovedecký, basketbal, spevácky, nemčina, angličtina a šikovné dievča.

1991 - 1995

Rok 1990 sa zapísal do histórie premenovaním zariadenia na Centrum voľného času. V roku 1995 sa zariadenie presťahovalo z centra mesta do nových priestorov na sídlisku Medvedzie. Deti zo sídliska si tu ihneď našli cestu.

1996 - 2000

Vtedajšia riaditeľka Centra voľného času Tatiana Palková vytvorila skutočne výborne fungujúci tím, kde bola bezproblémová nielen krúžková činnosť. Niekoľko-ročnou tradíciou boli stretnutia najlepších športovcov okresných športových súťaží a olympiád základných a stredných škôl okresu Tvrdosín. Organizovanie a realizácia predmetových a športových olympiád sa stala taktiež jednou z priorít. Centrum nastúpilo počas druhej polovice deväťdesiatych rokov na cestu realizácie veľkých detských show, ako Ostrov radosti, Ulica, Malá princezná, Step by step a miniplayback showiek,...ktoré mali nesmierny divácky úspech. Centrum voľného času rozbehlo ďalšie záujmové útvary...Silne sa etablovali mažoretkové súbory, futbal, florbal, stolný tenis, country tance, mladé manekýnky, keramika, aerobik cvičenia, kalane-tika, výpočtová technika. Lokálnu tanečnú tvrdošinskú scénu začala ovládať pod taktovkou Zuzky Jančkovéj tanečná skupina. .. (Kriss kross). Ešte že sme mali na centre pravidelné krúžky angličtiny Pod vedením Irenky Strnádelovej prebiehali pravidelné krúžky angličtiny.

2001 - 2005

Centrum dostalo začiatkom milénia ďalší impulz. Na mládežnícky futbal začalo chodiť veľké množstvo záujemcov pod taktovkou Petra Kubalu. Detské show každoročne predostierali divákovi nielen krúžkovú činnosť, ale snažili sa ju zapojiť do tematického rámca... Názvy, ako Adams famili, Traja mušketieri predurčili, že na programoch pracoval celý pedagogický kolektív spoločne. Stále viac a viac sa zdokonaľovala technická stránka a vizualizácia týchto programov. Najpozoruhodnejšou show toho obdobia bolo uchopenie už dnes kultového diela bratov Wachowských Matrix. Takmer 200 účinkujúcich, nadčasová hudba, projekcia, prispôsobné dialógy. Centrum tak zavŕšilo zaujímavú kapitolu. S odstupom času hovoria o jednotlivých érach Centra ako do Matrixu a po Matrixe. Latka bola vysoko. Vtedajšia riaditeľka Milada Mišicová a kolektív dokázali svoj tím patrične namotivovať. V roku 2003 prebrala na krátke obdobie riaditeľské žezlo Jitka Buczáková. V tej dobe vznikol krúžok break danc. Naraz všetci chceli vedieť stáť na rukách a krútiť sa na hlave.

Zľava: D. Šašková, T. Palková, M. Mišicová, D. Jurincová.

2006 - 2010

Prílev nových, mladých vychovávateľov vzpružil Centrum k ďalšej trendovej vlne. Čo sa tanca týka, neexistoval iný tanečný štýl ako hip hop a celá subkultúra s ním spojená. Vznikol krúžok, kde sa učili afro účesy, vznikli podujatia ako Tvrdosín hľadá talent, kde sa od roku 2010 každoročne predstavuje to najzaujímavejšie, prípadne najambicióznejšie z nášho okresu. V silnej konkurencii sa Centrum držalo bravúrne. Vznikol karneval pre dospelých a pokračovali tradičné batôžkové majálesy.

2011 - 2016

Súčasnú Centrum bolo za podpory mesta Tvrdosín pod vedením riaditeľky Daniely Jurincovej skutočne veľmi dobre fungujúcou organizáciou. Mestu sa podarilo prostredníctvom Centra udržať vo výbornej kondícii predovšetkým športovú činnosť. Zmysluplná, a hlavne pestrá krúžková činnosť zvyšuje kvalitu života v našom meste. Napredovanie je naozaj zreteľné. Tradičné tance prešli progresívnym vývojom, florbal, futbal, stolný tenis presiahli svojimi výsledkami región Oravy. Úspešní reprezentanti, futbalisti, florbalisti, stolní tenisti, tanečníci prinášajú do mesta majstrovské tituly. CVC prispievalo kultúrnym programom na celomestské akcie:

Michalský jarmok, Mikuláš, Deň príbuznosti, vystúpenia na plesoch, stavenie mája, Deň matiek, Dni mesta, Tvrdosínska dvanásťka, Deň detí, Novoročná čaša, pripravovalo akcie: Detský karneval, karneval pre dospelých, lampionový sprievod, hip hop vorkshop, turnaj O pohár primátora mesta, Tvrdosín hľadá talent, Noc v CVC, Batôžkový majáles, letné tábory.

Zdroj: Bulletin vydaný pri príležitosti 30. výročia založenia CVC.

Klaudia Dyttertová z Tvrdosína postúpila medzi TOP 12

Neutíchajúci potlesk, dojaté tváre a porotcovia v nemom úžase! Toto po sebe zanecháva v švajčiarskej šou Die grössten Schweizer Talente krásna a šikovná Slovenka.

Gymnazistka Klaudia Dyttertová (18) valcuje konkurenciu v zahraničnej verzii Talentu. Len čo sympatická Oravčanka otvorila ústa a vypustila do mikrofónu svoj anjelsky hlas, získala si srdcia švajčiarskych televíznych divákov i populárnych porotcov, ktorí ju nielenže odmenili potleskom v stoji, ale vypravovali ju do ďalšieho kola štvornásobným áno. Klaudia bola z reakcie publika i poroty na jej verziu svetoznámej árie Nella Fantasia viditeľne dojatá.

Do Zürichu prišla študentka Klaudia na výmenný pobyt a vtedy sa jej zrejme ani len nesnívalo, že sa z večera do rána stane vo Švajčiarsku hviezdou. „Keď sa dejú nereálne veci v reálnom svete,“ napísala evidentne ešte stále nechápajúc čo sa okolo nej deje na svoj Facebook. Po postupe do prvého semifinále predviedla ďalšie famózne vystúpenie s nádhernou skladbou Angel.

Ani tá nenechala divákov chladnými a v hlasovaní ju počas uplynulého veľkonočného víkendu posunuli medzi Top 12 najväčších talentov vo Švajčiarsku. A to už je teda poriadny úspech! „Spievala som pre Vás všetkých a chcela som dať do toho všetko. Napriek tomu, že som dostala krídla, môžem lietať len vďaka tomu, že mám okolo seba takých úžasných ľudí. Ako na Slovensku, tak vo Švajčiarsku. A som za to vďačná,“ napísala na Facebook krátko po odvysielaní svojho vystúpenia dojatá mladá Slovenka. V silnej konkurencii sa síce najväčším švajčiarskym talentom nestala, veľkým úspechom bolo jej zaradenie medzi TOP 12. (2.4.2016)

Pred odchodom na ročné štúdiá do zahraničia absolvovala Klaudia Dyttertová v priebehu roka a pol hodiny spevu u operného speváka Stanislava Matisa, sólistu Štátnej opery v Banskej Bystrici.

Zdroj: <https://www.cas.sk/clanok/381996/slovenka-klaudia-hviezdou-svajciarskeho-talentu-len-co-otvorila-usta-porota-zostala-v-nemom-uzase/>

Výročia významných historických udalostí

HISTORICKÝ KALENDÁR

- 380. výročie - v Tvrdošíne bol vybudovaný nový kostol a veža od základu (1636)
- 110. výročie – výstavba Petrolejovej fabriky pod Halečkovou (1906)
- 65. výročie – pôvodná budova meštianskej školy bola v roku 1951 zbúraná a na jej mieste sa začalo s výstavbou budovy pošty. Pracovať začala 24. novembra 1952
- 30. výročie – prvá etapa druhej časti výstavby sídliska Medvedzie ukončená (1986)
- 30. výročie – tvrdošínske deti dostali do užívania Mestský dom detí a mládeže v centre mesta (1986)
- 30. výročie – pribudlo v centre mesta Nákupné stredisko Jednoty (1986)
- 25. výročie – bola daná do užívania nová budova Všeobecnej úverovej banky Dolný Kubín – expozitúry Tvrdošín (1991)
- 20. výročie - získanie štatútu okresného mesta**

Medvedzie

- 550. výročie – v r. 1466 spomína sa, Valentinus de Myedzwyes, čo ukazuje na popoľštenú formu názvu Medvedzia
- 405. výročie – vo vizitácii E. Lányiho patrilo Medvedzie k fare v Tvrdošíne (1611)

Krásna Hôrka (Lawrova Lehota)

- 390. výročie – r. 1624-1626 patrí Krasnahuorka k nižnianskemu richtárstvu
- 350. výročie – listinou grófa Štefana Thökölyho zo 4.X. 1666 boli obyvatelia Krásnej Hôrky vyňatí spod richtárstva Nižnej a dostali právo držať si vlastného richtára a postaviť si mlyn
- 330. výročie – v urbári sa píše ťažké časy zažila Krásna Hôrka – Litovci ju vypálili a spustošili, ľudia nemajú z čoho žiť (1686)

Oravice

645. výročie – prvá zmienka je r. 1371 pri popise hraníc Trstenej, kde sa uvádza rieka Oravicze

200. výročie – spišská biskupská vrchnosť vydala povolenie, že Tvrdošín môže postaviť v Oravici kaplnku ku cti sv. Anny s tou povinnosťou, že ju bude udržiavať vždy v dobrom stave (12.9.1816)

130. výročie – v Juráňovej tiesňave urobilo oravské panstvo drevený most 903 metrov dlhý pozdĺž celej tiesňavy, aby sa mohla vyvážať železná ruda, ktorú dolovali na hornom konci Juráňovej (1885-1886)

Výročia významných osobností

105. výročie od jeho narodenia

Bakoš, Ľudovít - kultúrno-osvetový pracovník, kňaz (22.3.1911 Krásna Hôrka - 7.1.1965 Krásna Hôrka). Po absolvovaní teologických štúdií bol v roku 1936 ordinovaný za kňaza v Spišskej Kapitule. Potom pôsobil dva roky ako kaplán v Rabči, od roku 1939 prvý farár v Breze po osamostatnení brezanskej farnosti, kde pôsobil do roku 1952, potom žil v rodisku. Ako duchovný správca farnosti v Breze pričinil sa o obnovu kostola, o vybudovanie fary a rozšírenie cintorína, pripravil duchovné misie (1942, 1945, 1952). Okrem toho sa sústavne venoval výchovnej a kultúrnej práci medzi obyvateľstvom, zvlášť sa zaslúžil o organizovanie divadelných predstavení.

25. výročie od jeho úmrtia

Belan, Ctibor – akademický maliar (29.9.1920 Močiar – 24.6.1991 Bratislava). Po maturite študoval v Bratislave, vo Viedni a v Prahe. Spočiatku sa venoval sociálnej tematike, neskôr prostrediu súčasného života. Z jeho obrazov sú známe: Prechod partizánov cez Čierny Váh, Krompašská vzbura, Posledná zima, Ťažký priemysel. Svoje obrazy vystavoval v Indii, Moskve, Budapešti, Varšave a v Číne. Okrem maľby sa zaoberal aj leptaným sklom. Vyhotoval leptané okná pre hotel Devín v Bratislave, leptanú stenu pavilónu Čsl. vyslanectva vo Venjane. Stal sa životným partnerom, radcom a náročným kritikom Márie Medveckej. Bol jedným zo spoluzakladateľov Oravskej galérie v Dolnom Kubíne a jej expozícií.

220. výročie od jeho úmrtia

Bernolák, Pavol – katolícky kňaz (1729 Slanica – 4.9.1796 Tvrdošín). Pochádzal zo zemianskeho rodu. V rokoch 1736-37 študoval na nižšom Gymnáziu v Ružomberku, kde je zapísaný ako „nobilis Slanicensis“, potom absolvoval teológiu ako chovanec Pázmánes vo Viedni. Po štúdiách pôsobil najprv ako kaplán a v rokoch 1755 – 1796 ako katolícky farár v Tvrdošíne, kde sa zaslúžil o postavenie veľkého murovaného kostola v rokoch 1766 – 1770, ktorý vymaľoval tvrdošínsky maliar Karol Mayer.

30. výročie od jeho úmrtia

Bušša, Viktor - odborný spisovateľ, regionálny historik, právnik (18.11.1919 Tvrdošín - 13.11.1986 Bratislava) R.1935 – 1941 študoval na gymnáziu v Dolnom Kubíne, r.1941 na Prírodovedeckej fakulte, r.1942 - 1946 na Právnickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Od roku 1946 pracoval ako referent na Povereníctve sociálnej starostlivosti, r.1955-1968 v Slov. plánovacej komisii, r.1969 - 1979 na Ministerstve práce a sociálnych vecí v Bratislave. Odborník v oblasti pracovného práva, plánovania práce a miezd, autor odborných príručiek a príspevkov o mzdovej politike, o problematike práce a miezd a i. Literárne činný, písal básne, venoval sa regionálnemu výskumu, autor monografie o Tvrdošíne (1967).

195. výročie od jeho úmrtia

Hamerník, Matej - národno-osvetový pracovník, katolícky kňaz (1769 Tvrdošín - 26.6.1821 Šúrovce). Po absolvovaní gymnázia študoval teológiu v generálnom seminári v Bratislave, r.1793 vysvätený za r.k. kňaza. Pôsobil ako kaplán v Starej Turej, r.1794 v Sobotišti, r.1795 v Cíferi, r. 1799 - 1811 administrátor a potom farár v Šúrovciach. Prívrženec bernolákovského hnutia, r.1792 - 1796 člen Slov. učeného tovarišstva.

70. výročie od jeho úmrtia

Konfal, Jozef - osvetový pracovník, učiteľ (8. 1. 1868 Bobrovec - 17. 4. 1946 Tvrdošín). Dcéra Mária Kratochvílová (1893-1979), logopedička, syn Július Konfal (1897-1982), lesný odborník. Študoval na Učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule, ktorú absolvoval roku 1889, po štúdiách pôsobil ako učiteľ v Krásnej Hôrke, neskôr v Podvlku, od roku 1897 až do penzionovania v Tvrdošíne. Agilný pedagogický pracovník, po 1919 predseda Zemského učiteľského spolku na Orave.

195. výročie od jeho úmrtia

Kovalík, Ján - cirkevný hodnostár (1755 Tvrdošín - 28. 5. 1821 Budín). Študoval teológiu na generálnom seminári v Bratislave, po vysvätení za katolíckeho kňaza bol roku 1791 zaradený do diecézy vojenskej správy, od roku 1799 bol poľným kaplánom Stýrayho pešieho pluku a ako vojenský kňaz pôsobil na rozličných miestach Uhorska, Chorvátska, Slavónie a Banátu, generálny vojenský vikár, roku 1804-10 bol farárom vojen-

ského kostola v Budíne, od roku 1810 rektorom mariánskeho seminára v Trnave, roku 1812 vojenský biskup. Roku 1807 vymenovaný za bratislavského kanonika, 1810 ostrihomský kanonik, 1812 titulárny ostrihomský biskup, 1821 radca kráľovskej miestodržiteľskej rady v Budíne. Významný cirkevný činiteľ, ktorý sa hlásil k slovenskému národnému životu a k bernolákovskému hnutiu.

200. výročie od jeho narodenia

Kristofčák, Michal - osvetový pracovník, katolícky kňaz (1816 Oravská Polhora - 4. 3. 1886 Tvrdosín). Vyštudoval teológiu, roku 1840 vysvätený za katolíckeho kňaza. R. 1840-85 pôsobil ako farár a napokon dekan v Tvrdosíne. Zaslúžil sa o založenie a rozšírenie Spolku miernosti, ktorý existoval v Tvrdosíne aj po 1. svetovej vojne. V roku 1871 bol členom obecného zastupiteľstva. Zakladateľ Spolku sv. Vojtecha, člen jeho výboru (1873-76).

245. výročie od jeho narodenia

Kubáni, Jozef - náboženský spisovateľ, prekladateľ, katolícky kňaz (10. 1. 1771 Tvrdosín - 2. 4. 1839 Cífer). V rokoch 1788-92 študoval teológiu na generálnom seminári v Bratislave, 1793 vysvätený za katolíckeho kňaza. V 1794-96 pôsobil ako kaplán v Nagymarosi, od roku 1796 v Budmericiach a od roku 1799 až do svojej smrti farár v Cíferi. Aktívny dejateľ bernolákovskej generácie na bratislavskom generálnom seminári, zakladajúci člen Slovenského učeného tovarišstva. Vydal modlitebnú knižku Modlitbi k pomoci a k rozmnoženiu pobožnosti nemocných... (1815), nenotovaný spevník Duchovné krest. katolícke pesničky k službám božím (1819).

90. výročie od jeho narodenia

Lajš, Jozef - učiteľ, rozhlasový pracovník, redaktor (28.1.1926 Tvrdosín - 4.2.2009 Bratislava - Petržalka). Študoval na gymnáziu v Dolnom Kubíne, kde r.1946 maturoval, popri zamestnaní študoval najprv na Pedagogickej fakulte a potom na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Po zložení diferenciálnych učiteľských skúšok pôsobil ako učiteľ v Lokci, Lednických Rovniach a v Tvrdosíne, niekoľko rokov pracoval na odbore školstva Okr. národného výboru v Trstenej. Od r. 1956 pracoval ako redaktor v Čs. rozhlas v Košiciach, kde bol neskôr vedúcim redaktorom a zástupcom riaditeľa, od r. 1969 bol riaditeľom Strednej ekonomickej školy v Košiciach, r.1972 zastával funkciu odborného poradcu na Úrade vlády SSR v Bratislave, neskôr bol šéfredaktorom spravodajstva Čs. rozhlasu na Slovensku, od r.1980 zástupcom šéfredaktora tlačovej agentúry Orbis v Prahe. V publicistickej a redaktorskej práci, v úvahách a komentároch sa orientoval na vnútornú politiku, najmä na školskú problematiku, známy autor Živých slov v bratislavskom rozhlas, jeho komentáre našli ohlas v tlači takmer vo všetkých krajinách Európy i mimo nej.

225. výročie od jeho narodenia

Lippay, Karol - verejný činiteľ (nar. okolo 1791 - ?). V revolúcii 1848-49 ako tvrdošínsky richtár bol na strane hurbanovských slovenských dobrovoľníkov, roku 1849 maďarskými gardami zatvorený, väznený v Ružomberku, Banskej Bystrici, na Zvolenskom zámku, v Šahách, Pešti a Segedíne, odkiaľ ho prepustili 26. 7. 1849.

60. výročie od jeho úmrtia

Novácky, Ján Martin - botanik, vysokoškolský profesor (11. 11. 1899 Tvrdosín - 19. 8. 1956 Sliač). Základnú školu navštevoval a gymnaziálne štúdiá absolvoval v Prievidzi, kde 1917 maturoval. Od roku 1919 študoval prírodné vedy na univerzite v Budapešti. Štúdiá skončil roku 1923 na Prírodovedeckej fakulte KU v Prahe. Pôsobil ako profesor na gymnáziách: 1923-24 v Košiciach, 1925-26 v Břeclavi, 1926-28 v Rimavskej Sobote, 1928-35 úradník na referáte MŠANO v Bratislave, potom riaditeľ gymnázií, 1936-38 v Prievidzi, 1939-41 v Žiline, 1942-45 v Bratislave. 1946-48 prof. a prvý rektor Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach, 1948-49-jej prorektor. V roku 1948 sa stal profesorom Pedagogickej fakulty, 1954-56 vedúci Katedry botaniky, súčasne 1950-56 riaditeľ Botanickej záhrady UK v Bratislave. Popri pedagogickej práci sa venoval fyto geografickému a floristickému výskumu a spracovaniu kveteny celého Slovenska, osobitne v oblasti hornej Nitry, Malej Fatry a prírodnej rezervácie Šúr pri Svätom Jure pri Bratislave. V posledných rokoch života sa zaoberal bryologickým výskumom na východnom a strednom Slovensku. Zakladateľ Botanickej záhrady UK v Bratislave. Jeden zo zakladateľov ochrany prírody na Slovensku. Ochranu prírody a kultúrnych pamiatok považoval za neoddeliteľnú súčasť národnej kultúry. Autor stredoškolských učebníc botaniky a vysokoškolských učebných textov, prekladateľ a spoluautor stredoškolských učebníc prírodopisu, vydal Slovenskú botanickú terminológiu (1954), pripravoval Kľúč na určovanie rastlín.

210. výročie od jeho narodenia

Račay, Maximilián (Rácsay, Ratskay) - maliar (2. 6. 1806 Zázrivá - 15. 7. 1872 Tvrdosín). Pochádzal z

výtvarnícko-remeselníckej rodiny. Od roku 1827 študoval na výtvarnej akadémii vo Viedni. V rokoch 1830-71 pôsobil na Orave, v Liptove. Roku 1868 bol podriachtárom a roku 1871 členom školskej stolice a výborníkom v Tvrdošíne. Z jeho tvorby sa zachovali viaceré sakrálné práce pre r. k. kostol v Hybiach (1843), v Zubrici (okolo 1857), v Liptovskej Revúcej (1860), v Kňažej (1867), v Liesku, Habovke; maľoval žánrové obrazy zo života oravského ľudu so silným sociálnym akcentom (Rekvirácia, Slovenský poddaný, Oráč). Vytvoril aj sériu 14 farebných ilustrácií pre pripravovanú monografiu Daniela Szontágha o Oravskej župe. Jeho diela sú v zbierkach Galérie hlavného mesta SR Bratislavy, v Etnografickom ústave SNM v Martine a v Néprajzi múzeu v Budapešti. Jeho tvorba má národopisno-dokumentačný význam.

155. výročie od jeho narodenia a 75. od jeho úmrtia

Róna, Zigmund (pôv. Neumann) - meteorológ, klimatológ (13. 12. 1861 Tvrdošín - 22. 10. 1941 Budapešť).

Strednú školu navštevoval v Kremnici, r. 1877 – 83 študoval matematiku a fyziku na Vysokej kole polytechnickej v Budapešti, r. 1884 získal pedagogickú aprobáciu. Do r. 1888 stredoškolský profesor v Budapešti, potom asistent, od r. 1910 zástupca riaditeľa, r. 1912 – 27 riaditeľ krajinského ústavu pre meteorológiu a zemský magnetizmus v Budapešti. Zakladateľ modernej klimatológie v Uhorsku. Zaoberal sa výskumom vyšších vzduchových vrstiev, teplotnými zrážkami a zrážkovými pomermi so zreteľom na Uhorsko. Spolupracoval s observatóriom v Hurbanove. Autor prvej učebnice modernej klimatológie, redaktor odborného časopisu Az Időjárás. R. 1925 zakladajúci člen a prvý podpredseda Uhorskej meteorologickej spoločnosti.

310. výročie od jeho úmrtia

Sartorius, Eliáš (Krajčovic, Sartoris) - náboženský spisovateľ, učiteľ (1. polovica 17. storočia asi Tvrdošín - 5. 1. 1706 Jelšava). Jeho otec Juraj Sartorius (?-1669) bol v rokoch 1650-58 evanjelickým pastorm v Tvrdošíne. Navštevoval šľachtickú školu Jánokych v Hrachové, školy v Štítniku a v Kameňanoch. Študoval na evanjelickom kolégiu v Prešove. Pôsobil ako rektor školy v Liptovskom Jane, potom v Štítniku, od 1685 v Jelšave, 1687 v Mošovciach, 1691 v Necpaloch, 1694-1704 opäť v Štítniku, od 1704 evanjelický farár v Jelšave. Učiteľské stanice menil v dôsledku prenasledovania v období protireformácie. V Necpaloch a v Štítniku písal latinské evanjelické duchovné hry, v ktorých spracúval vieroučnú tematiku.

90. výročie od jeho úmrtia

Škarvan, Albert - lekár, spisovateľ (31. 1. 1869 Tvrdošín-26. 3. 1926 Liptovský Hrádok). Základné školy skončil v rodnej obci, gymnaziálne štúdiá najprv v Levoči, potom v Spišskej Novej Vsi a Kežmarku v rokoch 1878-1886. Rok študoval medicínu na lekárskej fakulte peštianskej univerzity (1886-87). Od roku 1887 na pražskej univerzite, kde sa dostal do kruhu slovenskej študentskej spoločnosti organizovanej okolo spolku Detvan. Po dvaapoločnom štúdiu v Prahe odchádza dokončiť medicínu na univerzitu do Innsbrucku, kde študoval aj jeho priateľ Dušan Makovický. Tu ho aj v roku 1894 promovali za doktora medicíny, čím sa mu otvorila cesta nového života. V jeseni toho istého roku musel však dokončiť polročnú vojenskú službu v garizónnej nemocnici v Košiciach, kde prekonal vnútorný zápas, ktorý viedol k odopretiu vojenskej služby 7. 2. 1895. Po odopretí služby ho uväznili a 4. 7. 1895 odsúdili na 4 mesiace väzenia, degradáciu a stratu lekárskeho diplomu. V takejto situácii žil Škarvan najmä v rodnom kraji; preto mu prišlo veľmi vhod pozvanie priateľa Čertkova do Ruska v júni 1896. Zdržoval sa v Jasnej Poľane, Moskve a Petrohrade v blízkosti Leva Nikolajeviča Tolstého. Tu plánoval opísať svoje vojenské zážitky a skúsenosti. Začiatkom roku 1897 musel opustiť Rusko. Usadil sa s Čertkovovcami v Anglicku. Tu sa venoval literárnej a prekladateľskej činnosti. Roku 1898 napísal po rusky prvé znenie svojich vojenských zápiskov, ktoré vydal Čertkov v Anglicku v tom istom roku pod názvom Moj odkaz ot vojennej služby. Jeho dielo bolo spracované v troch slovenských verziách. Roku 1898 sa presťahoval do Švajčiarska. Popri vlastnej literárnej činnosti sa intenzívne venoval prekladateľskej činnosti. Začiatkom roku 1910 sa vrátil na Slovensko. Ako obetavý lekár si získal obdiv a úctu okolia. V kruhoch maďarskej šovinistickej spoločnosti sa stal terčom upodozrievania z panslavizmu. Po vypuknutí prvej svetovej vojny ho župní páni dali sledovať a na základe intríg ho obvinili z vlastizrady a 11. marca 1915 uväznili, neskôr len internovaný. Domov sa vrátil koncom roka 1918.

25. výročie od jeho úmrtia

Šmálik, Štefan - regionálny historik, katolícky kňaz (17. 12. 1908 Šuňava -21. 12. 1991 Oravský Biely Potok). Základnú školu navštevoval v Šuňave. V rokoch 1921-23 študoval na Reálnom gymnázium v Levoči, 1923 -26 v Spišskej Novej Vsi, 1926-29 na lýceu v Dijone vo Francúzsku, 1929-34 teológiu na Vysokej škole bohosloveckej v Spišskej Kapitule. Za kňaza bol vysvätený roku 1934. Ako kaplán pôsobil v Tvrdošíne do roku 1937, kde mu mesto udelilo roku 1938 čestné občianstvo. Po krátkom kaplánovaní v Liptovskom Mikuláši bol v rokoch 1938-46 farárom v Hybiach a v roku 1946 sa stal profesorom 1. štátneho gymnázia v Bratislave. Zároveň študoval na Filozofickej fakulte UK. V roku 1951 bol zaistený a roku 1954 odsúdený za

údajnú špionáž a velezradu na 13 rokov odňatia slobody. Roku 1962 bol amnestovaný a prepustený z väzenia. V rokoch 1962-65 pracoval ako skladník v podniku Mlyny a cestovinárne v Spišskej Novej Vsi. V roku 1965 sa stal kaplánom v Spišskom Podhradí. Správcom farnosti v Liptovskom Trnoveci bol v rokoch 1966-71. Od roku 1971 do 1983 bol farárom v Tvrdošíne a v roku 1983 v Oravskom Bielom Potoku. Popri dušpastierskej a pedagogickej činnosti sa venoval regionálnemu výskumu Oravy a Spiša. V rokoch 1934-37 uverejňoval v Našej Orave sériu článkov pod názvom Pokusný náčrt monografie Tvrdošína. V časopise Svornosť publikoval nedeľné kázne, v rokoch 1938-46 vydával štvrtý ročník Posol hybskej farnosti. Po prepustení z väzenia uverejňoval články o dejinách Spiša v novinách Spišské hlasy. Výsledky svojho bádania zanechal v rukopisnej štúdii o histórii mesta, ktorú spracoval spolu s Jozefom Krupom, bývalým učiteľom. Bol členom Spolku spišských historikov.